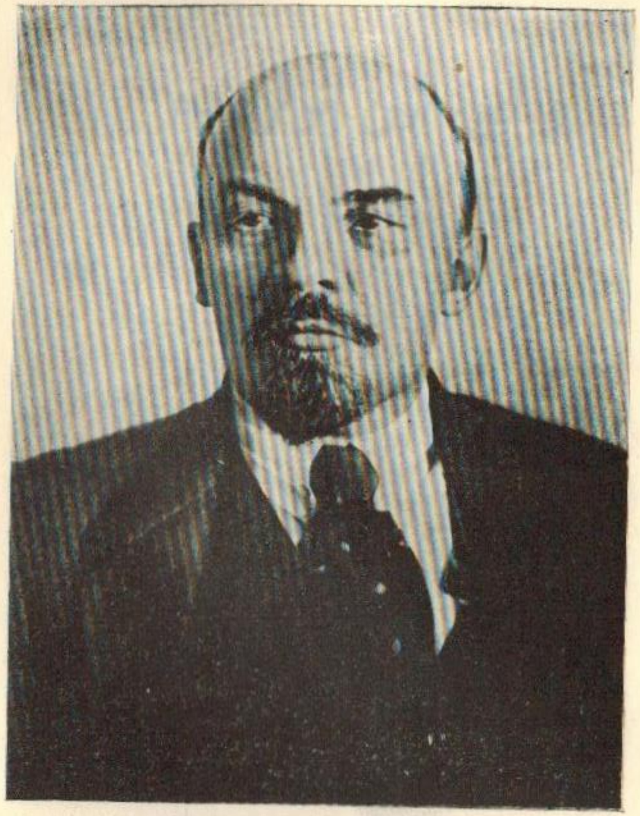

و. ای. لنین

اثر درباره

ایران

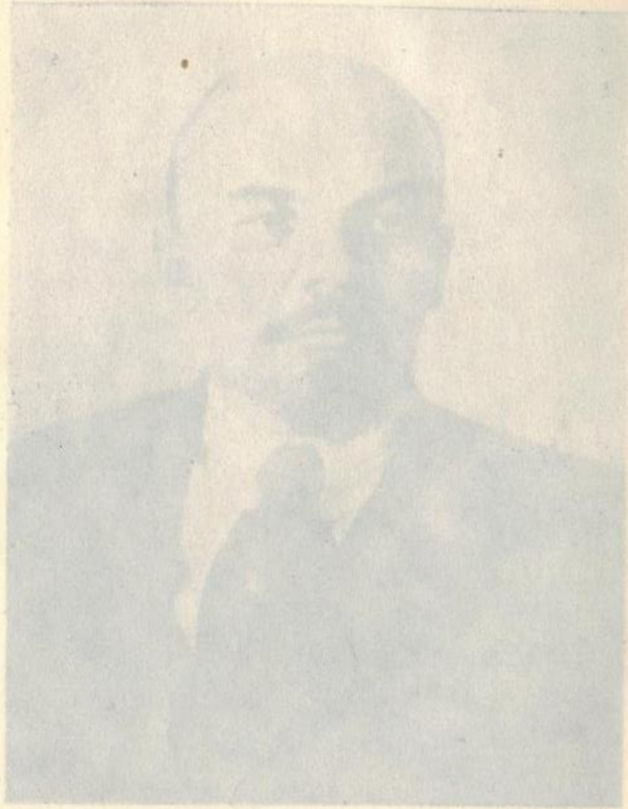

و. ای. لنین

و.ای. لنین اثرلرینده
ایران

ترتیب ایدنی: دستگشاده فرج

۱۹۷۰ - ۱۳۴۹

و. ای. لنین اثرلرینده ایران
مجموعه‌سی باره‌ده بیرنچه سوز

بشریت تاریخینده جهانشمول‌و ینیلمز انقلابی دورآچمیش،بوتون شعورلو حیاتینی زحمتکشلرین آزادلیغی‌نین‌الده ایدیلمه‌سینه، سوسیا- لیست انقلابینین حیاتا کچیریلمه‌سینه و کومونیزم قوروجولوغو نظریه‌سینین هرطرفلی انکشاف ایتدیریلمه‌سینه حصر ایتمیش داهی رهبر و.ای.لنینین آنادان اولماسینین ۱۰۰ ایلی تمام‌اولور.

بومناسبتله اوخوجولارا تقدیم اولونان‌همین مجموعه‌ده و.ای.لنینین اثرلرینده ایراناعاید قیدلر توپلانمیشدیر.

قیدایتمک لازمدیرکه، و.ای.لنین انقلابی فعالیته باشلادیغی ایلک دورلردن ملی-مستملکه ظلمونون بوتون فورم و تظاهرلرینی افشا ایدیب و اونا قارشی کسگین مبارزه آپارماغی ئوزونون گونده‌لیک وظیفه‌سی حساب ایتمیشدیر. اوجمله‌دن انقلابی جوشغونلوغو ایله شرق ئولکه‌لری ایچریسینده خصوصی‌موقع قازانمیش ایران و بورادا باش ویرن حادثه‌لر داهی‌رهبرین نظریندن هئچوقت یایینمامیشدیر.

و.ای.لنین اثرلرینین آذربایجان دیلینده‌اولان ٤-نجی نشری‌اوزره آپاریلان ایش نتیجه‌سینده‌معلوم اولموشدورکه، و.ای.لنینین اثرلرینده ۷۰ یرده* ایران حقینده قیدلر واردیر. بیزبو قیدلرین ٦۹-نی همین

---

*و.ای.لنین اثرلرینین بیر یرینده ویریلمیش جدولده(۲۱-نجی جلد، ص۳۰۸) ایرانین آنجاق‌آدی چکیلدیگی ایچون مجموعه‌یه داخل ایدیلمه‌میشدیر. ایکی قیدایسه «و.ای.لنین‌آذربایجان حقینده» (باکی-۱۹۵۸) کتابیندان گوتورولموشدور.

مجموعه‌یه داخل ایتمیشیك.ایرانین آدی‌چکیلن، مثال کیمی گوستریلن ویا اساسا ایراندان بحث‌اولونان اثرلری بوتوولوکده درج ایتمك ایچون بیرنچه جلدکتاب چاپ ایدیلمه‌سی طلب اولوندوغوندان بورادا اکثر حاللاردا فقط ایران حقینده اولان بندلر گوتورولموشدور. عین اثردن گوتورولموش حصه‌لر بیری–بیریندن آیریلمیش و آخردا همین حصه‌لرین گوتورولدوگو اثرین جلدی، یازیلدیغی و ایلك دفعه نشر، چاپ اولوندوغو تاریخ‌و یرده قیدایدیلمیشدیر. بوندان علاوه حصه‌لرین و.ای.لنین اثرلرینده‌کی صحیفه‌لری‌ده گوستریلمیشدیر.

قید ایدیلمیش ٦٩ اثردن جمعی ٩٨حصه گوتورولموشدور. یری گلمیشکن قید ایتمك‌لازمدیرکه، الیمیزده اولان معلوماتا گوره‌و.ای.لنین ایلك دفعه ایرانین‌آدینی ١٨٩٦–نجی ایلده (١٢٧٤_١٢٧٥)یازماغا باشلادیغی و ١٨٩٩–نجی ایلده (١٢٧٧–١٢٧٨) قورتاردیغی مشهور «روسیه‌ده سرمایه‌دارلیغین انکشافی» آدلی اثرینده چکیر.

(و.ای.لنین، اثرلری، ٣–نجی‌جلد، صحیفه ٥٨٠).

مجموعه‌ده قیدایدیلمیش اثرلرین آدی و.ای.لنینین اثرلرینده اولدوغو کیمی گوتورولور و کرونولوژی شکلده درج ایدیلیر. تاریخ–لره گلدیکده‌ایسه میلادی‌تاریخله یاناشی شمسی‌تاریخلرده گوستریلیر. اگراثرده‌کی تاریخ مشخص زمانی عکس ایتدیریرسه اوزمان شمسی تاریخله مشخص یازیلیرو اگرمیلادی تاریخین عمومیتله ایلی گوستر–یلیرسه، اوزمان همین ایلین اویغون گلدیگی شمسی تاریخین ایکی‌ایلی قید ایدیلیر. و.ای.لنین اثرلرینده کورسیوله یازیلمیش سوزلرین آلتیندان خط چکیلمیش، بندین اورتاسیندان گوتورولموش حصه‌لرین باشلانغیجیندا و سونوندا نقطه‌لر قویولموشدور.

بعضی اجنبی سوزلر و.ای.لنینین اثرلرینده اولدوغو حرفلرله درج ایدیلیر و باشقا خلقلره منسوب اولان شخصلرین آدلارینا گلدیکده ایسه اونلار عرب الفباسینین امکان ویره بیله‌جگی طرزده یازیلیر. بعضی تشکیلات آدلاری، خصوصیله سوو.اك‌پ–نین‌آدی مختلف وقتلرده و.ای.لنینین اثرلرینده اولدوغو کیمی (باش حرفلریله) قید ایدیلیر.

بوتون بونلارلا یاناشی و.ای.لنینین اثرلرینده اولان اسلوب و یازی قایدالارینین امکان دایره‌سینده اولدوغو کیمی ساخلانیلماسی‌دا نظره آلینمیشدیر.

مجموعه‌نین سونوندا بعضی چتین باشا دوشوله بیلن سوزلرین‌ویا حادثه‌لرین قیسا شرحینی بیلدیرن نمره‌لر اوزره «قیدلر» ویریلیر. بو قیدلرین گوتورولدوگو منبعلر گوستریلیر و بعضی‌لری مجموعه‌نی ترتیب ایدن طرفیندن یازیلمیش‌سا قیدین سونوندا «د.ف.» حرفلر علاوه اولونور.

بو مضموندا مجموعه بیرچوخ خلقلرین‌دیلینده نشر ایدیلمیشدیر. «و.ای.لنینین اثرلرینده ایران» مکمل مجموعه ایسه ایلك‌دفعه ترتیب و چاپ اولونور.

بو مجموعه گنیش اوخوجوکتله‌سینین استفاده‌سی ایچون نظرده توتولور. اساس مقصد اوندان عبارتدیرکه، و.ای.لنینن ایران حقینده اولان قید و یازیلاریندان آسان شکلده استفاده ایتمك ممکن اولسون. داهاگنیش معلومات کسب ایتمك ایسته‌ین شخصلر مجموعه‌ده‌کی حصه‌لرین گوتورولدوگو منبعلره مراجعه ایده بیلرلر.

ف. دستگشاده

«روسیه‌ده سرمایه‌دارلیغین انکشافی

ایری صنایع ایچون داخلی بازار عمله
گلمه‌سی پروسسی»

کتابیندان

۸ـنجی فصل

داخلی بازارین‌عمله گلمه‌سی

V اوجقارلارین اهمیتی. داخلی بازار، یوخسا خارجی بازار؟
...«بئله‌لیکله، طبیعی اولاراق قارشییا بئله‌بیر سئوال چخیرکه: داخلی بازارلا خارجی بازار آراسینداکی سرحدهارادادیر؟ بورادا دولتین‌سیاسی سرحدینی گوتورمك، مسئله‌نی سون‌درجه مکانیکی حل‌ایتمك دیمکدیر. هم‌ده بونا مسئله‌نین حلی‌دیمك اولارمی؟ اگراورتا آسیا داخلی بازار، ایران ایسه خارجی بازاردیرسا، اوندابس خیوه‌نی‌و بخارانی هارایا عاید ایتمه‌لی؟ اگرسیبیریه داخلی‌بازار، چین‌ایسه خارجی بازاردیرسا، اوندابس منچوریه‌نی هارایا عایدایتمه‌لی؟ بوکیمی سئواللارین بویوك بیر اهمیتی یوخدور. اهمیتلی‌جهت‌اودورکه، سرمایه‌دارلیق ئوزحاکمیت دایره‌سینی دائما گنیش‌لندیرمه‌سه، ینی ئولکه‌لری ئوزونه مستملکه ایتمه‌سه وکهنه غیرسرمایه‌دار ئولکه‌لرینی دنیاتصرفاتی آخینینا قاتماسا، یاشاییب انکشاف ایده‌بیلمز. سرمایه‌دارلیغین محض‌بو خصو-

صیتی اصلاحاتدان سونراکی روسیه‌ده بویوک‌بیر قوتله میدانا چخمیش و چخاجاقدیر».

۱۸۹۹–۱۸۹۶–نجو (۱۲۷۸–۱۲۷۵) ایللرده یازیلمیشدیر.
ایلك دفعه ۱۸۹۹–نجی ایل مارس‌آیینین آخرلاریندا (فروردین ۱۲۷۸) آیریجا کتاب شکلینده‌چاپ ایدیل–میشدیر.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤–نجی نشری، ۳–نجی جلد، صحیفه ۵۸۰.

«ل. ی. قالپه‌رینه (۱)»

«ایرانا وین واسطه‌سیله هله آنجاق بو یاخینلاردا گوندریل–میشدیر، اودورکه، موفقیت‌سیزلیکدن دانیشماق تزدیر. بلکه‌ده میسر اولاجاقدیر. تبریزده‌کی آدرسلره برلیندن کتابلار آلمالی اولدوغونو خبرویرین و آلیناجاغی زمان‌بیزه یازین.(۲)

قفقازدا «ایسکرا»–نین تشکیلی حقینده بیز ایکسه(X) اطراقلی سورقو گوندرمیشیکو هله‌جواب‌آلمامیشیق(۳)بیزدرست بیلمه‌لییک‌که، برنامه نه‌دن عبارتدیر (علنی، یوخساگیزلی مطبعه‌اولاجاق)، «حیاتا کچیریله‌جگی» نه‌درجه‌ده «یقیندیر»، نه‌قدر ماتریال چاپ ایده‌بیلر. («ایسکرا»–نی هرآی چخارماق اولارمی؟)، بیردفعه‌لیك و آیدا محض نه‌قدر پول لازمدیر. ایندی بیزیم کاسسامیز چوخ‌پیس حالدادیرو ان

اطرافلی معلومات آلمادیقجا، بیز وعده ایده بیلمه‌ریك. درحال‌بو معلوماتی گوندرین».

۱۹۰۱—نجی ایل ژوئن آیینین ۱۸ـدن سونرا (۲۷ خرداد۱۲۸۰)یازیلمیشدیر. مونهندن باکییا گوندریلمیشدیر.
ایلك‌دفعه ۱۹۲۸—نجی (۱۳۰۷)ایلده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤—نجی نشری، ۲٤—نجی جلد. صحیفه ٦۰.

«داخلی اجمال»
مقاله‌سیندن

«اگر بورژوا جمعیتی ایچون تورپاقلارین وارلی کندلیلر طرفیندن ساتین آلینماسی تواناسیز کندلیلرین وارـیوخدان چخماسینا و آج قالماسینا قارشی مبارزه واسطه‌سیدیرسه، ینی بازارلار آختاریلماسیدا، بحرانا قارشی، بازارا حددن‌آرتیق صنایع محصوللارینین دولماسینا قارشی مبارزه‌واسطه‌سیدیر.یالتاقلیق‌ایدن مطبوعات(نوویه‌ورِه‌میا» (٤)، نمره ۹۱۸۸) ایرانلا باشلانمیش ینی‌تجارتین موفقیتلریندن بویوك شادلیقلا یازیر، اورتا آسیادا و خصوصا منچوریه‌ده تجارت ایتمك امکانلاری هوسله مذاکره اولونور».

۱۹۰۱—نجی ایلین اوکتوبر آییندا (مهر—آبان ۱۲۸۰) یازیلمیشدیر.
ایلك دفعه ۱۹۰۱—نجی ایلین دسامبرآییندا (آذرـدی ۱۲۸۰) «زاریا» مجله‌سینین ۳—۲—نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.
امضا:ت.خ.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور،٤—نجی نشری، ٥—نجی جلد. صحیفه ۲۸٥.

«دنیا سیاستینده آلیشقان ماده»
مقاله‌سیندن

«ایراندا عکس‌انقلاب باش ویره‌رك، روسیه‌ده بیرینجی دومانین قووولماسینی ۱۹۰۵—نجی ایلین آخرلاریندا‌کی (۱۲۸٤—نجی ایلین سونونایاخین‌د.ف.) روسیه‌عصیانی ایله‌خصوصی‌بیرشکلده بیرلشدیردی. روس چارینین ژاپونلار طرفیندن بیابرچیلیقلا ازیلمیش قوشونلاری عکس انقلابا قیزغین خدمت‌ایتمکله حیف‌چخیرلار. روسیه‌ده گولله‌لمه، جزا دسته‌لری، قتل‌وغارتلر کیمی قوچاقلیق‌لارین آردینجا همین قزاخلار ایرانداکی انقلابی بوغماق یولوندا قوچاقلیق گوستریرلر. قاراگروهچو ملکه‌دارلارین، تعطیل‌لر و وطنداش محاربه‌سیندن قورخویا دوشموش سرمایه‌دارلارین باشیندادوران‌نیکولای‌رامانف ایران انقلابچیلارینا‌قارشی آزغینلیق ایدیر، بوآیدیندیر، همده بیرینجی دفعه‌دگیلدیر‌که، بین‌الخلق جلادلار رولونو مسیحتیه صادق اولان روسیه قوشونلاری یرینه‌یتیریرلر. ریاکارلیقلا ئوزونو کناراچکن انگلیستانین ایران مرتجعلرینه‌ومطلقیت طرفدارلارینا آچیق دوستجاسینا بیطرفلیك گوسترمه‌سی بیرقدر باشقا حالدیر».

***

«...ایران انقلابچیلارینین وضعیتی آغیردیر، بوئولکه‌نی، بیر طرفدن، هندوستانین آقالاری، دیگرطرفدن‌ده عکس انقلابچی روس حکومتی ئوز آرالاریندا بولوشدورمك‌ایچون، دیمك‌اولار، آرتیق‌تمامیله حاضردیرلار. لاکن‌تبریزده گیدن قیزغین مبارزه،(۵) دیمك‌اولار، آرتیق تمامیله دارماداغین ایدیلمیش کیمی نظره‌گلن انقلابچیلارین دفعه‌لرله حربی موفقیت‌قازانماسی‌گوستریر‌که،حتی‌روس‌لیاخوفلاری(٦)وانگلیس

دیپلوماتلارینین کومك گوستردیگی‌شاه قولدورلاری آشاغیدان ان‌قوه‌تلی مقاومته راست گلیرلر. کهنه‌نین برپاایدیلمه‌سی تشبثلرینی‌حربی قوه ایله دفع‌ایده بیلن، بئله‌تشبث قهرمانلارینی یادأیللی‌لردن کومك ایسته‌مگه مجبورایدن انقلابی حرکات محوایدیله بیلمزو بئله‌بیر شرایطده ایران‌ارتجاعینین ان‌بویوك طنطنه‌سی‌فقطینی خلق هیجانلارینین مقدمه‌سی اولاردی».

«پرولتاری» نمره ۲۳. ۲۳ ژوئیه(۵اوت)۱۹۰۸—نجی ایل(۱۳ مرداد۱۲۸۷—نجی ایل).

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤—نجی نشری. ۱۵—نجی‌جلد. صحیفه ۱۷۸.۱۷۹.

«جوشقون میلیتاریسم و سوسیال-دموکراسینین آنتی میلیتاریست تاکتیکی»

مقاله‌سیندن

«سون زمانلار کفایت‌قدر آلیشقان ماده توپلانمیشدیر وبوماده گیتدیکجه آرتیر. ایرانداکی انقلاب، اورادا اوروپا دولتلری طرفیندن قویولان بوتون سدلری ــ «نفوذ دایره‌لری» ــنی قاریشدیرماق تهلکه‌سی دوغورور. تورکیه‌ده اساس‌قانون‌اوغروندا حرکات‌بوغنیمتی اوروپانین سرمایه‌دار ییرتیجیلاری الیندن قوپارماق تهلکه‌سی دوغورور؛ سونرادا مقدونیه، اورتاآسیا، اوزاق‌شرق و الی‌آخرو سایره حقینده ایندی کسگین‌لشمیش اولان‌کهنه «مسئله‌لر» تهلکه‌لی بیرشکلده قارشییا چخمیشدیر».

«پرولتاری» نمره ۳۳.
۲۳ژوئیه (۵اوت)۱۹۰۸ــ
نجی ایل(۱۳مرداد۱۲۸۷ــ
نجی ایل).

و. ای. لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور. ٤ــ
نجی نشری، ۱۵ــنجی‌جلد،
صحیفه ۱۸۸.

«بالکانلاردا و ایرانداکی حادثه‌لر»

مقاله‌سیندن

«آسیا خلقلرینین اویانیب سیاسی‌حیاتا قوشولماسینا روس‌ــژاپون محاربه‌سی و روس انقلابی خصوصی بیرتکان ویردی. لاکن‌بو اویانما بیر ئولکه‌دن‌دیگرینه اوقدر لنگ‌کچیردی‌که، روس‌عکس‌انقلابی ایراندا آزقالا قطعی‌بیر رول‌اوینادی و اویناماقدا دوام‌ایدیر، تورکیه انقلابینین قارشیسینا ایسه درحال باشدا روسیه‌اولماقلا دولتلرین عکس‌انقلابی اتفاقی چخدی...».

***

ایندی بالکانلاردا، تورکیه‌ده، ایراندا باش‌ویرن حادثه‌نین ماهیتی آسیادا آرتماقدا اولان دموکراتیزمه قارشی اوروپا دولتلرینین عکس انقلابی اتفاقینین دوزه‌لمه‌سیندن عبارتدیر...».

***

«...باشلیجا و اساس جهتی:اساس مسئله‌ده، یعنی گنج‌تورکلر انقلابینا قارشی چخماقدا، تورکیه‌نی بولوشدورمك ایچون بوندان‌سونرا آتیلاجاق آددیم‌لاردا، داردانل مسئله‌سینه بوویا باشقا بهانه‌ایله ینیدن باخیلماسیندا، قاراگروهچوروس‌چاریناایران انقلابینی بوغماق‌اجازه‌سی ویریلمه‌سینده قاباقجادان سازش الده ایدیلدیگینی ئورت‌ــباسدیرایتمك ایچون بیزه‌ده محض‌بو لازمدیر. بوتون مسئله بوندادير،بیزه، بوتون اوروپانین مرتجع بورژوازیسی باشچیلارینا، دوغرودان‌دا، لازم اولان محض بودور وبیزبو ایشی گوروروك...».

***

«...اوکتوبرون ١٨ــده(٥ــده)(١١مهر ١٢٨٧ــنجی‌ایل) «نوویه‌ورەمیا» (٧) بئله هده‌له‌ییجی‌بیر مقاله درج ایتمیشدیرکه، «تبریزده ئوزباشینالیق مثلسیز درجه‌یه چاتمیشدیر»، بو شهرگویا «یاریم‌وحشی انقلابچیلار طرفیندن یارییاقدر داغیدیلمیشش و تالان ایدیلمیشدیر». گوردوگونوز کیمی، تبریزده انقلابین شاه قوشونلاری اوزرینده غلبه‌سی درحال‌روسیه‌اوفیسیوزونون(٨) حدتینه سبب اولموشدور. انقلابچی ایران قوشونونون باشچیسی ستارخان، همین مقاله‌ده «آذربایجان‌پوقاچوفی» (٩) اعلان‌ایدیلمیشدیر(آذربایجان‌ویا آذربایجان ایرانین شمال ایالتی‌دیر؛ بوایالتین باش‌شهری تبریزدیر. رکلونون دیدیگینه گوره،بو ایالتین اهالیسی بوتون‌ایران اهالیسینین، دیمک اولار، بشده‌بیر حصه‌سینه چاتیر). «نوویه‌ورەمیا» یازیردی: «سئوال اولونورکه، روسیه ایران سرحدینده بیزیم میلیون دگرینده اولان تجارتیمیزی پوزان بوتون‌بو بیابرچیلیقلارا همیشه دوزه بیلرمی؟... یاددان چخارماق لازم‌دگیلدیرکه، بوتون شرقی‌ماورای قفقاز و آذربایجان عرقشناسلیق جهتدن بیرتام تشکیل ایدیر... ماورای‌قفقازداکی مسلمان یاری ضیالیلاری روس‌تبعه‌سی اولدوقلارینی اونوداراق، تبریز اغتشاشلارینا قیزغین‌بیر رغبتله یاناشمیشش و اورایائوز فدائیلرینی گوندریرلر... بیزیم‌ایچون چوخ اهمیتلی‌دیرکه، قونشولوغوموزدا اولان آذربایجان ساکت‌لشدیریلسین. بونه‌قدرکلرلی اولسادا، حادثه‌لر روسیه‌نی هئچ‌بیر شئیه قاریشماماق آرزوسوندا اولدوغونا باخمایاراق،بو ایشی ئوزاوزرینه گوتورمگه وادارایده بیلر».

اوکتوبرون ٢٠ــده(١٣مهر١٢٨٧ــنجی ایل) پتربورگدان‌آلمان «فرانکفورت» (١٠)روزنامه‌سینه‌تلگرافلابئله‌بیرخبر ویریلمیشدی‌که، روسیه ایچون «عوض‌اولاراق» آذربایجانین اشغالی نظرده توتولور. اوکتوبرون ٢٤ــده(١١ــده) (١٧مهر١٢٨٧ــنجی‌ایل) همین‌روزنامه

تبریزدن بئله‌بیر تلگراف درج ایتمیشدیر: «اوچ‌گون بوندان اول‌آلتی گردان روس پیاده‌سی، موافق مقدار سواری و توپچی حصه‌سی ایران سرحدینی کچمیشدیر وبوگون تبریزده گوزله‌نیلیر».

م.شیپیل (١١)آلمان‌کارگرلرینه لیبرال‌پولیس‌مطبوعاتینین ایناندیرمالارینی، هوروشمه‌سینی بیرقول‌کیمی تکرار ایده‌رك مرتجع‌بیر دایاق اولماق اعتباریله روسیه‌نین اهمیتی آرادان قالخمیشدیر و روسیه‌نی هرنجه اولورسا اولسون دشمن حساب ایتمك سهودیر،ــدیدیگی گون روس قوشونلاری ایران سرحدینی کچیردی!

قانلی نیکولایین قوشونلاری ایران انقلابچیلارینی‌ینیدن ازه‌جکدیر. غیررسمی لیاخوفدان سونرا آذربایجان رسما اشغال ایدیلیر و١ــنجی نیکولای مجارستان انقلابینا قارشی قوشون‌گوندردیگی ١٨٤٩ــنجی‌ایل (١٢٢٨) روسیه‌نین اوروپاداتوره‌تدیگی‌حادثه‌لر آسیاداتکرار ایدیلیر...

هئچ‌بیر شبهه یوخدورکه،روسیه، اطریش، آلمان، ایتالیا، فرانسه‌و انگلیستانین سپتامبرداکی مرتجع قصدینه ایران انقلابینا قارشی روسیه‌نین «آزادحرکت‌ایتمه‌سی» داخل‌ایدی. قطعیا اهمیتی یوخدورکه، بوبیرچوخ ایللردن‌سونراتاریخی ماتریاللارمجموعه‌سینده درج‌ایدیله‌جك گیزلی‌بیر سندده‌می یازیلمیشدیر، یوخسا بونی ایزوولسکی(١٢)فقط ئوز عزیز مصاحبلرینه سویله‌میشدیر، یاخود همین مصاحبلر ئوزلری «اشاره ایتمیشلر» که، بیز «اشغالدان» «الحاقا» کچیریك، سیزده، بلکه، لیاخوفدان «اشغالا» کچه‌سینیز، یادابو داهاباشقابیر شکلده اولموشدور،ــبوتون بونلارین جزئی‌بیر اهمیتی واردیر. اهمیتلیسی بودورکه، دولتلرین سپتامبرداکی عکس‌انقلابی قصدی نه‌قدر آزرسمیته سالینمیشش اولسادا، بوقصد بیرفاکتدیرو اونون معناسی گوندن‌ــگونه چوخ‌آیدین اولور. بوقصدپرولتاریاتاو دموکراسییه قارشی‌اولان قصددیر. بوقصد آسیادا انقلابی آچیقجا یاتیرماق ویابو انقلابا دولایی ضربه‌لر

وورماق ایچون‌اولان قصددیر. بوقصد—بوگون‌بالکانلاردا، صاباح ایراندا، اوبیری‌گون اولابیلسین، کیچیك آسیادا، مصرده و الی‌آخر و الی‌آخر گودن بیر قصددیر».

***

* P S «بومقاله چاپاویریلدیکدن سونرا روزنامه‌لرده پتربورگ تلگراف آژانسلیغی‌نین ایران سرحدینی روس قوشونلارینین کچمه‌سی حقینده‌کی خبری‌تکذیب‌ایدن‌بیرتلگرافی‌درج ایدیلمیشدیر.همین تلگراف ٢٤اوکتوبر (١٧مهر١٢٨٧) تاریخلی Frankfurter Zeitung روزنامه‌سینین (١٣)ایکینجی‌سحر نشرینده درج‌ایدیلمیشدیر.اوچونجو نشرینده استامبولدان ٢٤اوکتوبر (١٧مهر)آخشام ساعت١٠اللی دقیقه‌ده ویریلن بیرتلگراف واردیر.همین‌تلگرافدا دییلیرکه، اوکتوبرون ٢٤—ده (١٧مهر) آخشام استامبولدا روس قوشونلارینین ایران سرحدینی کچمه‌سی‌خبری‌آلینمیشدیر. سوسیالیست مطبوعاتیندان‌باشقا، خارجی مطبوعات روس قوشونلارینین ایرانا سوخولماسی حقینده هله سوسور.

یکونو: بوتون حقیقتی تمامیله بیلمگه بیزیم هله‌لیك امکانیمیز یوخدور. هرحالدا چارحکومتینین و سرپب(СПБ)تلگراف آژانس‌لیغینین «تکذیبلرینه»، البته، قطعیا اینانماق اولماز. دولتلرین راضیلیغی‌ایله روسیه‌نین فتنه‌کارلیقدان باشلامیش قوشون گوندرمگه قدر بوتون واسطه‌لرله ایران انقلابینا قارشی مبارزه آپارماسی بیر فاکتدیر. اونون آذربایجانی‌اشغال ایتمك مقصدی‌گودن سیاست یریتمه—

* Postscriptum —علاوه—رداکسیا

١ «فرانکفورت‌روزنامه‌سی» —رداکسیا

سینه‌ده شبهه یوخدور. قوشونلار هله‌سرحدی کچمه‌میش‌سه، یقین‌که، بوندان ئوتری بوتون تدبیرلر گورولموشدور: اودیانماسا، توستوسو چخماز».

«پرولتاری» نمره٣٧، ١٦ (٢٩) اوکتوبر ١٩٠٨—نجی ایل(٢٢ مهر ١٢٨٧—نجی ایل).

و. ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤—نجی نشری. ١٥—نجی جلد. صحیفه ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢٢—٢٢٣، ٢٢٧—٢٢٥، ٢٢٩—٢٣٠.

«چارین اوروپایا و قاراگروهچو دومانین بعضی نماینده‌لرینین انگلیستانا سفری»

مقاله‌سیندن

«قان‌ایچن نیکولای روسیه‌دن‌یولادوشور. اونی‌قارا گروهچودومانین سوسیال‌ـدموکرات نماینده‌سینین سوزلری یولاسالیر: بونماینده روسیه‌نین بوتون شعورلی کارگرلرینین جمهوریت طلب‌لیك عقیده‌لرینی بیلدیریر و مانارخیانین حکمامحو اولاجاغینی خاطرلادیر. نیکولای سوئده گیدیر. اونی سرایدا تبریك ایدیرلر. اونی سربازلار وجاسوسلار آلقیشلاییرلار. اونی سوئد کارگر کتله‌لرینین باشچیسی، سوسیال‌ـدموکرات برانتینگ ئوز نطقیله قارشیلایاراق، جلادین گلمه‌سیله ئوز ئولکه‌سینین رسوای ایدیلمه‌سینه قارشی اعتراض ایدیر. نیکولای انگلیستانا، فرانسه، ایتالیایا گیدیر. اونی‌کراللار و دربار اعیانلاری، وزیرلر و پولیسلر تبریك ایتمگه حاضرلاشیرلار. اونی‌کارگر کتله‌لری‌ده قارشیلاماغا حاضرلاشیرلار: اونلار انگلیستاندا اعتراض میتینگیله، فرانسه‌ده خلقین غضبلی نمایشیله، اونون ایتالیایا گلمه‌سی گونی ئولکه‌نی بورویه‌جك مایوسلوق مناسبتیله عمومی تعطیلله قارشیلاماغا حاضرلاشیرلار. بوتون‌بو اوچ‌ئولکه‌نین سوسیالیست نماینده‌لری‌ـ انگلیستاندا توره‌ن، فرانسه‌ده ژوره‌س، ایتالیادا مورقاری بین‌الخلق سوسیالیست بوروسونون چاغیریشینا آرتیق قوشولموش و تالانچی نیکولایا، جلادنیکولایا، ایندی ایران خلقینی ازه‌ن‌و ایندی فرانسه‌نی روس جاسوسلاری و فتنه‌کارلاری ایله‌دولدوران نیکولایا کارگر طبقه‌ـ سینین نفرتو غضبینی بوتون‌دنیا قارشیسیندا بیلدیرمیشلر.

***

بین‌الخلق ارتجاع باشچیلارینین طنطنه‌لی شنلیگی، روسیه‌ده‌و ایراندا انقلابین یاتیریلماسی مناسبتیله اولان شنلیك بوتون اوروپا ئولکه‌لرینین سوسیالیست پرولتاریاتینین همرای و مرد اعتراضیله پوزولموشدور».

«پرولتاری» نمره ٤٦.١١ (٢٤) ژوئن ١٩٠٩ـنجی ایل (٣تیر ١٢٨٨).

و. ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤ـنجی نشری، ١٥ـنجی‌جلد، صحیفه ٤٧٤ـ٤٧٣.

«چارفین خلقی علیهینه»
مقاله‌سیندن

«...روس لیبراللاری هرجور تدبیر گورموشلرکه، اوروپا، ایکی باشلی ییرتیجی‌نین آزاد ایرانا قارشی‌سیاحتلرینه‌لاقید یاناشدیغی کیمی فنلاند اوزرینه ایتدیگی ینی باسقینلارادا ائله‌جه لاقیدلیکله یاناشسین. آزادایران ئوز سعیلری‌ایله چاریزمه مقاومت گوستردی. فنلاند خلقی–اونون قاباغینا ایسه فنلاند پرولتاریاتی –بوبریکوفون(۱٤) وارثلرینه محکم مقاومت گوسترمگه حاضرلاشیر».

«سوسیال– دموکرات» نمره ۳۱.۹ اوکتوبر (۱۳ نوامبر) ۱۹۰۹–نجو ایل (٦آبان ۱۲۸۸–نجی‌ایل).

و. ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤–نجی نشری. ۱٦–نجی‌جلد. صحیفه ۷۳.

«آ. م. قورکییه»
مکتوبوندان

«ترستلری» قدغن ایتمك،تجارتی محدودایتمك‌و سایره‌کیمی‌هئچ‌بیر مرتجع تدبیری مارکسیستلر مدافعه ایتمیرلر. لاکن‌هرکس ئوز ایشینی گورمه‌لیدیر: قوی‌خومیاکوفلارو کومپانیسی ایراندادمیریوللار چکدیر–سینلر، قوی لیاخوفلاری‌گوندرسینلر، مارکسیستلرین‌ده ایشی– کارگرلر قارشیسیندا افشا ایتمکدیر. اونلار دییه‌جکلر: اودور و اوداجاقدیر، بوغور و بوغاجاقدیر، مقاومت گوسترین».

پاریسدن کاپری‌جزیره‌سینه (ایتالیا) گوندریل–میشدیر. ایلك دفعه ۱۹۲٤–نجی ایلده چاپ ایدیلمیشدیر. (مکتوب ۱۹۱۱–نجی ایل ژانویه آیینین ۳–ده(۱۱دی ۱۲۸۹–نجی ایل یازیل–میشدیر).

و. ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤–نجی نشری. ۳٤–نجی‌جلد. صحیفه ٤٤۸.

«سئچگی کومپانیاسی و سئچگی پلاتفورماسی حقینده»

مقاله‌سیندن

«بیرینجی‌ماده سیاسی آزادلیق طلب‌لرینین مغزینی افاده‌ایدیر. بو جور مسئله‌لرده ویا «دموکراسی‌لشدیرمه وسایره کیمی‌هر هانسی‌باشقا مسئله‌لرده بیزیم پارتیا موقعیمیزی افاده ایتمک‌ایچون سیاسی آزادلیق اصطلاحی ایله کفایتلنمک‌دوزگون‌اولمازدی، چونکه‌تبلیغات‌و تشویقاتدا انقلابین تجربه‌سینی نظره آلمالی‌ییق. ایکی‌دومانین قوولماسی، تالانلار دوزلدیلمه‌سی، قاراگروهچو قولدور دسته‌لرینه یاردیم گوستریلمه‌سی و قاراگروهچو قهرمانلارین باغیشلانماسی، ایراندا «لیاخوفون ایگید-لیکلری» ،۳ژوئن (۱۳خرداد) دولت چوریلیشی، بوزمین اوزرینده‌بیر سیرا سونراکی «کیچیک C oups d'etat* (۸۷-نجی ماده‌و باشقا-لاری)-بیزیم‌رومانوف -پوریشکه‌ویچ(۱۵)-استولیپین(۱۶)و‌کامپانیسی مونارخیاسینین هئچده تام‌اولمایان عمللرینین سیاهیسی بئله‌دیر...».

«سوسیال-دموکرات»
نمره۱۸.۲٤ (۳۱)اوکتوبر
۱۹۱۱-نجی ایل (۷آبان
۱۲۹۰-نجی ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور. ٤-
نجی نشری، ۱۷-نجی جلد.
صحیفه ۲۷۹-۲۷۸.

---

* دولت چئوریلیشلری-رداکتور

«ر س د ك پ٦-نجی («پراگ»)عموم روسیه کونفرانسی»

۱۷-٥(۳۰-۱۸)ژانویه ۱۹۱۲-نجی‌ایل
(٦ ۲دی-۸بهمن۱۲۹۰-نجی‌ایل)

۲

حاضرکی دوره‌و پارتیانین وظیفه‌لرینه دایر قطعنامه لایحه‌سیندن

«ب-معاصر سرمایه‌دار دولتلرینین‌دنیامقیاسینداکی رقابتی زمینینده عاجز قالان و اوروپادا گیتدیکجه داهاچوخ سیخیشدیریلیب آرخا سیرایا کچیریلن مطلقیت قاراگروهچو زادگانلارلا و محکم‌لنمکده اولان صنایع بورژوازیسی ایله ال‌بیر اولوب ایندی ئوز ییرتیجی منافعلرینی، داها مدنی اولان ولایتلره (فنلاند،لهستان، شمالی-غرب ئولکه‌سی) قارشی کوبود-«ملت‌چیلیك» سیاستی واسطه‌سیله، هابئله آزادلیق اوغروندا انقلابی مبارزه آپاران آسیا خلقلرینه (ایران،مغولستان) قارشی مستملکه‌لر اشغالی واسطه‌سیله تامین ایتمگه چالیشیر».

***

٥

«کونفرانسین قطعنامه‌لری

حاضرکی دوره و پارتیانین وظیفه‌لرینه دایر»

ب-معاصر سرمایه‌داردولتلرینین‌دنیا مقیاسینداکی رقابتی زمینینده عاجز قالان‌و اوروپادا گیتدیکجه داهاچوخ سیخیشدیریلیب آرخا سیرایا کچیریلن چاریزم قاراگروهچو زادگانلارلا و محکم‌لنمکده اولان صنایع بورژوازیسی ایله‌ال‌بیراولوب‌ایندی‌ئوزییرتیجی منافعلرینی، اوجقارلارا قارشی، بوتون مظلوم ملتلره قارشی خصوصا داها مدنی اولان ولایتلره (فنلاند،لهستان، شمال-غرب‌ئولکه‌سی) قارشی کوبود-«ملت‌چیلیك» سیاستی واسطه‌سیله، هابئله آزادلیق اوغروندا انقلابی مبارزه آپاران

آسیا (ایران،چین)' خلقلرینه قارشی‌مستملکه‌لراشغالی واسطه‌سیله تامین ایتمگه چالیشیر».

***

«روس‌حکومتینین ایراناهجوموحقینده»

«روسیه سوسیال—دموکرات کارگر پارتیاسی، ایران خلقینین آزادلیغینی بوغماغی قطع‌ایتمیش اولان‌وبو ایشده ان‌وحشی و ان آلچاق حرکتلردن چکینمه‌ین چارقولدور دسته‌سینین سویغونچولوق سیاستی علیهینه اعتراض ایدیر.

کونفرانس قیدایدیرکه، روس‌حکومتینین انگلیس‌حکومتیله،روس لیبراللاری طرفیندن هرواسطه‌ایله تعریفله‌نن وکومك ایدیلن اتفاقی،هر شئیدن اول،آسیادموکراسی‌سینین‌انقلابی‌حرکاتیناقارشی یونلدیلمیشدیرو بو اتفاق انگلیستانین لیبرال حکومتینی چاریزمین قانلی وحشیلیک—لرینین اشتراکچیسی ایدیر.

کونفرانس ایران‌خلقی‌نین مبارزه‌سینه‌و خصوصا چارتجاوزکارلاری ایله مبارزه‌ده بویوك قربانلارویرمیش اولان‌ایران سوسیال—دموکرات فرقه‌سینین مبارزه‌سینه ئوزونون تام‌رغبتینی اظهارایدیر».

۱۹۱۲—نجی ایلین ژا—نویه آییندا (دی—بهمن ۱۲۹۰—نجی ایل) یازیل—میشدیر.
۱۹۱۲-نجی‌ایلین فوریه آییندا (بهمن-اسفند ۱۲۹۰-نجی‌ایل) «روسیه سوسیال-دموکرات کارگرپارتیاسینین عموم روسیه کونفرانسی» کتابچاسیندا چاپ ایدیل—میشدیر. م‌ك نشری. پاریس.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤—نجی نشری. ۱۷—نجی جلد. صحیفه ٤٥٧-٤٥٨، ٤٧٠، ٤٨٨.

«رس‌دلك‌پ-نین سئچگی پلاتفورمی (۱۷)»

«بیر زمانلار چارمانارخیاسی اوروپا ژاندارمی ایدی، روسیه‌ده ارتجاعی مدافعه ایدیردی و اوروپادا هربیر آزادلیق حرکاتینی زورلا یاتیرماغا یاردیم گوستریردی. ایکینجی نیکولای ایشی‌اویره چاتدیر—میشدیرکه، ایندی تکجه اوروپا ژاندارمی دگیل، هابئله آسیا ژاندارمی اولوب تورکیه‌ده، ایراندا،چینده هربیرآزادلیق‌حرکاتینی فتنه—فسادلا. پوللاو ان‌وحشی زوراکیلیقلا یاتیرماغا چالیشیر».

۱۹۱۲—نجی‌ایل مارسین اوللرینده (اسفند ۱۲۹۰—نجی ایل)یازیلمیشدیر.
۱۹۱۲—نجی‌ایلین مارسیندا (فروردین ۱۲۹۱)' آیریجا ورقه شکلینده چاپ ایدیل—میشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤—نجی نشری. ۱۷—نجی جلد. صحیفه ٥۱۳.

«چینده دموکراسی و خلق‌چیلیك»

مقاله‌سیندن

«کناردان باخان داهایاخشی گورەر. بویوك‌چین دموکراسی‌سینین پلاتفورمی- زیرا سون-یات-سنین (۱۸)مقاله‌سی محض بئله‌بیرپلا- تفورمدور-آسیانین معاصربورژوا انقلابلاریندا دموکراتیزم ایله خلق چیلیك آراسینداکی نسبت مسئله‌سینی، دنیادا باش‌ویرن ینی حادثه‌لر نقطه نظریندن تکرار گوزدن کچیرمك ایچون بیزه مناسب‌بیر اساس ویریر وبیزی بوناوادار ایدیر.بو، ۱۹۰۵-نجی ایلدن‌بری روسیه‌نین یاشادیغی انقلاب دوروندە روسیه قارشیسیندادوران انجدی مسئله‌لردن بیریدیر. بومسئله نه‌اینکه تکجه‌روسیه قارشیسیندا، چین جمهوری- سینین موقتی پرزیدنتی‌نین پلاتفورموندان گوروندوگو کیمی، خصوصا بوپلاتفورم روسیه، تورکیه، ایران‌و چینده باش‌ویرن انقلابی‌حادثه‌لرین انکشافی ایله مقایسه ایدیله‌جك اولارسا، حتی‌بوتون‌آسیا قارشیسیندادا دورور».

«نئوسکایا ازوئزدا»
نمره ۱۵.۱۷ ژوئیه۱۹۱۲-
نجی‌ایل (۲۳تیر ۱۲۹۱)
امضا:ولا.ایل‌این

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤-
نجی نشری، ۱۸-نجی جلد،
صحیفه ۱۶۳-۱۶۲.

«کارگر نماینده‌لرینین بعضی چخیشلاری مسئله‌سینه دایر (۱۹)»

«و)عمومیتله روس حکومتینین یریتدیگی خارجی سیاسته قارشی مبارزه،-روس حکومتینین بوسفورو،-تورکیه ارمنستانینی،-ایرانی، -مغولستانی استیلاایتمك«جهدلرینی» (وبو استیلاچیلیغا باشلادیغینی) خصوصی اولاراق قیدایتمك لازمدیر».

۱۹۱۲-نجی ایلین نوا- مبریندا (آبان-آذر ۱۲۹۱- نجی ایل)یازیلمیشدیر.
ایلك‌دفعه ۱۹۳۰ -نجی ایلده (۱۳۰۹ -۱۳۰۸- نجی‌ایل) و.ای.لنین اثرلر- ینین ۳-۲-نجی نشرینین ۱۶-جلدینده چاپ ایدیل- میشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤-
نجی نشری، ۱۸-نجی‌جلد،
صحیفه ٤٤٥.

«دوماداکی کارگر نماینده‌لری و اونلارین بیاناتی مسئله‌سینه دایر(۲۰)»

اثریندن

«٤-نجی دولت دوماسینین س.-د.فراکسیونو روس حکومتینین خارجی سیاستینه قارشی خصوصیله اعتراض ایدیر. س.د.فراکسیونو بوسفوردا، تورکیه ارمنستانیندا، ایراندا، چینده ئوزگه تورپاقلارینی غصب ایتمک یولیله دولتیمیزین اراضیسینی گنیشلندیرمک جهدلرینی رسوایچیلق حساب ایدیر، مغولستانین استیلاسینی رسوایچیلیق حساب ایدیر، چونکه‌بو استیلاچیلیق بویوکو قارداش چین جمهوریسینه قارشی مهربانلیق مناسبتلرینی پوزور».

۱۹۱۲-نجی‌ایل نوا- مبرین اورتالاریندا (آبان ۱۲۹۱-نجی ایل) یازیل- میشدیر. (ایلک‌دفعه و.ای. لنینین اثرلرینین ٤-نجی نشرینده ن.ك.کروپسکایا طرفیندن یازیلمیش صور- تیندن چاپ ایدیلمیشدیر).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤- نجی نشری.۱۸-نجی جلد. صحیفه ٤٥٠.

«کارل مارکسین نظریه‌سینین تاریخی‌مقدراتی»

مقاله‌سیندن

«اوپورتونیستلر «اجتماعی‌صلح» و «دموکراسی» ثرایطینده فیرتینالارین لازم‌اولمادیغی ادعاسی‌ایله‌لووغالانماغا هله‌مجال‌تاپمامیشس. آسیادا ان‌بویوک‌دنیافیرتینالارینین‌ینی‌منبعی‌میداناچخدی.روس انقلابینین آردینجا تورکیه، ایران، چین انقلابلاری‌باش‌ویردی. ایندی‌بیز محض‌بو فیرتینالار و اونلارین اوروپا اوزرینده‌کی «عکس‌تاثیری» دوروندە یاشاییریق. ایندی مختلف «مدنی» گوره‌شنلرین دیشس قیجیرتدیقلاری بویوک چین جمهوریسینین طالعی‌نه اولورسا اولسون، دنیادا هئچ‌بیر قوه آسیادا کهنه تحکیم‌چیلیگی برپاایده‌بیلمز، آسیاویاریم‌آسیا ئولکه- لرینده خلق‌کتله‌لرینین قهرمانجاسینا دموکراتیزمینی یراوزوندن سیله بیلمز».

«پراودا» نمره ۱.٥۰ مارس ۱۹۱۳-نجی ایل (۱۰اسفند ۱۲۹۱ -نجی ایل). امضا:و.ای.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ‌اولونور. ٤- نجی نشری، ۱۸-نجی‌جلد. صحیفه ٦۲٦.

«آسیانین اویانماسی»

مقاله‌سیندن

«چینین عصرلربویو تام‌بیر دورقونلوق ایچینده یاشایان ئولکه‌لر نمونه‌سی سایبلدیغی وقتدن‌چوخموکچیر؟ حالبوکه، ایندی‌چینده سیاسی حیات جوشماقدادیر، اجتماعی حرکات و دموکراتیك یوکسلیش بولاق کیمی آشیب‌ـداشماقدادیر.روسیه‌ده‌کی۱۹۰۵ـنجی(۱۲۸۳-۱۲۸٤) ایل حرکاتینین آردینجا دموکراتیك انقلاب بوتون آسیانی‌ـتورکیه‌نی، ایرانی، چینی بوروموشدور...».

«پراودا» نمره۱۰۳ ۷. مه ۱۹۱۳ـنجی ایل(۱٦ اردیبهشت ۱۲۹۲).امضا:ف

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤ـنجی نشری، ۱۹ـنجی‌جلد، صحیفه۷۱.

«س. ق. شااومیانا (۲۱)»

«عزیزیولداش! ایوه قاییتدیقدا سیزین مکتوبونوزو گوردوم. قفقازدا ملی مسئله حقینده‌حکما داهاچوخ‌ماتریال‌گوندرین (بیرحالداکه، سیز، تاسف‌اولسون، ئوزونوز یازا بیلمیرسینیز)و کوستروفون(۲۲) مقاله‌سینی، هابئله‌اونون کتابچالارینی، نماینده‌لرین روس دیلینه ترجمه اولونموش (امید ایدیرم، بونی تاپشیرماغا آدام تاپاسینیز) معروضه‌لرینی، هابئله قفقازداکی ملت‌لرین احصائیه‌سینی و قفقازدا، ایراندا، تورکیه‌ده و روسیه‌ده ملت‌لرین مناسبتی حقینده ماتریال گوندرین، بیرسوزله، نه‌وارساونه‌توپلایابیلرسینیز هامیسینی گوندرین. همچنین قفقازدا ملی‌مسئله‌حقینده مقاله‌لریازابیله‌جك قفقازلی‌یولداشلار آختاریب تاپماغی‌دا اونوتماین.

سلام‌و موفقیت آرزوسی.

سیزین و.ایل.این».

۱۹۱۳ـنجی ایل اوت آیینین ۲٤ـده (۱شهریور ۱۲۹۲) یازیلمیشدیر.

پورونیندن هشترخاناگوندریلمیشدیر.

ایلك‌دفعه ۱۹۲۵ ـنجی ایلده(۱۳۰٤-۱۳۰۳)چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤ـنجی نشری، ۳۵ـنجی‌جلد، صحیفه۸۸.

«ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمه‌سی حقوقی حقینده»

اثریندن

«شرقی‌اوروپادا و آسیادا بورژوا–دموکراتیک انقلابلاری دورو ۱۹۰۵–نجی (۱۲۸۴–۱۲۸۳) ایلده‌ینی‌جه باشلامیشدیر. بیزیم‌دورو-موزده بیزیم «شرقده» باش‌ویرن‌دنیاحادثه‌لرینین سلسله‌سی روسیه‌ده، ایراندا، تورکیه‌ده، چینده‌اولان انقلابلاردان، بالکانلارداکی‌محاربه‌لردن عبارتدیر. هم‌ده‌فقط‌کورلاربو حادثه‌لر سلسله‌سینده‌تام‌بیرسیرا بورژوا–دموکراتیک ملی‌حرکاتین‌اویاندیغینی،ملی‌جهتدن‌مستقل‌و ملی‌جهتدن‌واحد دولتلر یاراتماق‌سعیلرینی‌گورمه‌یه‌بیلرلر.روسیه‌ئوزقونشی‌دولتلری‌ایله بیرلیکده بو دورده اولدوغونا گوره، محض و فقط بوناگوره، بیزیم مرامنامه‌میزده بیزه ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقونا دایر بیرماده لازمدیر».

۱۹۱٤-نجی‌ایلین‌فوریه–مه‌آیلاریندا (اسفند۱۲۹۲–خرداد ۱۲۹۳) یازیلمیشدیر.
۱۹۱٤–نجی ایلین آور-یل–ژوئن آیلاریندا (ارد–یبهشت–تیر۱۲۹۳) «پرو-سویشئنیه» مجله‌سینین–.
٤.۵و٦ –نجی نمره‌لرینده چاپ ایدیلمیشدیر.
امضا:و.ایل.این.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور،٤–نجی نشری، ۲۰–نجی‌جلد، صحیفه ٤۱۹.

«وئلیکو روسلارین ملی‌افتخاری حقینده»

مقاله‌سیندن

«بیزیم قلبیمیز ملی‌افتخار حسی ایله دولودور ومحض بوناگوره بیز خصوصا ئوز کچمیش کوله‌لیگیمیزه (بوزمان زادگان ملکه‌دارلار مجارستانین، لهستانین، ایرانین، چینین آزادلیغینی بوغماق ایچون کندلیلری‌محاربه‌یه‌گوندریردی) و‌ایندیکی کوله‌وضعیتیمیزه‌نفرت‌ایدیریك، چونکه ایندی ینه‌همین ملکه‌دارلار، سرمایه‌دارلارین کومگیله لهستان‌و اوکرائینی بوغماق ایچون، ایران و چینده دموکراتیك حرکاتی ازمك ایچون، بیزیم وئلیکوروس ملی لیاقتیمیزی رسوای ایدن رومانوفلار، بوبرینسکی‌لر، (۲٤)پوریشکئویچ‌لر(۲۵) گروهونی گوجلندیرمك ایچون بیزی محاربه‌یه آپاریرلار. هئچ‌کس کوله دوغولماسینا مقصر دگیلدیر: لاکن‌ئوزآزادلیغی ایچون‌چالیشماقدان‌چکینمکله کفایتلنمه‌ییب، ئوز کوله‌لیگینه‌حق قازاندیران وبونی‌بزه‌ین(مثلا،لهستانی، اوکرائینی و الی‌آخر بوغماغی وئلیکوروسلارین «وطنینی‌مدافعه» آدلاندیران) بیر کوله، حقلی اولاراق حدت، نفرت و اکراه حسی اویادان بیر گدا و قانمازدیر».

«سوسیال –دموکرات» نمره۳۵.۱۲دسامبر۱۹۱٤–نجی ایل (۲۱آذر۱۲۹۳).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤–نجی نشری، ۲۱–نجی جلد. صحیفه۹٦.

«روس زوده کوملاری»

مقاله‌سیندن

«آلمانین بیرلشمه‌سی ضروری ایدی. بوناگوره‌ده مارکس ایستر ۱۸٤۸ (۱۲۲۷)–نجی‌ایلدن‌اول، ایسترسه‌ده اوندان‌سونرا بونوهمیشه اعتراف ایدیردی. انگلیس هله ۱۸۵۹ (۱۲۳۸)–نجی‌ایلده آچیقدان–آچیغا آلمان خلقینی بیرلشمه نامینه محاربه‌یه چاغیرمیشدی.(۲٦) آلمانی انقلابی‌یوللا بیرلشدیرمك‌ممکن‌اولمادیقدا، بیسمارك (۲۷)بونو عکس انقلابی یوللا، یونکرجه‌سینه ایتدی. آنتی‌بیسمارکیزم یگانه پرینسیپ اولماق اعتباریله، معناسیز بیرشئی اولدو، چونکه ضروری بیرلشمه‌نین باشاچاتماسی بیرحقیقت اولموشدور. بس روسیه‌ده نجه؟ بیزیم قوچاق پلخانوفون(۲۸)جسارتی‌چاتیب قاباقجادان‌دیمیشدیمی‌که، روسیه‌نین انکشافی ایچون قالیسی، چارگرادی، ارمنستانی، ایرانی‌و الی‌آخر، اشغال‌ایتمك لازمدیر؟ پلخانوفون جسارتی چاتارمی بونوایندی دیسین؟ او هئچ دوشونموشدورمی‌که،(۱۹–نجی‌عصرین بیرینجی ایکی ثلثونده هم‌فرانسه‌نین، هم‌ده روسیه‌نین اسارتینده اولان) آلمانلارین داغینیق وضعیتیندن اونلاری بیرلشدیرمگه کچمك‌آلمان ایچون لازم‌ایدی، روسیه‌ده ایسه وئلیکوروسلار بیرسیرا باشقا ملتلری بیرلشدیرمکدن چوخ ازمیشلر؟».

«سوسیال –دموکرات» نمره ۳۷.۱فوریه ۱۹۱۵–نجی ایل(۱۱بهمن۱۲۹۳).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤–نجی نشری. ۲۱–نجی جلد. صحیفه ۱۱۱.

«رس‌دلك‌پ خارجی بولمه‌لرینین کونفرانسی»

«وطنی‌مدافعه» شعاری حقینده

حاضرکی محاربه‌نین حقیقی ماهیتی، مستملکه‌لری بولوشدورمك‌و رقیب ئولکه‌لری‌غارت‌ایتمك‌اوستونده انگلیس، فرانسه‌وآلمان آراسیندا گیدن مبارزه‌دن: هابئله چاریزمین و روسیه‌ده‌کی حاکم‌صنفلرین ایرانی، مغولستانی، آسیاتورکیه‌سینی، استانبولی، قالیسی والی‌آخر توتماغا چالیشماسیندان عبارتدیر. اطریش–صرب محاربه‌سینده‌کی ملی جهتین یالنیز آسیالی‌بیر اهمیتی واردیر و محاربه‌نین عمومی امپریالیست کاراکترینی دگیشدیرمیر».

گجی ۱۹۱۵–نجی ایل فوریه‌نین ۲۹–دا (مارسین ٤–ده) (۱۲اسفند۱۲۹۳) یازیلمیشدیر.

۱۹۱۵-نجی ایل مارسین ۲۹–دا(۷فروردین ۱۲۹٤) «سوسیال-دموکرات» روز–نامه‌سینین ٤۰–نجی نمره–سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری، ۲۱–نجی جلد. صحیفه ۱۵٤.

«۲–نجی انترناسیونالین افلاسی»

اثریندن

«...ایندی محاربه‌ایدن دولتلرین‌هر ایکی‌قروپونون(۳۰)یریتدیگی سیاستین اساس اوخو محض مستملکه‌لر اشغال ایتمکدن، ئوزگه تورپاقلارینی غارت ایتمکدن، داها‌چوخ موفقیت‌قازانان رقیبی سیخیش‌دیریب کنارایتمکدن و وار–یوخدان چخارماقدان عبارت اولموشدور.

ئوزونو حتی سوسیالیست کیمی قلمه‌ویرمکدن گری دورمایان انگلیس پاسیفیستی برئیلسفوردون: «پولاد و قیزیلین محاربه‌سی» کتابی (لندن،۱۹۱٤ (۱۲۹۳): کتابین ۱۹۱٤–نجی ایلین مارسیندا نشر ایدیلدیگی گوستریلمیشدیر!)چوخ عبرتلی‌دیر...

ایندی صلحدن‌و سلاحسیزلانماقدان دم‌ووران پاسیفیست صاباح، تمامیله حربی‌پودراتچیلاردان‌آسیلی‌اولان‌بیرفرقه‌نین‌عضوی‌اولور(۱٦۱). اوچلر سازشی گوجلو چخارسا مراکشی گوتوره‌جك و ایرانی بولو–شدوره‌جکدیر–اوچلر اتفاقی گوجلو چخارسا، طرابلسی گوتوره‌جك، بوسنیده یرینی‌محکم‌لده‌جك، تورکیه‌نی‌ئوزونه‌تابع ایده‌جکدیر(۱٦۷). لندن و پاریس ۱۹۰٦(۱۲۸۵)–نجی ایلین مارسیندا روسیه‌یه میلیاردلارلا پول‌ویره‌رك، آزادلیق حرکاتینی یاتیرماقدا چاریزمه کومك

ایتدیلر(۲۲۸–۲۲۵): ایندی انگلیس روسیه‌نین ایرانی بوغماسینا کومك ایدیر(۲۲۹)».

۱۹۱۵–نجی‌ایل‌مه‌آیینین ایکینجی و ژوئنین‌بیرینجی یاریسیندا (خرداد ۱۲۹٤) یازیلمیشدیر.
۱۹۱۵ (۱۲۹٤)–نجی ایلده «کومونیست» مجله‌سینین ۲–۱–نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.
امضا:ن.لنین

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری. ۲۱–نجی جلد. صحیفه ۲۱۸–۲۱۷.

«سوسیالیزم و محاربه»

(رس‌دلئپ‌ـ‌نین محاربه‌یه مناسبتی(۳۱))

کتابیندان

«...مثلا،اگر صاباح مراکش فرانسه‌یه، هندوستان انگلیسه، ایران ویا چین روسیه‌یه والی‌آخر محاربه اعلان ایتسه‌ایدی، کیمین بیرینجی اولاراق هجوم ایتمه‌سیندن آسیلی اولمایاراق بومحاربه‌لر «عدالتلی» محاربه، «مدافعه» محاربه‌سی اولاردی و ظالم، قولدور، سویغونچو «بویوك» دولتلره قارشی مظلوم، آسیلی‌دولتلرین، تام‌حقوقو اولمایان دولتلرین غلبه‌سینه هربیر سوسیالیست رغبت بسله‌یردی».

***

«...چینده، ایراندا، هندوستاندا و باشقا آسیلی ئولکه‌لرده ایسه، عکسینه، آخرینجی اون‌ایللرعرضینده بیز اون و یوز میلیونلارلاانسانین اویانیب ملی حیاتاجلب اولونماسی، ارتجاعچی «بویوك» دولتلرین ظلموندن آزاد اولماسی سیاستینی گوروروك. بئله تاریخی زمین اوزرینده گیدن محاربه ایندی‌ده بورژوا‌ـ‌مترقی محاربه، ملی‌ـ‌آزادلیق محاربه‌سی اولابیلر».

***

«روسیه‌ده‌ان ینی‌تیپلی سرمایه‌دارامپریالیزمی،ایرانا، منچوریه‌یه، مغولستانا قارشی چاریزمین سیاستینده ئوزونو تماملیه گوستردی. لاکن عمومیتله، روسیه‌ده حربی و فئودال امپریالیزمی اوستوندور. دنیانین هئچ‌بیر یرینده ئولکه اهالیسینین اکثریتی، روسیه‌ده‌کی قدر ظلم‌آلتیندا دگیلدیر: وئلیکوروسلار اهالینین‌آنجاق۴۳ فایضینی، یعنی‌یاریدان‌آزینی

تشکیل ایدیرلر، بوتون‌یرده قالانلار ایسه، ئوزگه خلقلر اولدوقلارینا گوره حقوقسوزدورلار. روسیه‌نین ۱۷۰میلیون‌اهالیسیندن ۱۰۰میلیونا قدری ظلم آلتیندادیر و حقوقسوزدور. چاریزم قالیسینی اشغال ایتمك و اوکرائین‌لیلرین آزادلیغینی تماملیه بوغماق ایچون، ارمنستانی، استامبولی و الی‌آخر توتماق ایچون محاربه‌ایدیر. چاریزم ئولکه داخلینده‌کی ناراضیلیغین آرتماسیندان دقتی یایینديرماق و آرتماقدا اولان انقلابی حرکاتی یاتیرماق واسطه‌سینی محاربه‌ده گورور».

۱۹۱۵‌ـ‌نجی ایلین ژوئیه‌ـ‌اوت آیلاریندا (تیر‌ـ‌مرداد ۱۲۹٤)یازیلمیشدیر.
۱۹۱۵‌ـ‌نجی‌ایلین پائیزیندا «سوسیال‌ـ‌دموکرات» روزنامه‌سی تحریریه هیئتی نشریاتیندا آیریجا کتابچا شکلینده چاپ ایدیلمیشدیر.
ژنو.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤‌ـ‌نجی نشری، ۲۱‌ـ‌نجی جلد، صحیفه ۳۰۷،۳۱۱،۳۱۲.

«آ. م. كوللونتايا»

مكتوبوندان

«ایندی ایشین مغزی—بویوك دولتلر آراسیندا، مستملكه‌لری ینیدن بولوشدورمك و خیردا دولتلری تابع ایتمك اوستونده گیدن مبارزه‌دن عبارتدیر.

هندوستانین، ایرانین، چینین و الی‌آخر انگلیس ایله ویا روسیه ایله محاربه‌سی؟ مگربیز انگلیسه قارشی هندوستانا طرفدار اولماز—دیق etc ؟بونی «وطنداش‌محاربه‌سی» آدلاندیرماق دوست دگیلدیر؛بو آچیقجا یایغینلاشدیرمادیر. وطنداش محاربه‌سی آنلاییشینی حددن‌آرتیق گنیشلندیرمك سون‌درجه ضررلی‌دیر،چونكه ایشین مغزینی معین دولتین سرمایه‌دارلارینا قارشی مزدلو كارگرلرین محاربه‌سیتی پرده‌له‌ییر».

۱۹۱۵ (۱۲۹٤)—نجی ایلین یاییندا یازیلمیشدیر. زورنبرگدن (سویس) خریستیانیایا گوندریلمیش‌دیر. ایلك دفعه ۱۹۲٤ (۱۳۰۳)—نجی ایلده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤—نجی نشری، ۳۵—نجی‌جلد، صحیفه ۱۸۰—۱۷۹.

«اوروپا بیرلشمیش ایالتلری شعاری‌حقینده»

مقاله‌سیندن

«سرمایه بین‌الملل و انحصارچی سرمایه اولموشدور. دنیا، بیر اووچ بویوك دولتلر، یعنی ملتلری بویوك‌ئولچوده سویوب تالاماقداو اونلارا ظلم ایتمكده چوخ‌ایره‌لی گیتمیش دولتلر آراسیندا بولو—شدورولموشدور. اوروپانین دورد بویوك دولتینین، یعنی جمعی ۲۵۰—۳۰۰ میلیون‌اهالیسی، ۷میلیون‌كیلومتر مربع‌اراضیسی‌اولان انگلیستان، فرانسه، روسیه و آلمانین، تخمینا یاریم‌میلیارد (٤۹٤،۵ میلیون اهالیسی، ٦٤،٦میلیون كیلومترمربع، یعنی یر كره‌سینین‌دیمك‌اولاركه، یاریسی قدر (قطب‌دایره‌سی داخل اولمادان ۱۳۳میلیون كیلومترمربع ساحه‌سی اولان مستملكه‌لری واردیر. «آزادلیق» محاربه‌سی آپاران قولدورلارین، یعنی:ژاپون، روسیه، انگلیستان‌و فرانسه‌نین ایندی تیكه—تیكه پارچالادیقلاری اوچ آسیا دولتینی: چین،توركیه و ایرانی‌دا بونون اوستونه علاوه ایدین. یاریم‌مستملكه‌آدلاندیریلا بیلن (اصلینه باخسان ایندی اونلار ۹،۱۰نسبتینده مستملكه‌دیر) بو اوچ آسیا دولتینده ۳٦۰میلیون اهالی و١٤،۵میلیون كیلومترمربع ساحه. (یعنی بوتون اوروپانین ساحه‌سیندن، دیمك اولار، ۱،۵دفعه آرتیق) واردیر».

«سوسیال —دموكرات» نمره٤٤. ۲۳اوت ۱۹۱۵—نجی ایل(۳۱مرداد۱۲۹٤—نجی ایل).

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤—نجی نشری، ۲۱—نجی جلد. صحیفه ۳٤۸.

«محاربه حقینده مراجعت‌نامه» مقاله‌سیندن

«...روسیه‌نین چار مونارخیاسی قالیسینی توتماغا، تورکیه‌نین تورپاقلارینی الیندن آلماغا، ایرانی، مغولستانی و الی‌آخر اسارت آلتینا آلماغا چالیشاراق سویغونچولوق‌محاربه‌سی ایدیر. آلمان انگلیستانین، بلژیك و فرانسه‌نین مستملکه‌لرینی غارت‌ایتمك ایچون محاربه ایدیر. ایستر آلمان غالب‌گلسین، ایستر روسیه غالب‌گلسین،ایسترسه‌ده‌محاربه «هئچ–هئچه» قورتارسین–هرحالدا محاربه‌نین بشریته ویره‌جگی آنجاق او اولاجاقدیرکه، مستملکه‌لرده، ایراندا، تورکیه‌ده، چینده یوزمیلیو– نلارلا اهالی ینی‌ظلم بویوندوروغو آلتینا سالیناجاق، ینی‌ملی اسارت میدانا گله‌جك، بوتون ئولکه‌لرین کارگر طبقه‌سینین قوللارینا ینی زنجیرلر وورولاجاقدیر».

۱۹۱۵-نجی ایلین اوت آییندا (۱۲۹٤–نجی ایلین مرداد–شهریور آیلاری)یاز– یلمیشدیر.

ایلك دفعه ۱۹۲۸–نجی ایل ژانویه‌نین ۲۱–ده (۱۳۰٦-نجی ایل‌دی آیینین ۳۰–دا) «پراودا» روز– نامه‌سینین ۱۸–نجی نمره– سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤– نجی نشری. ۲۱–نجی جلد. صحیفه ۳۷۸.

«بیرنچه تزیس»

رداکسیادان

«... ۱۱–اگر ایندیکی محاربه‌ده انقلاب پرولتاریات فرقه‌سینی حاکمیت باشینا قویارسا، بوفرقه نه‌ایدردی،–سئوالینا بیزبئله جواب ویریریك: بیز،مستملکه‌لری و بوتون‌آسیلی، مظلوم خلقلری، برابر حقوقی اولمایان خلقلری آزادایتمك شرطیله بوتون محاربه ایدنلره صلح تکلیف ایدردیك. نه‌آلمان، نه‌ده انگلیستان ایله فرانسه، ئوز ایندیکی حکومتلری شرایطینده، بوشرطی قبول ایتمزدیلر. اوندا بیز انقلابی محاربه حاضرلامالی‌و ایتمه‌لی اولاردیق،یعنی بوتون مینیموم پروقرامیمیزی(۳۲)انقطعی تدبیرلرله نه‌اینکه تکجه بوتونلوکله حیاتا کچیرردیك، حتی‌ایندی وئلیکوروسلارین ظلمی آلتیندا اولان بوتون خلقلری، بوتون مستملکه‌لری‌و آسیانین آسیلی‌ئولکه‌لرینی (هندوستان، چین، ایران و باشقالاری) منتظم‌صورتده عصیانا قالدیراردیق، هابئله–و بیرینجی نوبه‌ده–اوروپانین سوسیالیست پرولتاریاتینی‌ئوز حکومتلری علیهینه و ئوز سوسیال–شوونیستلرینین ضدینه اولاراق عصیانا قالدیراراردیق. هئچ‌شبهه اولابیلمزکه، روسیه‌ده پرولتاریاتین غلبه‌سی، آسیادادا، اوروپادادا انقلابین انکشافی ایچون سون درجه الویریشلی شرایط یاراداردی. بونی حتی۱۹۰۵–نجی ایل‌ده ثبوت ایتدی. انقلابچی پرولتاریاتین بین‌الخلق‌همرایلیگی ایسه، چرکین‌اوپورتونیزم و سوسیال–

شوونیزم کوپوگونه باخمایاراق‌بیرفاکتدیر. ـیولداشلارلا فکرمبادله‌سی ایچون بو تزیسلری ایره‌لی سوره‌رك، بیزمرکزی اورقانین گله‌جك نمره‌لرینده ئوز باخیشلاریمیزی انکشاف ایتدیره‌جه‌ییك».

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤ـ نجی نشری، ٢١ـنجی جلد، صحیفه ٤١٧ـ٤١٦.

«سوسیال ـدموکرات» نمره ٤٧، ١٣ اوکتوبر ١٩١٥ـنجی ایل (١٩مهر ١٢٩٤)ـنجی ایل).

«انقلابچی پرولتاریات و ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقی»

اثریندن

«اولا، محض‌پارابللوم(٢٣)کارگرطبقه‌سینین «ملی‌دولت‌ایده‌آلینی» قبول ایتمه‌سی اوزرینه هجوم ایتمکله ایره‌لییه‌دگیل، گرییه‌باخیر،ئوز نظرینی انگلیستانا، فرانسه، ایتالیاوآلمانا، یعنی ملی‌ـآزادلیق حرکاـ تینین کچمیشه عایدبیر مسئله اولدوغو ئولکه‌لره چئویریر،بو حرکاتین اینديیه و گله‌جگه عایدبیر مسئله اولدوغو شرقه، آسیایا، آفریکایا، مستملکه‌لره چویرمیر. هندوستانی، چینی، ایرانی، مصری گوسترمك کفایتدیر».

تزی ١٩١٥ ـنجی ایل اوکتوبرون ١٦ (٢٩)ـدا (٥آبان ١٢٩٤ـنجی ایل) آلمانجا یازیلمیشدیر.

ایلك دفعه ١٩٢٧ـنجی (١٣٠٦ـ١٣٠٥)ایلده لنین مجموعه‌سینین ٦ـنجی جلدـ ینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤ـ نجی نشری، ٢١ـنجی جلد. صحیفه ٤٢١،٤١٨.

«سازشکارلیق و ۲-نجی انترناسیونالین افلاسی» مقالەسیندن

« «وطنین‌مدافعەسی» آنلاییشی، آزاد اولونان بورژوا ملتینین‌اورتا عصر اصول–ادارەسیندن مدافعه اولونماسی بوزمین اوزرینده، یالنیز اونون اوزرینده میداناگلمیشدی. سوسیالیستلر «وطنین‌مدافعەسینی» آنجاق بو معنادا قبول ایدیرلر. ایندی‌ده اونی بو معنادا، مثلا، ایران‌و چینین روسیه ویا انگلیستاندان، تورکیەنین آلمان ویا روسیەدن، آلبا–نی‌نین اطریش ایله ایتالیادان و الی‌آخر مدافعەسی معناسیندا قبول ایتمەمك اولماز».

(۱۹۱۵-نجی ایلین‌آخر–لاریندا (۱۲۹٤) یازیل–میشدیر.
ایلك دفعه ۱۹۲٤–نجی ایلده (۱۳۰۳ –۱۳۰۲) «پرولتارسکایاروولیوتسیا» مجلەسینین ٥(۲۸) –نجی نمرەسینده چاپ‌ایدیلمیش–دیر.

و.ای. لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری، ۲۱–نجی جلد. صحیفه ٤٥٥.

«۱۹۱٦-نجی ایل فوریەنین ۸-ده برندەکی بین‌الملل میتینگده نطقیندن(۳۴)»

«بو ایناناماز بیرشئی کیمی گورونسەده، خصوصا سویسلی یولداشلارا بئله گورونسەده،هرحالد بیرحقیقتدیرکه، بیزیم روسیەده‌ده یالنیز قانلی چاریزم دگیل، فقط سرمایەدارلاردگیل، ئوزلرینی سوسیا–لیست آدلاندیران ویاکچمیشده سوسیالیست اولان بیرقسم آداملاردا دییرلرکه، روسیه «مدافعەمحاربەسی» آپاریر، روسیه یالنیز آلمانلارین هجومونا قارشی مبارزه ایدیر. حالبوکه، حقیقتده بوتون‌دنیا بیلیرکه، چاریزم اون ایللردن بری‌روسیەده باشقا ملتلره منسوب یوز میلیوندان آرتیق انسانا ظلم‌ایدیر، روسیه آرتیق اون‌ایللردن بری چینه، ایرانا، ارمنستانا، قالیتسیایا قارشی قولدور سیاستی یریدیر. نەروسیەنین، نه آلمانین، نەده هئچ‌بیر باشقا بویوك دولتین «مدافعەمحاربەسیندن» دانیشماغا حقی یوخدور: بوتون‌بویوك دولتلرامپریالیست، کاپیتالیست محاربەسی، قولدور محاربەسی آپاریر، کیچیك خلقلره، ئوزگه خلقلره ظلم ایتمك ایچون محاربه ایدیر، کتلەلرین دهشتلی اضطرابلاریندان،

پرولتارلارین قانیندان خالص قیزیللا میلیاردجا گلیرگوتورەن سرمایە‌دارلارین منفعتی خاطرینه محاربه ایدیر».

Berner Tagwacht
نمره ۳۳. ۹فوریه ۱۹۱٦–نجی ایل (۱۸بهمن۱۲۹٤–نجی ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤–نجی نشری. ۲۲–نجی جلد. صحیفه ۱۲٤–۱۲۳.

روس دیلینده ایلك‌دفعه ۱۹۲۹–نجی‌ایلده (۱۳۰۷. ۱۳۰۸) و.ای.لنینین اثرلرینین ۳–۲–نجی نشرلرینده. ۱۹–نجی جلدده چاپ ایدیلمیشدیر.

«سوسیالیست انقلابی و ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقی»

(تزیسلر)

٦–ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین‌ایتمه‌سینه مناسبت جهتدن‌اوچ‌تیپ ئولکه‌لر

«۳–نجوسو، چین،ایران و تورکیه کیمی‌یاریم مستملکه ئولکه‌لر و بوتون مستملکه‌لر؛ بونلارین بوتون اهالیسی ۱۰۰۰میلیون نفره قدردیر. بورادا بورژوآ–دموکراتیك حرکاتی قسما ینیجه باشلانیر، قسماده اصلاباشا چاتمامیشدیر. سوسیالیستلرنه‌اینکه یالنیز مستملکه‌لرین دانیشیق‌سیز، بلاعوض‌و تاخیره‌سالینماز صورتده آزاد اولماسینی طلب ایتمه‌لیدیرلر،–بوطلب ایسه‌ئوز سیاسی افاده‌سی اعتباریله ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقونون محض قبول ایدیلمه‌سیندن باشقا بیرشئی دگیلدیر: سوسیالیستلر همین ئولکه‌لرده‌کی بورژوآ–دموکراتیك ملی–آزادلیق حرکاتینین ان‌انقلابی عنصرلرینه ان‌قطعی صورتده طرفدار چخمالی‌و اونلارا ظلم‌ایدن‌امپریالیست‌دولتلره‌قارشی اونلارین‌عصیانینا،–

لازم گلدیکده ایسه همچنین اونلارین انقلابی محاربه‌سینه-کومك ایتمه‌لیدیرلر».

۱۹۱٦-نجی ایلین ژا-نویه -فوریه آیلاریندا (۱۲۹٤-نجی ایلین دی-بهمن-اسفند آیلاری) یازیل-میشدیر.

۱۹۱٦-نجی ایلین آور-یلینده (۱۲۹۵-نجی ایلین فروردین، اردیبهشت آیلاری) "Vorbote" مجله‌سینین ۲-نجی نمره سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

روس دیلینده ۱۹۱٦-نجی ایلین اوکتوبروندا (۱۲۹۵-نجی ایلین مهر-آبان آیلاری) «سوسیال-دموکرات مجموعه‌سینین» ۱-نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤-نجی نشری، ۲۲-نجی جلد، صحیفه ۱۵۵.

«امپریالیزم-سرمایه‌دارلیغین ان یوکسك مرحله‌سی (۳۵)»

(پوپولیاراوچرك)

اثریندن

«...سوپان(۳٦) آنجاق مستملکه‌لری گوتورور؛ بیز-دنیانین بولو-شدورولمه‌سینین مکمل منظره‌سینی ویرمك ایچون-مستملکه اولمایان ئولکه‌لر و یاریم‌مستملکه‌لر حقینده‌ده قیساجا معلومات علاوه ایتمگی فایدالی بیلیریك؛ بو کیمی ئولکه‌لر سیراسینا بیز ایرانی، چینی‌و تور-کیه‌نی داخل ایدیریك: بو ئولکه‌لردن بیرینجیسی، دیمك اولار، آرتیق بوتو-نلوکله مستملکه اولموشدور، ایکینجیسی‌و اوچونجوسو ایسه مستملکه اولماقدادیر».

***

«...بانك «خادمی» ریسسه‌ر(۳۷)هله ۱۹۰۵-نجی (۱۲۸٤) ایلده یازیردی که، «قاباقجیل دسته‌لرین سیاسی توققوشمالاری مالیه زمینی اوزرینده باش‌ویریر»؛ ریسسه‌ر فرانسه مالیه سرمایه‌سینین ایتالیادا فعالیت گوستریب بو ایکی ئولکه‌نین سیاسی اتفاقینی حاضرلادیغینی، ایران اوستونده آلمان ایله انگلیستان آراسیندا مبارزه‌نین نجه باشلاندیغینی، چینه‌بورج ویرمك اوستونده بوتون اوروپا سرمایه-لری آراسیندا مبارزه‌نین نجه‌باشلاندیغینی و سایره‌نی گوستریر. باخین،

دینج «افراطامپریالیست» اتفاقلاری حقیقتده سادەجه امپریالیست توققوشمالاری ایله‌نه‌قدر محکم‌باغلیدیر».

۱۹۱٦ -نجی‌ایلین ژا-
نویه- ژوئن آیلاریندا
(۱۲۹٤ -نجی ایل بهمن-
۱۲۹٥-نجی ایل تیر)یاز-
یلمیشدیر.
ایلك‌دفعه ۱۹۱۷ -نجی
ایلین آوریلینده (۱۲۹٦-
نجی ایل فروردین-ارد-
یبهشت) پتروگرادا آیریجا
کتابچا شکلینده‌چاپ ایدیل-
میشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤-
نجی نشری، ۲۲-نجی‌جلد.
صحیفه ۲۷۱. ۳۱٤.

«یونی اوسون کتابچاسی حقینده(۳۸)»

«...امپریالیزم دوروندە مستملکه‌لر و یاریم‌مستملکه‌لر طرفیندن ملی محاربه‌لر نه‌اینکه احتمال داخلینده‌دیر، حتی لابددور. مستملکه‌لرده و یاریم مستملکه‌لرده (چین،تورکیه،ایران) ۱۰۰۰ میلیوناقدر آدام، یعنی یراوزو اهالیسینین یاریسیندان چوخو یاشاییر. بوئولکه‌لرده ملی-آزادلیق حرکاتی ایندی یاآرتیق‌چوخ قوتلی‌دیر، یادا آرتماقدا و یتیشمکده‌دیر، هربیر محاربه سیاستین باشقا واسطه‌لرله دوامی‌دیر. مستملکه‌لرین ملی-آزادلیق سیاستینین دوامی‌حکمااونلارین امپریالیزمه قارشی ملی محاربه‌لریندن عبارت اولاجاقدیر. بئله محاربه‌لر ایندیکی «بویوك» امپریالیست دولتلرین‌امپریالیست محاربه‌سینه سبب‌اولابیلر. لاکن سبب اولمایادا بیلر،بو بیرچوخ شرطلردن آسیلیدیر».

***

«...بورادان گورونورکه، امپریالیزم آنلاییشینی شابلون حالیندا تطبیق ایتمك، اوندان ملی‌محاربه‌لرین «ممکن‌اولمادیغی» نتیجه‌سینی چخارماق نه‌قدر معناسیزدیر. مثلا،ایران، هندوستان‌وچین اتفاقی‌نین‌بوویا باشقا امپریالیست دولتلره قارشی ملی-آزادلیق محاربه‌سی تمامیله ممکن و محتمل‌دیر، زیرا بو محاربه همین ئولکه‌لرین ملی-آزادلیق حرکاتیندان دوغور، همده بئله‌بیر محاربه‌نین ایندیکی امپریالیست دولتلر آراسیندا امپریالیست‌محاربه‌سینه چوریلمه‌سی بیرچوخ‌کونکرت

شرطلردن آسیلی اولاجاقدیرکه، بونلارین‌دا گلیب یتیشه‌جگینه ضامن اولماق گولونج اولاردی».

۱۹۱٦—نجی‌ا یلین ژو— ئیه آییندا (تیر—مرداد ۱۲۹۵ —نجی‌ایل) یازیل— میشدیر.

۱۹۱٦—نجی ایلین او— کتوبروندا(مهر—آبان۱۲۹۵— نجی ایل) «سوسیال—دمو— کرات مجموعه‌سی» —نین ۱—نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

امضا:ن.لنین

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤— نجی نشری. ۲۲—نجی‌جلد. صحیفه. ۳۲۹.۳۲۹—۳۳۰.

«مارکسیزمین عیبه‌جرلشدیریلمه‌سی حقینده و«امپریالیست اقتصادچیلیغی» حقینده»

اثریندن

«بیز ۱۰۰۰ میلیون اهالینی مستملکه و یاریم مستملکه خلقلری جمله‌سینه داخل ایتمیشیک‌و پ.کییفسکی(۳۹)زحمت چکیب بیزیم‌بو تام مشخص بیاناتیمیزی تکذیب ایتمه‌میشدیر. ۱۰۰۰میلیون اهالی‌نین ۷۰۰میلیوندان چوخی (چین،هندوستان، ایران، مصر)، کارگرلرین اولدوغو ئولکه‌لردیر.لاکن‌حتی‌کارگرلرین‌اولمادیغی، آنجاق قولدارلارین و قوللارین وسایره‌اولدوغو مستملکه‌ئولکه‌لری‌ایچون‌ده «ئوز مقدراتینی تعیین ایتمگی» هربیرمارکسیستین ایره‌لی‌سورمه‌سی‌نه‌اینکه معناسیز دگیلدیر، حتی مجبوری‌دیر. پ.کییفسکی بیرقدر دوشونسه، یقین بونو باشا دوشر، هابئله اونودا باشا دوشرکه، «ئوزمقدراتینی تعیین‌ایتمك» همیشه ایکی ملت«ایچون»:مظلوم ملت‌و ظالم‌ملت ایچون ایره‌لی سورولور».

***

«...دیمه‌لی، بیز وئلیکوروس کارگرلری ئوز حکومتیمیزدن طلب ایتمه‌لی‌ییك‌که، مغولستاندان، تورکستاندان،ایراندان‌رداولوب گیتسین: انگلیس کارگرلری طلب ایتمه‌لیدیرلرکه، انگلیستان حکومتی مصردن، هندوستان، ایراندان و الی‌آخر رداولوب گیتسین. لاکن‌بواو دیمکدیرکه، بیز پرولتار مصرکارگرلریندن و فلاح‌لاریندان، مغول ویا تورکستان، یاخود هندوستان کارگرلریندن و کندلیلریندن آیریلماق ایسته‌ییریك؟ بواو دیمکدیرمی‌که،بیز مستملکه‌لرین زحمتکش کتله‌لرینه شعورلی

اوروپا پرولتاریاتیندان «آیریلماغی» مصلحت گوروروک؟اصلا. بیز همیشه قاباقجیل ئولکه‌لرده‌کی شعورلی کارگرلرله بوتون مظلوم ئولکه‌لرده‌کی کارگرلرین، کندلیلرین و قوللارین ان‌سیخ یاخینلاشیب قوووشماسینا طرفدار اولموشوق. طرفداریق و طرفدار اولاجاغیق. بیز همیشه بوتون مظلوم ئولکه‌لرین،او جمله‌دن مستملکه‌لرین بوتون مظلوم طبقه‌لرینه، بیزدن آیریلماغی دگیل، بیزیمله ممکن‌قدر داهاسیخ یاخینلاشیب قوووشماغی مصلحت گورموشوک و همیشه‌ده مصلحت گوره‌جه‌ییک».

۱۹۱٦—نجی ایلین‌اوت‌اوکتوبروندا (۱۲۹۵—نجی ایلین شهریور-آبان آیلاری) یازیلمیشدیر.

ایلك‌دفعه ۱۹۲٤ —نجی ایلده (۱۳۰۳) «زوه‌زدا» مجله‌سینین ۱و۲-نجی‌نمره—لرینده چاپ ایدیلمیشدیر.

امضا:و.لنین

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ‌اولونور. ٤—نجی نشری، ۳۲—نجی جلد، صحیفه ٦۰.٦۲—٦۳.

«پرولتار انقلابینین حربی پروقرامی (۴۰)»
مقاله‌سیندن

«...امپریالیزمین ان‌اساس خصوصیتلریندن بیری محض اوندان عبارتدیرکه، ان‌گریده قالمیش ئولکه‌لرده سرمایه‌دارلیغین انکشافینی سرعتلندیریر، بونونلادا ملی‌ظلمه قارشی مبارزه‌نی گنیشلندیریب کسگین‌لشدیریر. بو حقیقتدیر. بوراداندا بئله‌بیر لابدنتیجه چخیرکه، امپریالیزم بیرچوخ حاللاردا ملی محاربه‌لره سبب‌اولمالیدیر. گوستریلن «تزیسلری» ئوز کتابچاسیندامدافعه‌ایدن یونی‌اوس‌دییرکه، امپریالیزم دورونده بویوك امپریالیست‌دولتلردن بیرینه‌قارشی هرجور ملی‌محاربه. همین دولتله رقابت آپاران باشقابیربویوك‌امپریالیست دولتین مداخله—سینه سبب‌اولورو.بئله‌لیکله، هرجورملی‌محاربه‌امپریالیست‌محاربه‌سینه چوریلیر. لاکن‌بو دلیل‌ده دوزدگیلدیر. بئله‌اولا بیلر،لاکن همیشه بئله اولمور. ۱۹۰۰—۱۹۱٤—نجی (۱۲۷۹—۱۲۹۳) ایللرده‌کی‌بیرچوخ مستملکه محاربه‌لری بویوللاگیتمه‌دی. مثلا،ایندیکی محاربه، ووروشان ئولکه‌لرین سون‌درجه طاقتدن دوشمه‌سی ایله قورتارسا، همین محاربه‌دن سونرا هندوستان، ایران، سیام‌و الی‌آخرایله بیرلیکده، توتاق‌که، چین

طرفدن بویوك دولتلره قارشی «هئچ‌بیر» ملی، مترقی، انقلابی محاربه «اولا بیلمز»—دیسه‌یدیك آچیقجا گولونج اولاردی».

۱۹۱٦-نجی ایلین سپتا- مبریندا (۱۲۹۵—نجی ایل شهریور) یازیلمیشدیر.
ایلك دفعه ۱۹۱۷—نجی ایلین سپتامبر و اوکتوبر آیلاریندا (۱۲۹٦—نجی‌ایل شهریور—مهر آیلاری) „Jugend — Internationale" روزنامه‌سینین ۹و۱۰—نجی نمره‌لرینده چاپ‌ایدیلمیش- دیر.
امضا N.Lenin
روس دیلینده ایلك‌دفعه ۱۹۲۹-نجی ایلده(۱۳۰۸) و.ای.لنینین اثرلرینین ۲-۳- نجی نشرلرینین ۱۹—نجی جلدینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤— نجی نشری.۲۳—نجی جلد، صحیفه ۷٦.

«سپارات صلح حقینده»

مقاله‌سیندن

«روسیه‌ایله آلمانین سویغونچولوق «منافعی» آراسیندا توققوشما اولماقلا برابر، روسیه‌ایله انگلیستان آراسیندادا عین‌درجه‌ده—بلکه‌داها درین—بیر توققوشماواردیر. بویوك‌دولتلرین قدیمدن‌دوام‌ایدن رقابتی‌و اوبیکتیو بین‌الخلق مناسبتی ایله علاقه‌دار اولاراق روسیه‌نین یریتدیگی امپریالیست سیاستینین وظیفه‌سی قیساجا بئله افاده ایدیله بیلر: اطریشی غارت ایتمك (قالیتسیانی الیندن‌آلماق) وتورکیه‌نی سویماق (ارمنستانی، خصوصیله‌ده استانبولی الیندن‌آلماق) ایچون، انگلیستانین و فرانسه‌نین کومگی‌ایله اوروپادا آلمانی‌ازمك. سونرا ایسه، بوتون ایرانی اله‌کچیرمك،چینین بولوشدورولمه‌سینی‌باشاچاتدیرماق و الی‌آخر ایچون، ژاپونون و ینه‌همین آلمانین کومگی‌ایله آسیادا انگلیستانی ازمك».

***

«...حقیقتده هم‌چاریزم، هم‌روسیه‌ده‌کی بوتون ارتجاعچیلار، هم بوتون «ترقی‌پرور» بورژوازی (اوکتیابریست‌لرو کادت‌لر)بیرجه‌شئی ایسته‌ییرلر. اوروپاداآلمانی، اطریشی‌وتورکیه‌نی غارت ایتمك،—آسیادا انگلیستانی ازیشدیرمك (بوتون‌ایرانی، بوتون مغولستانی، بوتون تبتی‌والی‌آخری اله‌کچیرمك) ایسته‌ییرلر».

***

«حتی رومانی‌نی‌و یونانستانین الحاقیندان سونرادا اوروپاداآرتیق بیر شئی قوپارماق ممکن اولماسا (اورادا «بیز» بوتون باجاردیغیمیزی قوپارمیشیق)، او حالدانه ممکندور.اونوقوپاراریق! انگلیستان «بیزه»

ایندی هئچ‌بیر شئی‌ویره بیلمز. آلمان بیزه‌اولابیلر، کورلیاندییانی‌دا، لهستانین‌بیر حصه‌سینی‌ده‌گری قایتارسین‌و،احتمال‌که،شرقی قالیتسیانی‌دا ویرسین،—بو «بیزدن‌ئوتری» خصوصیله مهم‌اولوب اوکراینا حرکاتینی، تاریخ اعتباریله ایندییه‌دك یاتمیش اولان‌چوخ میلیونلی‌بیر خلقین آزادلیغا، آنادیلینه‌دوغروخرکاتینی‌بوغماق ایچون‌لازیمدیر،—احتمال‌که، هابئله تورکیه ارمنستانینی‌دا ویرسین.ایندی بونلاری آلماقلا،بیز محار— به‌دن قوتلنمیش حالدا چخابیلریك و،عقل‌لی سیاست یریتمکله‌و عزیز «وطنین خلاصی» ایشینده میلیوکوفلارین (٤١)، پلخانوفلارین (٤٢)، پتروسوفلارین(٤٣)داهادا یاردیم گوسترمه‌سی ایله صاباح، انگلیستانا قارشی محاربه‌ده ژاپونون وآلمانین کومگی‌ایله آسیانین یاخشی‌بیر پارچاسینی (بوتون‌ایرانی و بصره خلیجینی آلیب‌آچیق اوقیانوسا چخاریق، داها استانبولداکی کیمی اولماز، چونکه اورادان آنجاق آرالیق دنیزینه یول‌واردیرکه، بوداآدالارین‌آراسیندان‌کچیرو انگلیستان بو آدالاری آسانلیقلا توتوب محکم‌لندیره‌رك، «بیزی» آچیق دنیزه چخماقدان تمامیله محروم ایده‌بیلر) آلابیلریك والی‌آخر».

«سوسیال —دموکرات»
نمره ٦.٥٦نوامبر ١٩١٦—
نجی ایل (١٣آبان١٢٩٥).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤—
نجی نشری، ٢٣—نجی جلد،
صحیفه ١٣١—١٣٠.١٣٣-
.١٣٥—١٣٦،١٣٤

«بوریس سووارینه آچیق‌مکتوب (۴۴)»-دان

«بیزیم پارتیامیز قورخمایاراق آچیقجا بیلدیریرکه، ایرلندین انگلیستانا قارشی، مراکشین، الجزایرین، تونسین فرانسه‌یه قارشی، طرابلسین ایتالیایا قارشی، اوکراینانین، ایرانین، چینین روسیه‌یه قارشی و الی‌آخر باشلایا بیله‌جکلری محاربه‌لری ویا عصیانلاری او رغبتله قارشیلایاجاقدیر».

***

«...مثلا صاباح، آلمان روسیه‌یه و انگلیستانا قولاق بورماسی ویردیکدن سونراایران‌هندوستانلا، چینله‌وآسیانین ئوز ١٧٨٩(١١٦٨) و١٧٩٣—نجی (١١٧٢)ایللرینی یارادان باشقا انقلابچی خلقلری ایله

اتفاق باغلاییب روسیه‌و انگلیستان اوزرینه هجوم ایتسه‌ایدی، بو دولتلرین «وطنی مدافعه» ایتمك حقوقونی قبول ایتمك اولاردیمی؟».

۱۹۱۶–نجی ایل (کهنه اصوللا) دسامبرین ایکینجی یاریسیندا (۱۲۹۴ –نجی ایلین دی‌آییندا) یازیلمیشدیر.

ایلك دفعه ۱۹۱۸–نجی ایل ژانویه‌نین ۲۷–ده (۷ بهمن ۱۲۹۶–نجی ایل) "La Ve'rite" روزنامه‌سینین ۴۸–نجی نمره‌سینده اختصارلا چاپ ایدیلمیشدیر.

روس دیلینده بوتونلوکله ایلك دفعه ۱۹۲۹–نجی ایلده (۱۳۰۸) «پرولتارسکایا رەوالیوتسیا» (پرولتارانقلابی) مجله‌سینین ۷–نجی (۹۰–نجی) نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ۴–نجی نشری، ۲۳–نجی جلد، صحیفه ۲۱۱.۲۱۲.

«۱۹۰۵–نجی ایل انقلابی حقینده معروضه ۴۵»–دن

«اونون نایلیتی یالنیز بوندان عبارت دگیلدیر. روس انقلابی بوتون آسیانی حرکته گتیرمیشدیر. تورکیه‌ده، ایراندا، چینده اولان انقلابلار ثبوت ایدیرکه، قدرتلی ۱۹۰۵–نجی‌ایل عصیانی درین‌ایز بوراخمیشدیر و اونون تاثیری، یوز میلیونلارلا آداملارین ایره‌لییه حرکتینده ئوزونو گوسترن بوتاثیر آرادان قالدیریلا بیلمز».

۱۹۱۷ –نجی ایل ژانویه‌نین ۹–دان (۲۲–دن) (۱۲۹۵–نجی ایل بهمن آیینین ۲–دن) اول آلمان دیلینده یازیلمیشدیر.

ایلك دفعه ۱۹۲۵–نجی ایل ژانویه‌نین ۲۲–ده (۱۳۰۳ –نجی ایل بهمن آیینین ۲–ده) «پراودا» روزنامه‌سینین ۱۸ –نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

امضا: ن.لنین

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ۴–نجی نشری، ۲۳–نجی جلد، صحیفه ۲۷۱.

«اوزاقدان مکتوبلار

٤ـنجی‌مکتوب

صلحه نجه‌نایل اولمالی؟»

«بو مقاوله‌لرین حامیسی گیزلی مقاوله‌دیر، میلیوکوف (٤٦)و کومپانیسی‌ده بونلاری ایکی سببه‌گوره اعلان ایتمك ایسته‌میر:
١)اونلار سویغونچولوق محاربه‌سینی ایسته‌مه‌ین خلقدن قورخورلار؛
٢)اونلار مقاوله‌لرین گیزلی ساخلانماسینی طلب‌ایدن انگلیس‌ـفرانسه سرمایه‌سی ایله باغلیدیرلار. لاکن‌روزنامه اوخویان و ایشی ئوگره‌نن هرکس بیلیرکه، بومقاوله‌لرده ژاپونون چینی، روسیه‌نین‌ـایرانی، ارمنستانی، تورکیه‌نی (خصوصااستانبولی)، قالیتسیانی، ایتالیانین‌ـآلبانینی، فرانسه‌نین و انگلیستانین‌ـتورکیه‌نی‌و آلمان مستملکه‌لرینی والی‌آخر غارت ایتمه‌سیندن دانیشیلیر».

سوریخ، ١٢(٢٥)مارس ١٩١٧ (٤فروردین١٢٩٦ـنجی ایل).
ایلك دفعه ١٩٢٤ـنجی ایلده (١٣٠٣) «کوموـنیستیچسکی انترناسیونال» (کومینترن) مجله‌سینین ٣ـ٤ـنجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤ـنجی نشری، ٢٣ـنجی‌جلد، صحیفه ٣٦٥.

«انقلابیمیزدا پرولتاریاتین وظیفه‌لری»

(پرولتار پارتیاسی پلاتفورمونون لایحه‌سی) کتابیندان

«روس سرمایه‌سینین و اونون قدرتلی حامیسی و صاحبی اولان انگلیس‌ـفرانسه امپریالیست سرمایه‌سینین‌ـبوتون دنیاداکی بو ان زنگین سرمایه‌نین منافعینه تابع ایدیلن‌بو حکومت روسیه خلقلرینین شك‌سیز چوخلوغو آدیندان، عسگرو کارگر دپوتاتلاری سووه‌تی واسطه‌سیله ان‌آیدین شکلده بیلدیریلن آرزولارین عکسینه اولاراق، سرمایه‌دارلارین منافعی ایچون توره‌دیلن خلقلر قیرغینینی دایاندیرماـقدان ئوتری هئچ‌بیر حقیقی تدبیر گورمه‌میشدیر. بو حکومت روسیه‌نی سویغونچی انگلیس‌ـفرانسه امپریالیست سرمایه‌سی ایله آچیقدان‌ـآچیغا باغلایان تمامیله سویغونچو مضمونلی گیزلی مقاوله‌لری (ایرانی بولوشدورمك حقینده، چینی سویماق حقینده، تورکیه‌نی سویماق حقینده، اطریشی بولوشدورمك حقینده، شرقی‌پروسو توتوب آلماق حقینده، آلمان مستملکه‌لرینی توتوب آلماق حقینده‌کی مقاوله‌لری والی‌آخر) حتی‌اعلان‌دا ایتمه‌میشدیر. بوحکومت عصرلربویو خلقلری باشقا ظالمو مستبدلردن‌داها‌چوخ سویوب‌ظلم‌آلتینداساخلایان چاریزمین‌ـوئلیکوروس خلقینه نه‌اینکه ظلم‌ایدن، حتی‌اونی باشقا خلقلرین

جلادینا چویرمکله رسوای ایدنو کورلایان چاریزمین باغلادیغی‌بو مقاوله‌لری تصدیق ایتمیشدیر».

ایلک‌دفعه ۱۹۱۷–نجی ایلین سپتامبریندا(۱۲۹۶–نجی ایل شهریور –مهر آیلاریندا) «پریبوی» نشر–یاتی طرفیندن آیریجاکتابچا شکلینده چاپ ایدیلمیشدیر.
امضا:ن.لنین

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری. ۲٤–نجی جلد. صحیفه ٤۲–٤۳.

«روسیه‌ده‌کی سیاسی پارتیالار و پرولتاریاتین وظیفه‌لری»

اثریندن

«۱٥–چارین (ایرانی بوغماق، چینی، تورکیه‌نی، اطریشی‌و سایره‌نی بولوشدورمك حقینده) انگلیسان، فرانسه‌و باشقالاری ایله باغلادیغی سویغونچی بین‌الخلق مقاوله‌لره طرفدارمی، یوخسا اونلارین علیهینه اولمالی؟(۷٤)

آ.(کادتلردن ساغدا دورانلار)، ب.(کادتلر). تمامیله و قطعی طرفداریق. لاکن مقاوله‌لری‌اعلان‌ایتمك‌اولماز، هم‌اوناگوره‌که.انگلیس–فرانسه امپریالیست سرمایه‌سی‌و اونون حکومتلری بونااجازه ویرمز، هم‌ده اوناگوره‌که، روس سرمایه‌سی ئوز چیرکین کلك‌لرینی آچیب بوتون جماعته سویله‌یه بیلمز.

و.(س.د.–د.وس.–ر.لر).علیهینه‌ییك، لاکن‌بیز هله‌امید ایدیریك که، علاقه کومسیونی واسطه‌سیله و کتله‌لر ایچریسینده بیرسیرا «کومپانیالار» آپارماقلاسرمایه‌دارلارحکومتینه «تاثیرگوسترمك» اولار.

ق.(«بولشویکلر») علیهینه‌ییك. بوتون وظیفه–اوندان عبارتدیر که.بو ساحه‌ده سرمایه‌دارلاردان بیرشئی گوزله‌مه‌گین تمامیله عبث

اولدوغو و حاکمیتین‌پرولتاریاتلا ان یوخسول کندلیلرالینه کچمه‌سینین ضروری اولدوغو کتله‌لره ایضاح ایدیلسین».

۱۹۱۷—نجی ایل مه آیینین ۹.٦ و ۱۰—دا(آوریلین ۲٦.۲۳ و ۲۷ —ده) (۱۲۹٦-نجی ایل اردیبهشتین ٦.۳ و ۷-ده) «وولنا» روزنامه‌سینین ۲۲.۲۰ و ۲۳—نجی نمره‌لرینده چاپ‌ایدیلمیشدیر.
۱۹۱۷—نجی ایلین ژوئیه آییندا (۱۲۹٦ —نجی ایلین تیر—مرداد آیلاری) „жизнь и знние“ نشریاتی طرفیندن آیریجا کتابچا شکلینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤—نجی نشری، ۲٤—نجی‌جلد، صحیفه ۸٦.

«روسکایا وولیا»-نین ایزی‌ایله»
مقاله‌سیندن

«۲—نجی‌نیکولای‌و ۲-نجی ویلهلمین(٤۸)ئوزئولکه‌لرینده‌کی‌مرتجع وسرمایه‌دار طبقه‌لری تمثیل ایتدیکلری، آخرینجی اون‌ایللر عرضینده هر ایکی‌سینین باشقا ئولکه‌لری غارت‌ایتمك، چینی سویماق، ایرانی بوغماق، تورکیه‌نی پارچالاییب‌بولوشدورمك سیاستی یریتدیکلری بیر فاکتدیر».

«پراودا» نمره ۳۱. ۱۳آوریل ۱۹۱۷—نجی‌ایل (۲۳فروردین ۱۲۹٦—نجی ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤—نجی نشری. ۲٤ —نجی جلد. صحیفه ۱۰۱.

«رس‌دك(ب)پ-نین پتروقراد عموم‌شهر كونفرانسی (۴۹)
۱۴-۲۲ آوریل (۲۷ آوریل-۵مه) ۱۹۱۷-نجی‌ایل»
(۷-۱۵ اردیبهشت ۱۲۹۶-نجی ایل)

۸

محاربه حقینده قطعنامه‌نین لایحه‌سی

«ینی حکومتین‌ده ینه، عینیله امپریالیست محاربه‌سی، یعنی غصبکارلیق، سویغونچولوق محاربه‌سی آپاردیغینی آشاغیداکی حال خصوصیله آیدین گوستردی: ینی‌حکومت کچمیش چار۲-نجی‌نیکولایین انگلیستان، فرانسه و سایره سرمایه‌دار حکومتلری ایله باغلادیغی گیزلی مقاوله‌لری نه‌اینکه اعلان ایتمه‌دی، حتی‌همین مقاوله‌لری رسمی صورتده تصدیق ایتدی. بو، خلقین اراده‌سی نظره آلینمادان و خلقی آچیقجا آلداتماق مقصدیله ایدیلمیشدیر، زیراهامییا معلومدورکه. کچمیش چارین بو گیزلی مقاوله‌لری چینین، ایرانین، تورکیه‌نین، اطریشین و الی‌آخر غارت ایدیلمه‌سینی روس سرمایه‌دارلارینا وعد ایدن تام سویغونچولوق مقاوله‌لریدیر».

۱۹۱۷-نجی ایل آوریلین ۱۵-ایله ۲۲ (آوریلین ۲۸-ایله مه آیینین ۵)آراسیندا (۱۲۹۶ -نجی ایل اردیبهشتین۸-ایله۱۵) یازیلمیشدیر.

ایلك‌دفعه ۱۹۲۷-نجی ایلده (۱۳۰۶)و.ای.لنینین اثرلرینین۲-۳-نجی نشرلرینین ۲۰-نجی جلدینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.۴-نجی نشری، ۲۴-نجی‌جلد، صحیفه ۱۴۸.

«موقتی حکومتین نوتاسی»

مقاله‌سیندن

«انقلابیمیزین لاپ‌اولیندن انگلیس و فرانسه سرمایه‌دارلاری ایناندیرماغا باشلادیلارکه، روس انقلابی آنجاق و آنجاق محاربه‌نی «آخراقدر» دوام ایتدیرمك ایچون ایدیلمیشدیر. سرمایه‌دارلارا تورکیه‌نی، ایرانی، چینی غارت ایتمك لازمدیر. اگربو مناسبتله داهااون میلیونلارلا روس کنتلی-کوتتوسو قیردیریلسا، بونون نه‌عیبی‌وار؟ تکی «قطعی‌غلبه» قازانیلسین... موقتی حکومت‌ده ایندی تماميله آچیقجا همین‌یولا کچمیشدیر».

۱۹۱۷-نجی ایل آوریلین ۲۰-ده (مه‌آیینین ۳-ده) (۱۲۹۶-نجی ایل اردیبهشتین ۱۱-ده) یازیلمیشدیر.

۱۹۱۷ -نجی ایل مه آیینین ۴-ده (آوریلین ۲۱-ده (۱۲۹۶-نجی ایل اردیبهشتین ۱۲-ده)«پراودا» روزنامه‌سینین ۳۷-نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.۴-نجی نشری، ۲۴-نجی‌جلد، صحیفه ۱۷۹.

«وجدانلی مدافعه‌چیلیك ئوزونو گوستریر»

مقاله‌سیندن

«اهالی کتله‌سی پرولتارلاران، یاریم پرولتارلاردان و یوخسول کندلیلردن عبارتدیر. بونلار خلقین بویوك اکثریتینی تشکیل ایدیر. بو طبقه‌لرین حقیقتا الحاقلاردا منافعی یوخدور: اونلارین (همین‌طبقه‌لرین) امپریالیست سیاسته‌ده، بانك سرمایه‌سینین منفعتلرینده، ایرانداکی دمیریوللاردان‌الده‌ایدیلن‌گلیرلرده، قالیتسیادا، یاخود ارمنستاندا گلیرلی یرلر توتماسیندا، فنلاندا آزادلیغین محدود ایدلمه‌سینده، بوتون بونلاردا منافعی یوخدور».

***

«مدافعه‌چیلیگین کتله‌وی نماینده‌لری بونو بیلمه‌دیکلریندن ساوه‌جه اولاراق بئله محاکمه یریدیرلر: بیز الحاق ایسته‌میریك، بیز دموکراتیك صلح طلب‌ایدیریك، بیز استامبول‌اوستونده، ایرانی بوغماق اوستونده، تورکیه‌نی سویماق و سایره اوستونده محاربه ایتمك ایسته‌میریك، بیز موقتی حکومتین الحاقلاردان ال چکمه‌سینی «طلب ایدیریك».

«پراودا» نمره ۳۸، ۵ مه (۲۲آوریل) ۱۹۱۷–نجی ایل(۱۳ اردیبهشت ۱۲۹۶–نجی‌ایل)

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.۴–نجی نشری، ۲۴ –نجی‌جلد، صحیفه ۱۹۳،۱۹۴.

«رس‌دك (ب) پ یددینجی (آوریل) عموم روسیه کونفرانسی (۵۰)

۲۴–۲۹ آوریل (۷–۱۲ مه) ۱۹۱۷–نجی ایل» (۱۶–۲۱ اردیبهشت ۱۲۹۶–نجی ایل)

۲

(حاضرکی دور حقینده معروضه ۲۴آوریل (۷مه)

«...بو، خلقین اراده‌سی نظره آلینمادان و اونو آچیقجا آلداتماق مقصدی ایله ایدیلمیشدیر، زیرا هامییا معلومدورکه، کچمیش چارین‌بو گیزلی مقاوله‌لری چینین، ایرانین، تورکیه‌نین،اطریشین‌و الی‌آخر غارت ایدیلمه‌سینی روس‌سرمایه‌دارلاریناوعدایدن تام‌سویغونچولوق مقاوله‌لریدیر».✱

***

۵

بورقبیئرقین تکلیفی حقینده قطعنامه

«قوی‌روس عسگرلری بیلسینلرکه، ایندی «غلبه‌یه‌دك محاربه» شعاری آلتیندا انگلیستانین بغدادا و آفریکاداکی آلمان مستملکه–

✱و.ای.لنین گوستریلن حصه‌نی «رس‌دك(ب)پ–نین پتروقراد عموم‌شهر کونفرانسی» ۱۴–۲۲آوریل (۲۷آوریل–۵مه) ۱۹۱۷–نجی ایل «محاربه‌حقینده قطعنامه‌نین لایحه‌سی»–ندن گوتورموشدور. باخ،همین جلد، صحیفه ۱۴۸.(د.ف.)

لرینده ئوز حکمرانلیغینی محکم‌لتمك سعیلری، روس سرمایه‌دارلارینین ارمنستانی، ایرانی و سایره‌نی سویماق و بوغماق سعیلری، آلمانی تمامیله دارماداغین ایتمك سعیلری گیزله‌نیر».

***

٨

محاربه‌حقینده قطعنامه‌نین مدافعه‌سی‌ایچون نطق٢٧ آوریل(١٠ مه)

««بوفاکت خصوصیله اوندا آشکار میدانا چخدی‌که، ینی حکومت چار ٢–نجی نیکولایین انگلیستان، فرانسه‌و سایرسرمایه‌دار حکومتلری ایله باغلادیغی گیزلی مقاوله‌لری نه‌اینکه اعلان ایتمه‌دی، حتی چینین، ایرانین، تورکیه‌نین، اطریشین و الی‌آخر غارت ایدیلمه‌سینی روس سرمایه‌دارلارینا وعدایدن بوگیزلی مقاوله‌لری خلقین رایینی سورو–شمادان رسمی صورتده‌تصدیق ایتدی. بومقاوله‌لر گیزله‌دیلمکله‌روس خلقی محاربه‌نین اصل‌کاراکتری مسئله‌سینده آلدادیلیر»».

ایلك‌دفعه ١٩٢٥–نجی ایلده (١٣٠٤) «١٩١٧–نجی ایلین‌آوریلینده‌رس‌دك (ب)پ‌پتروقراد عموم شهر و عموم روسیه‌کونفرانس–لاری» کتابینداچاپ ایدیل–میشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری، ٢٤–نجی‌جلد، صحیفه ٢٢٩.٢٥٠–٢٥١، ٢٥٨.

«زاوودلاردان و پولك‌لاردان کارگر و عسگر دپوتاتلاری سووه‌تینه سچیلن دپوتاتلارا تاپشریق»

مقاله‌سیندن

«٣–بیزیم دپوتاتلاریمیز کچمیش چار نیکولایین انگلیستان، فرانسه و الی‌آخر سرمایه‌دارلاری ایله باغلامیش اولدوغو گیزلی سویغونچو مقاوله‌لرین(ایرانی‌بوغماق،تورکیه‌نی، اطریشی و سایره‌نی بولوشدورمك حقینده‌کی مقاوله‌لرین) درحال اعلان‌ایدیلمه‌سینه طرفدار اولمالیدیر».

١٩١٧–نجی ایل مه آیینین ٧–دن (٢٠–دن) (١٢٩٦–نجی ایل اردیبهشتین ٢٦–دان) اول‌یاز–یلمیشدیر.

ایلك‌دفعه ١٩٢٥–نجی (١٣٠٤) ایلده لنین‌مجمو–عه‌سینین ٤–نجی جلدینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری، ٢٤–نجی‌جلد، صحیفه ٣٦٣.

«گیزلی مقاوله‌لردن بیری»

مقاله‌سیندن

«باشقا گیزلی مقاوله‌لرین نه‌قدر ییرتیجی ماهیتده اولدوغو «بیزه معلوم دگیلدیر؟»—یوخ، جناب واداووزوف،(۵۱) بوبیزه چوخ یاخشی معلومدور: ایرانی، تورکیه‌نی بولوشدورمك، قالیتسیانی، ارمنستانی اشغال ایتمك حقینده‌کی گیزلی مقاوله‌لرده، ایتالیا ایله‌اولان سویغونچولوق مقاوله‌سی‌قدر مردار سویغونچولوق مقاوله‌لریدیر.

عسگر وکارگر یولداشلار! سیزه دییرلرکه، «آزادلیغی» و «انقلابی» مدافعه ایدیرسینیز؟ اصلینده سیز چارین شبهه‌لی مقاوله‌لرینی، گیزلی‌بیر خسته‌لیگین گیزله‌دیلمه‌سی کیمی سیزدن گیزله‌دیلن بو مقاوله‌لری مدافعه ایدیرسینیز».

«پراودا» نمره ۵۳،
۲۳ (۱۰)مه ۱۹۱۷-نجی
ایل (۲خرداد ۱۲۹۶-نجی
ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ‌اولونور. ٤-
نجی نشری. ۲٤-نجی‌جلد.
صحیفه ۳۹٤.

«انقلاب عرفه‌سینده پارتیامیز محاربه حقینده نه کیمی بیانات ویرمیشدی»

مقاله‌سیندن

««...اوندا بیز انقلابی محاربه حاضرلامالی‌و ایتمه‌لی اولاردیق، یعنی بوتون مینیموم پروقرامیمیزی انقطعی تدبیرلرله نه‌اینکه تکجه بوتونلوکله حیاتا کچیرردیك، حتی‌ایندی‌وئلیکوروسلارین ظلمی آلتیندا اولان بوتون خلقلری، بوتون مستملکه‌لری و آسیانین آسیلی ئولکه‌لرینی (هندوستانی، چینی،ایرانی وباشقالارینی) منتظم صورتده‌عصیانا قالدیراردیق، هابئله—وبیرینجی نوبه‌ده—اوروپانین سوسیالیست پرولتاریاتینی ئوز حکومتلری علیهینه و ئوز سوسیال شوونیستلرینین ضدینه اولاراق عصیانا قالدیراردیق. هئچ‌شبهه اولابیلمزکه، روسیه‌ده پرولتاریاتین غلبه‌سی، آسیادادا، اوروپادادا انقلابین انکشافی ایچون سون‌درجه الویریشلی شرایط یاراداردی. بونوحتی ۱۹۰۵-نجی (۱۲۸٤) ایلده ثبوت‌ایتدی. مرداراوپورتونیزم و سوسیال—شوونیزم زیرزیبیلی‌نین ضدینه‌اولاراق، انقلابی‌پرولتاریاتین بین‌الخلق همرایلیگی بیر فاکتدیر»».

«پراودا» نمره ۵٦.۲٦
(۱۳)مه ۱۹۱۷-نجی ایل
(۵خرداد۱۲۹٦-نجی ایل).

...

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤-
نجی نشری، ۲٤-نجی جلد.
صحیفه ٤۰۸.

«محاربه و انقلاب»

۱۹۱۷ـنجی ایل مه آیینین ۱۴ـده (۲۷ـده)

(۱۲۹٦ـنجی ایل خردادین ٦ـدا)

محاضره‌سیندن

«بومحاربه اشغاللار سیاستینین، تام‌بیرسیرا خلقلری قیرماق، آلمانلارین و انگلیسلرین آفریقادا، انگلیسلرین و روسلارین ایراندا ایتدیکلری اولمازین وحشیلیکلر-کیمین داهاچوخ ایتدیگینی بیلمیرم- سیاستینین دوامی‌دیر. بونلارین‌دا اوستونده‌آلمان سرمایه‌دارلاری‌اونلارا دشمن‌کیمی باخیردیلار...».

***

«...اونلار الحاقلار حقینده حقیقتی سویله‌یه بیلمزلر، چونکه روسیه‌نین‌ده، انگلیستانین‌دا، آلمانین‌دا بوتون تاریخی-باشدان-باشا الحاقلار اوستونده گیدن امانسیز، قانلی محاربه تاریخی‌دیر. ایرانداو آفریقادا لیبراللار امانسیز محاربه‌لر ایدیردیلر، اونلار هندوستاندا سیاسی مقصرلری، بیزیم روسیه‌ده اوغروندا مبارزه آپاریلان طلبلری ایره‌لی سورمگه جسارت ایتدیکلرینه گوره دویدوروردولار...».

***

«...اگر سیاستی ئوگره‌نمه‌میش اولان خوشبخت‌لیکدن ویا بدبخت‌لیکدن دیپلوماسی سرلرینه، همین مالیه سویغونچولوغو

منظره‌سینه (مثلاایراندا روسیه و انگلیستان طرفیندن بوجور ظلم ایدیلمه‌سینه) بلداولمایان کارگرو کندلی بوتاریخی اونودورو ساده-لوحلوکله: من محاربه ایدیرم، سرمایه‌دارلارلانه‌ایشیم‌وار؟-دییرسه،من بونا تعجب ایتمیرم...».

***

«...بومقاوله‌لر «گیزلی‌دیر»، لاکن‌بوتون ئولکه‌لرین بوتون دیپلوماتیك مطبوعاتی همین مقاوله‌لرحقینده دانیشیر: «سن بوغازلاری آلارسان،سن-ارمنستانی، سن-قالیتسیانی، سن-ائلزاسی-لوتارینگینی. سن-ترییه‌ستی، بیزده ایرانی‌تمامیله‌بوله‌ریك». آلمان سرمایه‌دارلاری ایسه دییر: «اگرسیز منیم مستملکه‌لریمی‌اوسته‌لیك فایضله قایتارما-سانیز، من‌ده مصری اشغال ایدرم، من‌ده اوروپا خلقلرینی بوغارام...»

***

«...هرهانسی بیروحشی ئولکه،مستملکه‌لرده، آفریقادا، ایراندا بئله گوزل بانك‌لار دوزلدن بیزیم مدنی سرمایه‌یه اطاعت ایتمه‌مگه جسارت ایتدیکده، هرهانسی بیروحشی خلق بیزیم‌مدنی بانکااطاعت ایتمه‌دیکده بیزقوشون گوندریریك و قوشون اورادا مدنیتی، آسایشی و قایدا-قانونو برپاایدیر، مثلالیاخوف(۵۲)ایراندا ایتدیگی کیمی، آفریقادا خلقلری‌عین وحشیلیکله‌قیرمیش‌اولان فرانسه «رسپوبلیکاچی» قوشونلارینین ایتدیگی کیمی...».

***

«...بونلار ائله طبقه‌لرین تشکیلاتلاریدیرکه، همین طبقه‌لره الحاقلار دوغرودان‌دالازم‌دگیلدیر، اونلاربانك‌لاراملیونلار قویمامیشلار،

اونلار روس سرهنگی لیاخوفلا انگلیس لیبرال سفیرینین ایرانی دوزگون بولوشدوروب-بولوشدورمه‌دیگینده، البته، ماراقلی‌دگیلدیر...».

ایلک‌دفعه ۱۹۲۹ -نجی ایل آوریلین ۲۳ -ده (۱۳۰۸-نجی ایل اردیبهشتین ۳-ده) «پراودا» روزنامه‌سینین ۹۳ -نجی نمره‌سینده‌چاپ ایدیلمیش‌دیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤-نجی نشری، ۲٤-نجی‌جلد، صحیفه ٤۲۲، ٤۲۳، ٤۲٤، ٤۲٦، ٤۲۹، ٤۳۰.

«کارگر و عسگر دپوتاتلاری سووه‌تلرینین بیرینجی عموم روسیه قورولتایی (۵۳)»

۳-۲٤ ژوئن (۱٦ زوئن-۷ ژوئیه)

(۲٦ خرداد-۱٦ تیر ۱۲۹٦-نجی‌ایل)

I

موقتی حکومته مناسبت حقینده نطق

٤ (۱۷) ژوئن (۲۷ خرداد)

«...بیرینجی موقتی حکومت‌ده، قوندارما سوسیالیست وزیرلری اولان حکومت‌ده هئچ‌بیر شئی دگیشدیرمه‌میشدیر: گیزلی مقاوله‌لر گیزلی اولاراق قالماقدادیر، روسیه بوغازلار اوغروندا، ایراندا لیاخوف(٥٤) سیاستینی‌دوام‌ایتدیرمکو سایره اوغروندامحاربه ایدیر».

***

«من‌بوندا دایاندیم‌که، اگرروسیه‌ده‌کی انقلابی دموکراسی سوزده دگیل، ایشده دموکراسی‌اولسایدی، بودموکراسی‌سرمایه‌دارلارلا سازشه دگیل، الحاقسیز و تضمیناتسیز صلح حقینده بوش دانیشیقلارا دگیل، انقلابی ایره‌لیلتمگه، روسیه‌ده الحاقلاری محوایتمگه کچردی‌و آچیقجا بیلدیرردی‌که، هربیر الحاقی جنایتکارلیق و قولدورلوق حساب ایدیر. اوندا ایرانی، بالکانلاری بولوشدورمک اوستونده مینلرله‌و میلیونلارلا آدامین قیریلماسی تهلکه‌سینی دوغوران امپریالیست هجومونا یول ویرمه‌مک ممکن اولاردی. اونداصلح یولو، ساده اولمایان‌بیر یول-بیز

بونو دیمیریك.ـحقیقتا انقلابی‌محاربه‌یه‌امکان‌ویرن بیریول آچیلمیش اولاردی».

***

«بیز حاکمیتی ئوزالیمیزه‌آلاجاغیمیز زمان سرمایه‌دارلاری جلووـ لایاجاغیق و اوندا بو هئچ‌ده ایندی آپاریلان محاربه اولمایاجاقدیر.ـ چونکه محاربه کاغذده‌نه یازیلماسی ایله‌دگیل، محاربه‌نی هانسی طبقه‌نین آپارماسی ایله معین اولونور. کاغذلرده هرنه ایسته‌سن یازماق اولار.لاکن سرمایه‌دارلار طبقاتی حکومتده چوخلوق تشکیل ایتدیکجه، سیز هرنه یازسانیزدا، نه‌قدرگوزل دانیشسانیزدا، قوندارما سوسیالیست وزیرلر نه‌قدر اولسادا، محاربه امپریالیست محاربه‌سی اولاراق قالیر.بونو هامی‌بیلیر وهامی‌گورور.بودور، آلبانی‌نین تمثالی، یونانستانین، ایرانین تمثالی(۵۵)بونو اوقدرآیدین‌و آشکار گوسترـ میشدیرکه، متعجب ایدیرم، نه‌یه‌گوره هامی هجوم حقینده‌کی بیزیم یازیلی بیاننامه‌میزه(۵٦)هجوم ایدیرو هئچ‌بیرکس کونکرت مثاللار حقینده بیرجه کلمه‌ده دیمیر! لایحه‌لر وعد ایتمك‌آساندیر، اماکونکرت تدبیرلری هامی‌تاخیره سالیر. الحاقسیز صلح حقینده بیاننامه یازماق آساندیر: لاکن‌آلبانی،یونانستان و ایران‌احوالاتی آخی ائتلافی‌حکومتدن سونرا اولموشدور. بیزیم پارتیامیزین اورقانی‌دگیل، حکومت اورقانی، وزیرلرین اورقانی‌اولان «دئلونارودا» (۵۷) آخی‌بوبارەده یازمیشدی‌که، روس دموکراسی‌سینی بئله تحقیرایدیرلر، یونانستانی بوغورلار...».

***

«...ایندی هجوم بو ویا باشقا وزیرین‌اراده و شعورونداn آسیلی اولمایاراق، اوبیکتیو جهتدن، ایرانی وباشقا ضعیف خلقلری بوغماق اوستونده امپریالیست قیرغینی‌نین و یوز مینلرله، میلیونلارلا آدامین هلاك اولماسینین دوامی دیمکدیر...».

***

۲

محاربه حقینده

نطق

۲(۲۲)ژوئن (۱تیر)

«...۱۹۰۵ـنجی ایل‌ایسه‌گوستردی‌که، روس انقلابینین خارجی سیاستی نجه‌اولمالیدیر. بوشبهه‌سیز بیرفاکتدیرکه، ۱۹۰۵ـنجی‌ایل اوکتوبرون ۱۷ـدن‌سونرا وینده‌و پراگدا کتله‌وی کوچه هیجانلاری باشلامیشدی وکوچه سنگرلری دوزلدیلیردی. ۱۹۰۵ـنجی ایلدن سونرا تورکیه‌ده ۱۹۰۸ـنجی ایل، ایراندا ۱۹۰۹ـنجی ایل‌و چینده ۱۹۱۰ـنجی ایل باشلاندی...».(۵۸)

«پراودا» نمره ۸۲و ۸۳:۲۸(۱۵) و۲۹ (۱٦) ژوئن ۱۹۱۷ـنجی ایل. (۷و۸تیر ۱۲۹٦ ـنجی ایل).
«پراودا» نمره ۹۵. ۹٦و۹۷: ۱۳ ژوئیه(۳۰ ژوئیه) ۱٤(۱)و ۱۵(۲) ژوئیه ۱۹۱۷ـنجی ایل. (۲۲.۲۳و۲٤ تیر ۱۲۹٦ـ نجی ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤ـ نجی نشری، ۲۵ـنجی‌جلد، صحیفه ۸.۱۰ ـ۱۱.۱۲. ۱۵ـ۱٦.۲۹.

«۴ ژوئن زوبرلاری درحال‌هجوم طرفداریدیرلار» مقاله‌سیندن

«درحال هجوما طرفدار اولماق–امپریالیست محاربه‌سینین دوام ایتدیریلمه‌سینه، ایرانی، یونانستانی، قالیتسیانی، بالکان خلقلرینی‌و باشقالارینی بوغماق مقصدیله روس کارگر و کندلیلرینین قیرغینینا طرفدار اولماق، عکس انقلابین‌جانلانیب‌محکم‌لنمه‌سینه طرفدار اولماق. «الحاقسیزصلح» حقیقده‌کی عباره‌لری تمامیله هئچه وورماغا طرفدار اولماق، الحاق خاطرینه محاربه‌یه طرفدار اولماق دیمکدیر».

«پراودا» نمره ۱۹.۷٤
(٦)ژوئن ۱۹۱۷–نجی ایل
(۲۹خرداد ۱۲۹٦ –نجی
ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ‌اولونور. ٤–
نجی نشری. ۲٥–نجی‌جلد.
صحیفه ٤٠.

«انقلابی دایاندیرماق ایچون باغلانمیش اتفاق»

«...هجوم اونلاری «ملەقانع‌ایده‌بیلر»، یعنی ایرانین، آلبانی‌نین، یونانستانین، مسوپوتامینین نفسینی کسمکده، آلمانلاردان تالانچیلیق یولوایله الده‌ایدیلن بوتون غنیمتین ساخلانماسینی و آلمان قولدور–لارینین تالاییب الده‌ایتدیکلری غنیمتین اونلارین الیندن آلینماسینی تامین ایتمکده کومک‌ایده بیلر. مسئله‌نین ماهیتی بوندادیر. هجومون سیاسی معناسی حقینده‌کی طبقاتی حقیقت بوندان عبارتدیر. روسیه، انگلیستان وسایره امپریالیستلرینین اشتهاسینی‌تامین ایتمه‌لی، امپریا–لیست، اشغالچیلیق محاربه‌سینی اوزاتمالی، الحاقسیز صلح‌یولو ایله دگیل (بویول‌یالنیز انقلاب دوام‌ایتدیریلدیکده ممکندور)، الحاق خاطرینه محاربه یولوایله گیتمه‌لی».

«پراودا» نمره ۱۹.۷٤
(٦)ژوئن ۱۹۱۷ –نجی‌ایل
(۲۹ خرداد ۱۲۹٦–نجی
ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤–
نجی نشری. ۲٥–نجی‌جلد.
صحیفه ٤۳–٤٤.

«عدالتلی صلح یولو وارمی؟»

مقاله‌سیندن

«بیز روس کارگر و کندلیلری وئلیکوروس تورپاغی اولمایان هئچ‌بیر تورپاغی ویا مستملکه‌نی (تورکستان، مغولستان، ایران‌کیمی) زورلا ساخلامایاجاغیق.رد اولسون‌مستملکه‌لری بولوشدورمك اوستونده. الحاقلاری (اشغاللاری)بولوشدورمك اوستونده.سرمایه‌دارلارین غنیمتینی بولوشدورمك اوستونده گیدن محاربه!».

«پراودا» نمره ۷۵.
۲۰(۷)ژوئن ۱۹۱۷– نجی
ایل(۳۰خرداد ۱۲۹٦-نجی
ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤–
نجی نشری، ۲۵–نجی‌جلد.
صحیفه٤۷.

«روس انقلابینین خارجی سیاستی»

مقاله‌سیندن

«قورخویا دوشموش مشانلار بوناعتراض ایدیب دییرلر: «اوندا بوتون قالان ئولکه‌لرین سرمایه‌دارلاری روسیه‌یه قارشی بیرلشیرلر». بوغیرممکن دگیلدیر. «انقلابچی» دموکراتین‌هرجور انقلابی محاربه‌دن امتناع ایتمگه اختیاری یوخدور. لاکن‌عملی جهتدن بئله‌بیر محاربه احتمالی آزدیر. انگلیس و آلمان امپریالیستلری انقلابچی روسیه‌یه قارشی «باریشا» بیلمزلر. آرتیق ۱۹۰۵–نجی (۱۲۸٤) ایلده تورکیه‌ده، ایراندا، چینده انقلابا سبب اولان روس انقلابی مستبدلره قارشی، خانلارا قارشی، تورکیه‌دن آلمانلارین، تورکیه‌دن، ایراندان، هندوستاندان، مصردن‌و الی‌آخر انگلیسلرین‌قووولماسی ایچون‌مستملکه و یاریم مستملکه ئولکه‌لرینین کارگرو کندلیلری ایله حقیقتا انقلابی اتفاق یاراتماغا باشلایارسا، هم‌آلمان امپریالیستلرینی، همده انگلیس امپریالیستلرینی چوخ‌چتین وضعیته سالمیش اولار».

«پراودا» نمره ۸۱.۲۷
(۱٤)ژوئن ۱۹۱۷ –نجی
ایل (٦تیر ۱۲۹٦ –نجی
ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین
متنیندن چاپ اولونور.٤–
نجی نشری.۲۵–نجی جلد.
صحیفه ۸۰–۸۱.

«زحمتکش و استثمار اولونان خلقین حقوق بیاننامه‌سی (۵۹)»-ندن

«۲.ینه عین مقصدله مجلس موسسان‌بیرنچه سچمه ملت‌ایچری- سینده استثمارچیلارین جاه-جلالینی آسیادا، عمومیتله مستملکه‌لرده‌و کیچیك ئولکه‌لرده یوزمیلیونلارلا زحمتکش اهالینین اسارت آلتیندا ساخلانماسی اساسیندا قوران بورژوا مدنیتینین وحشی سیاستی ایله علاقه‌نی کسمك اوزرینده تاکیدایدیر.

مجلس‌موسسان‌فنلاندین تام‌استقلالیتینی‌اعلان ایتمیش‌اولان.(٦٠) ایراندان قوشونلاری چخارماغا باشلامیش اولان.(٦١)أرمنستانین ئوز مقدراتینی آزادصورتده تعیین‌ایتمه‌سینی اعلان‌ایتمیش اولان(٦٢)خلق کومیسارلاری سووه‌تینین سیاستینی آلقیشلاییر».

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ‌اولونور. ٤- نجی نشری. ٢٦-نجی‌جلد. صحیفه ٤٣٣.

۱۹۱۸-نجی ایل ژا- نویه‌نین اوللرینده(۱۲۹٦- نجی ایل‌دی‌آییندا) یازیل- میشدیر.
۱۹۱۸-نجی ایل ژانو- یه‌نین ۱۷-ده (٤-ده) (۱۲۹٦-نجی ایل‌دی‌آیینین ۲۵-ده) «پراودا» روز- نامه‌سینین ۲-نجی نمره- سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

«ح‌رم‌اك-ین مسکو سووه‌تینین، مسکو فابریك- زاوودکومیته‌لری و همکارلار اتفاقلارینین بیرگه اجلاسیندا نطقیندن»

۲۹زوئیه ۱۹۱۸-نجی‌ایل(٦٣)
(٦مرداد ۱۲۹۷-نجی‌ایل)

«یوخ‌اگر مسئله، گویاباکینی مدافعه ایتمك ایچون انگلیسلری، یعنی ایندی بوتون ایرانی بوروموش و قافقازین جنوبونو غصب‌ایتمك ایچون چوخدان‌بری ئوزحربی قوه‌لری‌ایله‌خلوتجه یاخینلاشان بیردولتی چاغیرماق، یعنی انگلیس-فرانسه‌امپریالیزمینه تسلیم اولماق شکلینده دوروریا، اوحالدا بیزبیر دقیقه‌ده‌اولسا شبهه‌وترددایتمه‌یه بیلریك‌که، باکیلی یولداشلاریمیزین وضعیتی نه‌قدر چتین اولسادا، اونلار بئله‌بیر صلح باغلاماقدان بویون قاچیرماقلا، سوزده دگیل، ایشده سوسیالیست اولانلارا لایق‌یگانه‌بیرآددیم‌آتمیشلار.انگلیس-فرانسه امپریالیستلرایله هرجور سازشدن قطعی‌صورتده‌امتناع‌ایتمك-باکیلی‌یولداشلارین آتدیغی یگانه دوزگون آددیم‌دیر، چونکه انگلیس-فرانسه امپریالیستلرینی دعوت ایتمك مستقل سوسیالیست حاکمیتینی،-علاقه‌سی کسیلمیش بیر اراضیده یرلشسه‌ده،-امپریالیست محاربه‌سی کوله‌سینه چویرمك دیمکدیر».(٦٤)

و.ای.لئینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤- نجی نشری. ۲۸-نجی‌جلد. صحیفه۷.

۱۹۱۹-نجی (۱۲۹۸) ایلده: «بشمینجی چاغیر- یشلی ع‌رم‌اك استنوقرافیك حسابات» کتابیندا چاپ ایدیلمیشدیر.
مسکو

«خودینکا دوشرگه‌لرینده‌کی قیزیل عسگرلرین کونفرانسیندا خارجی و داخلی وضعیت حقینده نطقیندن»

۱۵ ژوئیه ۱۹۱۹–نجو ایل (۲۴تیر ۱۲۹۷–نجو ایل)

قیسا روزنامه حساباتی

«ایندی، ورسال صلحو(٦٥) امضالانمیش اولدوغو بیر زماندا، بولشویکلر حقلی چخدیلار: بوصلح، وقتیله، جان ویرمکده اولان آلمان امپریالیزمی ایله بیزیم باغلامیش اولدوغوموز برست صلحوندن(٦٦)ده پیسدیر. ایندی، گیتدیکجه داهاچوخ آیدین اولورکه، بو ورسال صلحو گونو انگلیستان، آمریکا و سایر امپریالیزمینین مغلوبیتی اولاجاقدیر. صلح باغلاناندان سونرا درحال امپریالیستلر مستملکه‌لری بولوشدورمگه باشلادیلار: انگلیستان ایرانی گوتوردو، سوریه‌نی، تورکیه‌نی بولوشدورورلر،–ایندی سرمایه‌دار ئولکه‌لرینین کارگرلری ایچون آشکار اولورکه، بو، یرتیجیلارین محاربه‌سی ایدی...».

۱۹۱۹–نجی ایل ژوئیه‌نین ۱۷– ده(۱۲۹۸–نجی ایل تیرین ۲۵– ده) „Вечерние известия Московского совета“ (مسکو سووه‌تینین آخشام خبرلری.د.ف) روزنامه‌سینین ۲۹۳–نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤–نجی نشری، ۲۹–نجی جلد، صحیفه ٥٢٤.

«شرق خلقلری کومونیست تشکیلاتلارینین ۲-نجی عموم روسیه قورولتاییندا معروضه‌سیندن (٦٧)»

۲۲نوامبر ۱۹۱۹–نجی ایل (۲۸آبان۱۲۹۸–نجی ایل)

«...مستقل انقلابی قوه‌اولابیلمه‌دیگینه گوره ایندییه‌دك تاریخی ترقی‌دن تمامیله کناردا قالان بو اکثریت، بیلدیگیمیز کیمی، ۲۰–نجی عصرین باشلانغیجیندان اعتبارا داها بئله پاسیو رول اوینامیر. بیز بیلیریك که، ۱۹۰۵–نجی (۱۲۸٤)ایلین آردینجا تورکیه‌ده، ایراندا، چینده انقلابلار باش ویردی، هندوستاندا انقلابی حرکات گنیشلندی. امپریالیست محاربه‌سی‌ده انقلابی حرکاتین آرتماسینا کومك ایتدی، چونکه اوروپا امپریالیستلرینین مبارزه‌سینه مستملکه خلقلریندن عبارت بوتوو پولكلار جلب ایتمك لازم گلدی. امپریالیست محاربه‌سی شرقی‌ده اویاتدی، شرق خلقلرینی بین‌الخلق سیاسته جلب ایتدی. انگلیستان و فرانسه مستملکه خلقلرینی سلاحلاندیردیلار و اونلارین حربی تکنیك ایله مکمل ماشینلارلا تانیش اولماسینا کومك ایتدیلر. همین خلقلر بو علمدن جناب امپریالیستلره قارشی استفاده ایده‌جکلر. حاضرکی انقلابدا شرقین اویانماسی دورونون آردینجا، بوتون شرق خلقلرینین داهایالنیز بیر وارلانما واسطه‌سی اولمایب بوتون دنیانین مقدراتینین حل اولونماسیندا اشتراك ایتمه‌سی دوروباشلانیر. شرق خلقلری اویانیب عملی

ایشه گیریشیرلرکه،هربیرخلق‌بوتون بشریتین مقدراتی مسئله‌سینی‌حل ایتسین».

„Известия МК РКП (б)“

(«رك‌پ(ب)م‌ك خبرلری د.ف») نمره۹، ۲۰ دسامبر ۱۹۱۹-نجی ایل (۲۶آبان ۱۲۹۸-نجی ایل).

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ‌اولونور، ٤-نجی نشری، ۳۰-نجی‌جلد، صحیفه ۱۵۱.

«کومینترنین اجرائیه کومیته‌سینه»

مکتوبوندان

«٤-آشاغیداکیلارین خاصیت‌نامه‌سینه اساسا ان قیسا ایضاحات (مقایسه‌ایت: پ.له‌وینین ۱۹۲۰.٤.۱٤ (۱۲۹۹.۱.۲٤) تاریخلی معروضه‌سی):

انگلیستان و آمریکا

فرانسه

ژاپون

اوروپا و آمریکانین قالان، بیطرف ئولکه‌لری، مغلوب اولموش ئولکه‌لر (باشلیجا اولاراق روسیه و آلمان)

مستملکه‌لر

یاریم مستملکه‌لر (ایران،تورکیه، چین)».

۱۹۲۰-نجی ایل ژوئیه‌نین۱۹-دان‌اول(۱۲۹۹-نجی ایل تیرده)یازیلمیشدیر.

ایلك دفعه ۱۹٤۲-نجی (۱۳۲۱) ایلده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور،٤-نجی نشری، ۳۵-نجی‌جلد، صحیفه ٤۳۸.

«کومونیست‌اینترناسیونالینین ۲-نجی کونقره‌سی(۶۸)»

۱۹ژوئیه– ۷اوت ۱۹۲۰ –نجی‌ایل

(۲۷تیر– ۱۶مرداد ۱۲۹۹ –نجی‌ایل)

۱

بین‌الخلق وضعیت و کومونیست اینترناسیونالینین اساس وظیفه‌لری حقینده

معروضه‌دن

۱۹ژوئیه(۲۷تیر)

«بیر اووج سرمایه‌دارلارین‌بو حکمرانلیغی او زمان تام انکشاف نقطه‌سینه چاتدی‌که، تکجه مختلف خام‌مال منبع‌لرینین و استحصال واسطه‌لرینین ان بویوک‌سرمایه‌دارلارطرفیندن‌توتولماسی‌معناسینداد گیل، هابئله مستملکه‌لرین ایلك‌بولگوسونون باشاچاتدیریلماسی معناسیندا بوتون یر اوزو بولوشدورولموش اولدو. ۴۰ایل‌بوندان اول‌مستملکه‌لرین اهالیسی ایکی‌یوزاللی میلیوندان بیرقدر آرتیق حساب ایدیلیردی و بو اهالی آلتی سرمایه‌دار دولتینه تابع‌ایدی. ۱۹۱۴–نجی (۱۲۹۳) ایل محاربه‌سی عرفه‌سینده مستملکه‌لرده آرتیق ۶۰۰ میلیونا قدر اهالی وارایدی، هله‌اوزمان یاریم مستملکه وضعیتینده اولان ایران، تورکیه، چین‌کیمی ئولکه‌لرده علاوه ایدیلسه، گوره‌ریك‌که، انزنگین، ان مدنی و ان‌آزاد ئولکه‌لر طرفیندن مستملکه آسیلی‌لیغی واسطه‌سیله ظلم‌ایدیلن اهالینین سایی عمومیتله بیرمیلیاردایدی. سیزایسه بیلیر– سینیزکه، مستملکه آسیلیلیغی بلاواسط حقوقی دولت آسیلی‌لیغیندان باشقا تام‌بیرسیراهالیه‌و اقتصادی‌آسیلیلیق مناسبتلری اولماسی‌دیمکدیر، تام بیرسیرا محاربه‌لر اولماسی دیمکدیر، بو محاربه‌لر ایسه محاربه حساب ایدیلمیردی، چونکه‌بونلار چوخ‌زمان قیرغیندان عبارت اولوردی،

ان‌مکمل قیرغین آلتلری ایله سلاحلانمیش اوروپاو آمریکا امپریالیست قوشونلاری مستملکه ئولکه‌لرینین سلاحسیز و مدافعه‌سیز اهالیسینی قیریب توکوردی».

***

«...بیرمیلیارد ایکی‌یوزاللی میلیون اهالیسی اولان مظلوم مستملکه‌لری،–دیری–دیری بولوشدورولن ایران، تورکیه، چین‌کیمی ئولکه‌لری، مغلوب ایدیلمیش و مستملکه وضعیتینه سالینمیش ئولکه‌لری گورورسونوز...».

***

«ملتلر جمعیتی‌نین یاراتدیغی وضعیت باخ بودور. بو مقاوله‌نین موجود اولدوغو هربیرگون بولشویزم لهینه‌ان یاخشی تشویقاتدیر. چونکه سرمایه‌دار «قایداسینین» انقدرتلی طرفدارلاری گوستریرلرکه، اونلار هر مسئله‌ده بیر–بیرینه بادالاق قوورولار. تورکیه‌نی، ایرانی، مسوپوتامی‌نی، چینی بولوشدورمك اوستونده ژاپون، انگلیستان، آمریکا و فرانسه آراسیندا قیزعین بوغوشما گیدیر...».

***

۳

ملی مسئله‌ومستملکه مسئله‌سی کومیسیونونون معروضه‌سیندن

۲۶ ژوئیه (۴ مرداد (۶۹)

«امپریالیزمین کاراکتر جهتی بوندان عبارتدیرکه، بوتون‌دنیا، گوردوگوموز کیمی، حاضردا چوخلو مقدار مظلوم خلقلره و جزئی‌بیر مقدار تشکیل ایدن،چوخ بویوك‌ثروتلری و قدرتلی حربی قوه‌سی‌اولان ظلمکار خلقلره بولونور. اگربیز بوتون یراوزو اهالی‌سینین سایینی بیرمیلیارد یددی‌یوزاللی میلیون حساب ایتسك، بو اهالینین بویوك اکثریتی، بیر میلیارددان چوخ، تام احتمالاگوره‌بیرمیبارد ایکی‌یوزاللی

میلیون آدام،یعنی یراوزو اهالی‌سینین ۷۰فایضه قدری مظلوم خلقلره منسوبدور: بونلار یابلاواسطه مستملکه آسیلی‌لیغینداادیر،یا، مثلا، ایران، تورکیه، چین‌کیمی یاریم‌مستملکه دولتلریدیر، یادا ایری امپریالیست دولتین اوردوسو طرفیندن مغلوب ایدیلره‌ك، صلح مقاوله‌لرینه گوره همین دولتدن سون‌درجه آسیلی‌بیر وضعیته دوشموشلر...»

ایلك دفعه ۱۹۲۱ـنجی (۱۳۰۰) ایلده «کومونیست اینترناسیونالینین ۲ـنجی کونقره‌سی. استنوقرافیك حسابات» آدلی کتابدا بوتوو چاپ ایدیلمیشدیر. کومونیست اینترناسیونالینین نشری، پتروقراد.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤ـنجی نشری، ۳۱ـنجی‌جلد، صحیفه ۲۱۲، ۲۱٤، ۲۲۳، ۲۳۷ـ۲۳۸.

«مسکو قوبرنیاسینین قضا، وولوست‌و کنداجرائیه کومیته‌لری صدرلرینین مشاوره‌سینده نطقدن

۱۵اوکتوبر ۱۹۲۰ـنجی ایل»

(۲۳ مهر ۱۲۹۹ـنجو ایل)

«...بئله‌لیکله، ورسال مقاوله‌سی نه‌دیر؟ بو، ایشیدیلمه‌میش‌بیر سویغونچولوق صلحودور، بو صلح اون‌میلیونلارلا آدامی، اوجمله‌دن‌ده ان‌مدنی آداملاری قول وضعیتینه سالیر. بوصلح دگیل، الی‌بیچاقلی قولدورلارین مدافعه‌سیز آداما قبول ایتدیردیکلری شرطلردیر. ورسال مقاوله‌سینه اساسا بودشمنلر آلمانین بوتون مستملکه‌لرینی الیندن آلمیشلار. تورکیه، ایران و چین‌قول وضعیتینه سالینمیشدیر. بئله‌بیر حال عمله گلمیشدیرکه، دنیا اهالیسینین اوندایددی حصه‌سی اسارت آلتینا آلینمیش‌بیر وضعیتده‌دی...».

۱۹۲۰ـنجی (۱۲۹۹) ایلده «مسکو کارگر، کندلی و قیزیل عسگر دپوتاتلاری، سووه‌تی پله‌نومو اجلاسلارینین استنوقرافیك حساباتلاری» آدلی کتابدا چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور، ٤ـنجی نشری، ۳۱ـنجی جلد، صحیفه ۳۲۹.

«ای. و. استالینه تلگراف»

استالینه

«باندالارلا مبارزه نجه گیدیر؟ دوغرودورموکه، اونلاردا۲۰۰۰۰– دن آرتیق پیاده و سواری واردیر؟ قافقاز جبهه‌سی ایچون تعیین‌اولونان یاردیم قوه‌سی کفایت‌دیرمی؟ سیزین‌فکرینیزجه گورجستان و ارمنستانلا مناسبتلری صلح‌یولو ایله‌ساهمانا سالماق ممکندورمو ونه اساسیند! ممکندور. سونرا، باکی‌نین اطرافینی محکم‌لندیرمك ایچون تام‌جدیتله ایشی گورولورمو؟ همچنین خواهش ایدیرم توركیه و ایران حقینده تلگرافلا قیسا و مکتوبلا مفصل معلومات ویره‌سینیز(۷۰)

لنین».

۱۹۲۰–نجی ایل نوا- مبرین ۱۳–ده (۱۲۹۹– نجی ایل آبانین ۲۱– ده) یازیلمیشدیر.

ایلك دفعه ۱۹۳۷–نجی ایل ژانویه‌نین ۲۱–ده (۱۳۱۵–نجی ایل بهمنین ۱–ده) «پراودا» روزنامه- سینین ۲۱–نجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤– نجی نشری، ۳۱–نجی‌جلد، صحیفه ٤۱۳.

«۸-نجی عموم روسیه سووه‌تلر قورلتایی(۷۱)»

۲۲–۲۹دسامبر ۱۹۲۰–نجی ایل

(۱–۷دی ۱۲۹۹–نجی‌ایل)

۲

خلق کومیسارلاری سووه‌تینین فعالیتی حقینده معروضه‌سیندن

۲۲دسامبر (۱دی)

«بیز هابئله یاخیندا ایرانلا مقاوله امضالاناجاغینی‌دا آلقیشلایا بیلریك؛ امپریالیزم ظلموندن عذاب‌چکن‌بوتون خلقلرین اساس منافعلری اویغون گلدیگینه‌گوره ایرانلا دوستلوق مناسبتلری‌تامین ایدیلمیشدیر».

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤– نجی نشری، ۳۱–نجی‌جلد، صحیفه ٥۰٦.

«م. پ. پاولوویچه» مکتوبوندان

«خلق ملی ایشلر کومیسارلیغی یولداش پاولوویچه
۱۹۲۱.۵.۳۱–نجی ایل. (۱۳۰۰.۳.۱۰–نجی ایل)

یولداش پاولوویچ!

من درس اطلسی نشر ایدیلمه‌سی (پتروقرادادا) باره‌سینده‌شرط–لشمیشم. امپریالیزم خریطه‌لرینین علاوه ایدیلمه‌سی چوخ اهمیتلی اولاردی. سیزبو ایشه گیریشمیسینیزمی؟

تخمینا:۱)۱۸۷٦ –۱۹۱٤ –۱۹۲۱–نجی (۱۲۵۵ –۱۲۹۳–۱۳۰۰) ایللرده مستملکه‌لر: بونایاریم‌مستملکه ئولکه‌لری (تورکیه. ایران، چین و سایره) علاوه ایدیلمه‌لی ویا خصوصی جیزگیله قید اولونمالیدیر.

۲)مستملکه‌لرین و یاریم مستملکه‌لرین قیسا احصائیه‌سی...».

ایلك دفعه ۱۹۲۳–نجی (۱۳۰۲) ایلده چاپ ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور.٤–نجی نشری.۳۵–نجی جلد. صحیفه ٤۸۷.

«کومونیست اینترناسیونالینین ۳–نجی کونقره‌سی(۷۲)»

۲۲ژوئن–۱۲ژوئیه ۱۹۲۱–نجی ایل
(۳۰تیر–۱۰مرداد ۱۳۰۰–نجی‌ایل)

۱

کومونیست اینترناسیونالینین ۳–نجی کونقره‌سینده‌رکب تاکتیکاسی حقینده معروضه‌نین تزیسلریندن

(ایلکین‌لایحه)

بین‌الخلق مقیاسدا صنفی قوه‌لرین نسبتی

«یراوزو اهالیسینین بویوك اکثریتینی تشکیل ایدن مستملکه‌و یاریم مستملکه ئولکه‌لرین زحمتکش‌کتله‌لری‌آرتیق ۲۰–نجی عصرین اوللریندن اعتبارا، خصوصیله روسیه‌ده‌کی، تورکیه، ایران و چینده‌کی انقلابلار نتیجه‌سینده اویانیب سیاسی حیاتا قوشولموشلار. ۱۹۱٤–۱۹۱۸–نجی ایللرین امپریالیست محاربه‌سی و روسیه‌ده‌کی سووه‌ت حاکمیتی همین کتله‌لری عموم‌دنیا سیاستینده و امپریالیزمی انقلاب واسطه‌سیله داغیتماقدا قطعی صورتده، فعال‌بیر عامله چویریر، لاکن اوروپا و آمریکانین علم‌لی مششانلاری، او جمله‌دن ۲.۵ اینترناسیونالین باشچیلاری هله‌ده بونو گورمورلر. بریتانیا هندوستانی بو ئولکه‌لر ایچریسینده باشدا دورور وبیرطرفدن، صنایع و دمیریول پرولتاریاتی چوخالدیقجا، دیگر طرفدن، داها تز–تز هم کتله‌وی قتللره (آمریتسار)،(۷۳)همده جماعت قارشیسیندا ویریلن اشگنجه‌لره و

سایره‌یه ال آتان انگلیسلرین تروری‌داها وحشی شکل آلدیقجا، بوئولکه‌ده انقلاب‌دا بیراوقدر سرعتله آرتیر».

«کومونیست اینترناسیو- نالینین ۳-نجی کونقره- سینده رکپ تاکتیکی حقینده معروضه‌نین تزلری» ایلك دفعه تام شکلینده ۱۹۲۱-نجی (۱۳۰۰) ایلده آیریجا کتابدا؛ نطقلر و معروضه ۱۹۲۲-نجی (۱۳۰۱) ایلده بو کتابدا چاپ ایدیلمیشدیر: «کومو- نیست اینترناسیونالینین اوچونجو عموم‌دنیا کونقره- سی. استنوقرافیك حسا- بات». پتروقراد.

و.ای.لنینین اثرلرینین متنیندن چاپ اولونور. ٤-نجی نشری، ۳۲-نجی جلد. صحیفه ٤۹۲-٤۹۳.

«ق. ك. اورجونیکدزه‌یه تلگراف»-دان

۱۹۲۱-نجی ایل ژوئیه‌نین اوللری (۱۳۰۰-نجی ایل تیر)
آلليلويوانین واسطه‌سیله
هامیسی شفرله و درحال

یولداش اورجونیکیدزه‌یه

من مسئله‌نی آیدینلاشدیردیم و گوروروم‌که، جبهه واسطه‌سیله‌و یرلی عالی پارتیا اداره‌سی واسطه‌سیله سیز بوتون حقوق و صلاحیتی ساخلاماقداسینیز. بیرداها خواهش ایدیرم، عصبی‌لشمه‌ییب بیر قدر دوزه‌سینیز.

بوندان باشقا، آذربایجانین بوتون خارجی و داخلی سیاستینه رهبرلیك ایتمك، هابئله مك-نین و خلق خارجی‌ایشلر کومیسارلیغینین ایران، ارمنستان وگورجستان باره‌سینده‌کی دیرکتیولرینین یرینه یتیریلمه‌سینه گوز قویماق سیزه حواله ایدیلیر.

جواب ویرین.

لنین».

(«و.ای.لنین آذربایجان حقینده». باکی، ۱۹۵۸. صحیفه ۱۷۵»)

«رك(ب)پ مكسیاسی بوروسوقرارینین لایحه‌سی

۱۵اوکتوبر ۱۹۲۱–نجی ایل (۲۲مهر۱۳۰۰–نجی ایل)

۱– حسینوف(۷٤) و آخوندوف(۷۵)درحال چاغیریلسین.

۲–باکیداو آذربایجاندا فراکسیون‌مبارزه‌سینین‌تماملیه کسیلمه‌سی قطعی طلب اُولونسون.

۳– تصدیق ایدیلسین‌که، فراکسیون مبارزه‌سی اوستونده پارتیادان چاریلاجاقلار.

٤– رسرفسر–دن آذربایجانا گوندریلن یولداشلارا تاپشیریلسین اجراسینی یوخلاسینلار.

۵– استالینه تاپشیریلسین‌که،بازار ایرته‌سی ایچون‌او، کومونیست پارتیاسی ملی سیاستی‌نین آذربایجاندا حیاتا کچیریلمه‌سی حقینده دیرکتیو لایحه‌سی حاضرلاسین.✶

٦– ایران باره‌سینده درحال تام‌جدیتله تصدیق ایدیلسین».

(«و.ای.لنین آذربایجان حقینده»، باکی، ۱۹۵۸،صحیفه ۱۸۳.)

✶ای.و.استالینین ترتیب ایتدیگی‌دیرکتیولایحه‌سی ۱۹۲۱–نجی ایل اوکتوبرون ۱۷–ده رك(ب)پ مكسیاسی‌بوروسو طرفیندن تصدیق ایدیلمیشدیر.

قیدلر

۱ قالپەرین‌ل.ی. «ایسکرا»ـنین نمایندەسی ایدی. ۱۹۰۱ ـنجی (۱۲۸۰ـ۱۲۷۹) ایلدە هشترخان سورگونونی‌باشا ووردوقدان‌سونرا. و.ای.لنین اونی‌باکییا گوندرمیشدی. ل.ب.کراسین، ن.ن.کوزئرئنکوو باشقالاری ایله‌بیرلیکدە او بورادا ایسکراچی ادبیاتین ایران‌و باطوم واسطەسیله گتیریلمەسینی تشکیل ایتمکله مشغول اولوردی. ۱۹۰٦ـ نجی (۱۲۸۵ـ۱۲۸٤)ایلدەپارتیادان‌اوزاقلاشمیشدیر. (باخ: «و.ای.لنین آذربایجان حقیندە» کتاب،باکی، ۱۹۵۸ ،صحیفه ۲۰۰)،ـ۱۰.

۲ وین‌ـتبریزـباکی یولیله گلن «ایسکرا» روزنامەسی و ایسکراچی ادبیاتین ایران‌واسطەسیله گتیریلمەسیندن‌بحث‌اولونور (باخ: «و.ای.لنین آذربایجان حقیندە» کتاب، باکی، ۱۹۵۸ ،صحیفه۲۰۱).

«ایسکرا»ـلنین طرفیندن ۱۹۰۰ـنجی (۱۲۷۹ـ۱۲۷۸) ایلدە تاسیس ایدیلمیش بیرینجی عموم‌روسیه‌گیزلی مارکسیست روزنامەـ دیر. «ایسکرا» مارکسیست پارتیا اوغروندا‌کی مبارزەدە، «اقتصادـ چیلار»ـین دارماداغین ایدیلمەسیندە داغینیق حالدا اولان سوسیالـ دموکرات درنك‌لرینین بیرلشدیریلمەسیندە رس‌دك‌پ ۲ـنجی قوروـ لتایینین حاضرلانماسیندا حل‌ایدیجی رول اوینادی.

لنین «ایسکراسی»ـنین‌بیرینجی‌نمرەسی ۱۹۰۰ـنجی‌ایل‌دسامبرین ۱۱(۲٤)ـدە (۱۲۷۹ـنجی ایل دی‌آیینین ۳ـدە) لایپزیك شهریندە چخدی، سونراکی نمرەلری مونخن شهریندە، ۱۹۰۲ـنجی ایلین آوریلیندن (۱۲۸۱ـنجی‌ایل اردیبهشتدن) اعتبارا لندندەو ۱۹۰۳ـ نجی (۱۲۸۲) ایلین بهاریندان اعتبارا ژنودە چخیردی.

«ایسکرا»ـنین ۵۱ـنجی نمرەسیندن سونرا یعنی۱۹۰۳ـنجی

ایل اوکتوبرون ۱۹ (نوامبرین۱)ـدن (۱۲۸۲ـنجی‌ایل آبانین۸دن) اعتبارا روزنامه‌نین رداکسیاسی منشویکلرین الینه‌کچیر.

بئله‌لیکله، کهنه «ایسکرا»، لنین، بولشویك «ایسکراسی» عوضینه ینی «أیسکرا»، اوپورتونیست، منشویك «ایسکراسی» میدانا چخدی (باخ:و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ـنجی نشری،٥ـنجی‌جلد، صحیفه ٥٥١ـ٥٥٠)،ـ۱۰.

۳ و.ای.لنینین ۱۹۰۱ـنجی ایل مه‌آیینین ۲۸ـده (۱۲۸۰ـنجی ایل خردادین ۷ـده) یازیلمیش‌ومونخن شهریندن‌هشترخانا گوندردیگی مکتوبوندان معلومدورکه، گوستریلن X ـین‌بیری ل.م.کنیپوویچ‌دیر. لاکن، ژوئنین ٥ـده (خردادین ۱٥ـده) مونخندن برلینه «ایسکرا»ـیا کومك قروپونا یازدیغی مکتوبدا کیمدن‌بحث اولوندوغو معین ایدیلمه‌میشدیر. (د.ف.)،ـ۱۰.

۴ «نوویه‌ورئمیا»ـ گونده‌لیك روزنامه‌دیر: ۱۸٦۸ـنجی ایلدن ۱۹۱۷ـنجی ایلین‌اوکتوبرونادك(۱۲۹٦ـنجی‌ایلین‌آبانینادك)پتربورقدا چخمیشدیر.اوللرمعتدل‌ـلیبرال مسلکینده‌اولان‌بوروزنامه،۱۸۷٦ـنجی (۱۲٥٥ـ۱۲٥٤) ایلدن اعتبارا مرتجع زاده‌گان و چینوونیك‌ـبوروکرات دایره‌لرینین اورقانینا چوریلمیشدی.بو روزنامه فقط‌انقلاب حرکاتینا قارشی دگیل،هابئله لیبرال‌ـبورژوا حرکاتینا قارشی‌دامبارزه آپاریردی. ۱۹۰٥ـنجی ایلدن(۱۲۸٤ـ۱۲۸۳) اعتبارا قاراگروهچولارین اورقانلاریندان بیری‌اولموشدور. لنین «نوویه‌ورئمیا»ـنی ساتقین روزنامه‌لر نمونه‌سی آدلاندیرمیشدیر».

(و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ـنجی‌نشری، ۱٥ـنجی‌جلد، صحیفه٥۰٥)،ـ۱۱.

٥ «تبریزده گیلن قیزغین مبارزه» دیدیکده جنوبی آذربایجاندا ۱۹۱۱ـ۱۰۹٥ـنجی (۱۲۹۰ـ۱۲۸۹،۱۲۸٤ ـ۱۲۸۳) ایللرده باش ویرمیش مشروطه حرکاتی نظرده توتولور.بو انقلاب ملکه‌دارلارین آزغینلیغینا، شاه‌استبدادی و خارجی امپریالیستلرین ظلمونه

قارشی یونلدیلمیشدیر. بوانقلاب نتیجه‌سینده خلق‌حاکمیتی اورقانلاری اولان دموکراتیك تشکیلاتلارـ انجمنلر یارادیلمیشدی. (د.ف.)،ـ۱۲.

٦ لیاخوف و.پ.ـ چار اوردوسونون سرهنگی‌دیر: ۱۹۰۸ـنجی (۱۲۸۷ـ۱۲۸٦) ایلده ایراندا بورژوا انقلابینی یاتیران روس قوشونلارینا فرماندهلیك ایتمیشدیر.لنین لیاخوف سیاستیندن دانیشارکن انقلابی حرکاتین وملی آزادلیق حرکاتی‌نین چارحکومتی طرفیندن یاتیریلماسینی نظرده‌توتور. (باخ،و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۱٥ـنجی جلد،صحیفه ٥۰٤)،ـ۱۲.

۷ «نوویه‌ورئمیا». (باخ:نمره٤)،ـ۱٦.

۸ اوفیسیوز (لاتین سوزودور)ـ دولتین رسمی اورقانی اولمادان اونون نقطه نظرینی افاده (مدافعه) ایدن مطبوعاتا دییلیر. (د.ف.)،ـ۱٦.

۹ پوقاچوف یملیان‌ایووانوویچ(۱۷۷٥ـ۱۷٤۰)ـ۱۷۷۳ـ۱۷۷٥ـنجی ایللرده روسیه‌ده باش ویرمیش کندچی عصیانینین باشچیسی اولموشدور. حربچی اولاراق ۱۷٥۳ـ۱۷٦۳ـنجی ایللرده یددی ایللیك محاربه‌نین و۱۷٦۸ـ۱۷۷۰ـنجی ایللرده روس‌ـتورك محاربه‌سینین اشتراکچیسی اولموش سونرا ایسه اوردو سیرالاریندان تره‌که قاچمیش، ۱۷۷۲ـنجی ایلده مازدوکدا حبسه آلینمیش‌و تزلیکله اورادان قاچابیلمیشدیر. ۱۷۷۲ـنجی‌ایلده‌قزاق‌عصیانچیلارینا قوشولماق ایچون حاضرلیق‌آپاردیقدا ینه‌ده‌توتولموش، ۱۷۷۳ـنجی ایلده‌قازان شهرینه آپاریلمیش و سیبیره سورگون‌ایدیلمگه‌محکوم ایدیلمیشدیر. ۱۷۷۳ـنجی ایلده قازاندان قاچمیش وهمین ایلین اوت‌آییندا قزاقلار عصیانینا باشچیلیق ایده‌رك ئوزونو ۳ـنجی‌پیوتر آدلاندیرمیشدیر. ۱۷۷٤ـنجی ایل سپتامبرآیینین۸ـده‌خیانت نتیجه‌سینده توتولموش و۱۷۷٥ـنجی ایل‌ژانویه‌نین ۱۰ـدامسکودا ئولدورولموشدور.او،

کندلی عصیانینا باجاریقلا رهبرلیك ایتمیشس، لاکن، ساده‌اوحلوغا قاپیلاراق «عدالتلی‌شاه» آرزوسوندا اولان کندچیلری تمثیل ایده‌رك عصیانی موفقیتله بیتیره بیلمه‌میشدیر(د.ف.).ــ۱٦.

۱۰ «فرانکفورت» روزنامه‌سیــآلمان بورژوا روزنامه‌سی اولوب ۱۸۵٦ــنجی (۱۲۳۵ ــ۱۲۳٤) ایلدن اعتبارا فرانکفورتــماین شهرینده نشر ایدیلیردی. (و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۱۵ــنجی جلد، صحیفه ٤۹۷).ــ۱٦.

۱۱ ماکس شیپپل.آلماندالیبرال‌بورژوانماینده‌سیدیر.او، اوپورتونیستلرین Sozialistische Monatshefte («سوسیالیستــ؟؟؟ــ آیلیغی») آدلی اورقانیندا بالکان بحرانی حقینده یازارکن ۲۲ اوکتوبر۱۹۰۸ــ نجی ایل (۲۸مهر ۱۲۸۷) آلمانی بین‌الخلق وضعیتله علاقه‌داراولاراق آییق اولماغا چاغیریر. (باخ:و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی نشری. ۱۵ــنجی جلد، صحیفه ۲۲۵ــ۲۲٤).ــ۱۷.

۱۲ ایزوولسکی‌آ.پ.ــچارین خارجی ایشلر وزیری ایدی.ــ۱۷.

۱۳ فرانکفورت. (باخ: نمره ۱۰).ــ۱۸.

۱٤ بوبریکوفن.ای. فنلاندا روس والیسی ایدی.(د.ف.).ــ۲۲.

۱۵ پوریشکئویچ‌و.م. دومادا ساغلارین نماینده‌سی ایدی. و.ای.لنین اونی ساغلارین‌گورکملی‌ناطقی، استعدادلی‌بیرتشویقاتچیسی آدلاندیریر. (باخ:و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی‌نشری،۱۸ــنجی جلد،صحیفه ۳٤).ــ۲٤.

۱٦ استولیپین پ.آ.(۱۹۱۱ ــ۱۸٦۲) ــ۱۹۰٦ (۱۲۸۵)ــنجی ایلین آوریل آییندان چارین داخلی ایشلر وزیری‌و ژوئیه آییندان‌همده. روسیه وزیرلر شوراسینین صدری اولموشدور. روسیه‌ده انغدار سیاسی

ارتجاعی ایللرــ(۱۹۱۲ــ۱۹۰۸)(۱۲۹۱ــ۱۲۹۰.۱۲۸۷ــ۱۲۸٦)ــ «استولیپینین ارتجاعی» آدی‌ایله مشهوردور. او،ایری ملکه‌دار ایدی. کیف شهرینده ئسئر بوقروف طرفیندن ئولدورولموشدور. (د.ف.،ــ۲٤.

۱۷ «رس‌دك‌پــنین سئچگی پلاتفورمی» پراك کونفرانسیندان آز سونرا و.ای.لنین طرفیندن پاریسده یازیلمیشدیر. روسیه‌ده سئچگی پلاتفورمی پارتیانین مرکزی کومیته‌سی آدیندان آیریجا ورقه شکلینده نشر ایدیلمیشس‌و ای.و.استالینین‌یازدیغی «پارتیااوغروندا!» ورقه‌سیله بیرلیکده یاییلمیشدی (باخ:ای.و.استالین. اثرلری، ۲ــنجی‌جلد،۱۹٤٦، صحیفه ۲۵۰ــ۲۳٤).ورقه‌لر ۱۸منطقه‌یه، اوجمله‌دن ان‌بویوك‌پرولتار مرکزلرینه گوندریلمیشدی.

«رس‌دك‌پــنین سئچگی پلاتفورمی» روس نشریندن تکرارچاپ اولونموش و علاوه ش‌کلینده «سوسیالــدموکرات» روزنامه‌سینین ۲٦ــنجی نمره‌سینده درج‌ایدیلمیشدی. پلاتفورم هابئله بیرچوخ یرلی بولشویك تشکیلاتلاری طرفیندن ینیدن نشر ایدیلمیشدی. تفلیسده رس‌دك‌پ‌مكــنین روسیه بوروسو پلاتفورمی تکرار چاپ ایتمیشدیر. و.ای.لنین بوسندین اهمیتینی «رفورمیستلرین پلاتفورمی‌و انقلابی سوسیالــدموکراتلارین پلاتفورمی» مقاله‌سینده ایشیقلاندیرمیشدیر. (باخ:و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ــنجی‌نشری،۱۷ــنجی‌جلد، صحیفه ٦۱۱).ــ۲۷.

۱۸ سونــیاتــسن. ۱۹۲۵.۳.۱۲ــ۱۸٦٦.۹.۱۲ (۱۳۰۳ــنجی ایل۲۲ اسفندــ۱۲٤٤ــنجی ایل ۱۹آبان) چینین بویوك انقلابیــ دموکراــ تیدیر. ۱۸۹٤ــنجی (۱۲۷۳ــ۱۲۷۲) ایلده هونولولودا چوخدا بویوك اولمایان «سین‌چژون‌خوی» («چینین اویانماسی جمعیتی») آدلی انقلابی تشکیلات یارادیر. او،سونرالار اوروپا، آمریکا و ژاپونا مهاجرت ایتمیشس‌و۱۹۱۱ــنجی ایلده‌چینده‌بورژوآــدموکراتیك انقلابی زمانی ینیدن چینه‌گلیر ومحال حربی نماینده‌لیکلری طرفیندن رئیس جمهور سئچیلیر ۱۹۱۲.۱.۱(۱۰دی۱۲۹۰).ــ۲۸.

١٩١٣ (١٢٩١-١٢٩٢)-نجی ایلده‌ینیدن مهاجرت‌ایتمه‌لی اولور. ١٩١٤ (١٢٩٢-١٢٩٣)-ده توکیو شهرینده چین انقلاب فرقه‌سینی یارادیر. ١٩١٧ (١٢٩٥-١٢٩٦)-ده چینین جنوبغرب حصه‌سینده دولت تشکیل ایدیر، مغلوب اولور و ١٩٢١ (١٢٩٩-١٣٠٠)-نجی ایلده ینیدن جنوبدا دولت قورور. ١٩٢٢ (١٣٠٠-١٣٠١)-نجی ایلده چین‌کومونیست فرقه‌سی‌ایله علاقه‌یه‌گیریر، چوخلی فعالیت ایدیر. سون-یات-سن سووه‌ت اتفاقینین یاخین‌و صداقتلی دوستوایدی. اوزون سورن خسته‌لیکدن سونرا ٥٩یاشیندا پکن شهرینده وفات ایتمیشدیر. (د.ف.).-٢٨.

١٩ «کارگر نماینده‌لرینین بعضی چخیشلاری مسئله‌سینه دایر» تزیسلر «پراودا» تحریریه هیئتی طرفیندن ١٩١٢-نجی ایل نوامبرین ٧(٢٠)-ده (١٢٩١-نجی‌ایل آبانین ٢٧-ده) آلینمیش و٤-نجی دوماس.-د.فراکسیونی بیاناتینین‌اساسینی‌تشکیل‌ایتمیشدیر. تزیسلرین ساخلانیلان الیازماسی بوتون دگیلدیر. بیاننامه قبول ایدیلمزدن‌اول بولشویک نماینده‌لر فراکسیونون ٧نفر منشویک عضوونه قارشی شدتلی مبارزه آپارمیشدیلار. بیاناتین حاضرلانماسیندا ای.و.استالین‌رهبر صفتیله اشتراک ایتمیشدیر. بولشویک نماینده‌لربولشویک پلاتفورمو-نون اساس طلبلرینین بیاننامه‌یه داخل اولماسینا نائل اولموشدولار، لاکن منشویکلر مدنی-ملی مختاریت طلب‌ایدن‌بندی کچیره بیلمیشدیلر. بیاننامه‌نی ١٩١٢-نجی ایل‌دسامبرین ٧(٢٠)-ده (١٢٩١-نجی‌ایل آذرین ٢٧-ده) دومانین اجلاسینداس.-د.فراکسیونو آدیندان نماینده مالینووسکی اوخودی (بوآدامین فتنه‌کار اولدوغو سونرالار آشکار ایدیلمیشدی). مالینووسکی بیاننامه‌نی اوخویارکن بیرسیرا بندلرین، اوجمله‌دن عمومی سئچگی حقوقی بندینین اوستوندن کچمیشدی. دوما اجلاسینین استنوگرامینی و بیاناتین متنینی درج‌ایتمك اوستونده «پراودا» تحریریه هیئتی محکمه مسئولیتینه‌جلب‌ایدیلمیش‌و روزنامه

مصادره اولونموشدی. (و.ای.لنین. اثرلری، ٤-نجی نشری، ١٨-نجی جلد، صحیفه٦٦٥).-٢٩.

٢٠ ««دوماداکی کارگر نماینده‌لری و اونلارین‌بیاناتی مسئله‌سینه دایر» سند س.-د.فراکسیونی بیاناتینین‌لایحه‌سیدیر. ن.ك.کروپسکایا سندین اوزونو کوچوروب١٩١٢-نجی‌ایل‌نوامبرین١٣ (٢٦)-ده(١٢٩١.٩.٣) کراکوفدان دومانین بولشویك نماینده‌لرینه گوندرمیشدی. بیاناتین لایحه‌سی چار پولیسی‌نین الینه کچمیشی و١٩٣٢-نجی ایلده (١٣١٠-١٣١١) باش پولیس‌اداره‌سینین‌آرشیویندن تاپیلمیشدیر». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤-نجی نشری،١٨-نجی‌جلد، صحیفه٦٦٦).-٣٠.

٢١ شااومیان س.گ.- کومونیست پارتیاسینین و سووه‌ت دولتینین گورکملی خادمیدیر. ١٩٠٠-نجی (١٢٧٨-١٢٧٩) ایلده‌رس‌دك‌پ سیرالارینا داخل اولموشدور. رس‌دك‌پ-نین ٤-نجی‌و٥-نجی قورو-لتایلارینین ایشینده اشتراك ایتمیشدیر. ١٩٠٧-١٩١٨-نجی (١٢٨٥-١٢٨٦،١٢٩٦-١٢٩٧) ایللرینده مختلف‌زمانلار پارتیانین باکی کومیته‌سینین عضوی اولموشدور. دفعه‌لرله حبس اولونموش‌و سورگون ایدیلمیشدیر.

فوریه انقلابیندان سونرا غیابی صورتده باکی‌کارگر نماینده‌لری شوراسینا صدر سئچیلمیشدی. آذربایجان بولشویکلری و زحمتکش-لرینین سوسیالیست انقلابینین غلبه‌سی اوغروندا مبارزه‌سینین رهبر-لریندن بیری ایدی. ٦-نجی قورولتایدا رس‌دك(ب)پ‌مك عضوی سئچیلمیشدی. ١٩١٧-نجی ایلین دسامبریندا (١٢٩٦-نجی ایلین آذرینده) رس‌فس‌ر خلق کومیسارلاری شوراسی طرفیندن قفقاز ایشلری اوزره فوق‌العاده کومیسار تعیین ایدیلمیشدیر. ١٩١٨-نجی ایلین آوریلیندن (١٢٩٧-نجی ایلین اردیبهشتیندن) باکی‌خلق کو-میسارلاری شوراسینین صدری، خارجی‌ایشلر کومیساری ایدی.١٩١٨-نجی ایلین سپتامبریندا ٢٦باکی کومیسارلاری سیراسینداهلاك اولمو-

شدور. (و.ای.لنین «آذربایجان‌حقینده» کتاب، باکی ١٩٥٨ــنجی‌ایل. صحیفه٢٠٦)،ــ٣٣.

٢٢ کوستروف آ.ن.ــقفقاز منشویکلرینین باشچیسی ن.ن.ژوردانیانین تخلصو (مستعارآدی)دور. او، کوتاایسی ایالتیندن دومایا سئچیلن اوچ منشویك نماینده‌نین بیریدیر. (د.ف.)،ــ٣٣.

٢٣ و.ایلین‌ــو.ای.لنینین تخلص‌لریندن بیریدیر. الده اولان معلوماتا گوره لنینین یوزآلتمیشدان چوخ تخلصی اولموشدور،ــ٣٣.

٢٤ بوبرینسکی‌لر (باخ:نمره١٤)،ــ٣٥.

٢٥ پوریشکئویچ‌لر، (باخ:نمره١٥)،ــ٣٥.

٢٦ و.ای.لنین، ف.انگلسین «پووریئن» اثرینی‌نظرده توتور (باخ:ك.مارکس و ف. انگلس اثرلری، ١١ــنجی جلد، ٢ــنجی حصه، ١٩٣٤، صحیفه ٥٠ــ١)،ــ٣٦.

٢٧ بیسمارك (١٨١٥ــ١٨٩٨)ــ١٨٦٢ــنجی ایلدن پروسیا باش‌وزیری و خارجی ایشلروزیری‌اولموش، دانمارك‌ایله (١٨٦٤)، اطریش‌ایله ١٨٦٦ و فرانسه ایله (١٨٧١ــ١٨٧٠) ایللرده‌موفقیتلی محاربه‌لرین تشبثکاری اولموشدور و بئله‌لیکله آلمان اراضیلری پروس میلیتاریزمی اساسیندا بیرلشدیریلمیشدیر. ١٨٧١ــنجی ایلده فرانسه‌ده تیه‌ر حکومتینه پاریس کومونونو بوغماقدا یاخیندان کومك گوسترمیشدیر. ١٨٩٠ــنجی ایلده بیرسیرا سیاسی موفقیتسیزلیکلره اوغرایاراق باش ناظرلیك وظیفه‌سینی بوراخمیشدیر (د.ف.)،ــ٣٦.

٢٨ پلخانوف ق.و.ــ (١٨٥٦ــ١٩١٨)(١٢٩٧ــ١٢٣٥) روسیه‌ده علمی سوسیالیزمین ایلك تبلیغاتچیلاریندان‌دیر. او، ١٨٨٣ــ١٩٠٣(١٢٨١ــ

١٢٨٢،١٢٦٢ــ١٢٦١)ــنجی ایللرده بیرسیرا مارکسیست اثرلر یازمیشدیر.

پلخانوف ١٨٨٣ــنجی ایلده روسیه‌ده بیرینجی مارکسیست تشکیلات اولان «امك‌آزادلیغی» قروپونون یارادیجیسیدیر. بوتشکیلات روسیه‌ده مارکسیزمی یایماقدا بویوك رول اوینامیشدیر.

پلخانوفون ١٩٠٣ــنجی ایله‌قدر معین سهولری اولسادا اونون اساس سهوی‌ــمارکسیزمدن اوزاقلاشماسی‌ــ.رس‌دك‌پــنین ایکینجی قورولتایینین عرفه‌سیندن باشلاییر. بوزمان قورولتایدامذاکره ایدیله‌جك مرامنامه‌نین لایحه‌سینی حاضرلایارکن و.ای.لنین ایله پلخانوف آراسینداکی فکر اختلافلاری داهادا درینلشمگه باشلاییر. پرولتار دیکتاتورلوغو، روسیه‌ده سرمایه‌دارلیغا قیمت ویرمك، تورپاق مسئله‌سی‌و سایره مسئله‌لر اوزره محکم‌فکر اختلافلاری میداناچخیر. ایکینجی قورولتایدا پلخانوف لنین ایله بیر ایدی. لاکن قورولتایدان سونرا او، تامیله منشویکلرین طرفینه کچدی. پلخانوفی منشویکلره طرف چکن اونون اولکی بیر ییفین سازشکار سهولری ایدی.

پلخانوفی قیساجا کاراکتریزه ایدن و.ای.لنین یازیردی: «...اونون کچمیشده شخصاچوخ‌بویوك‌خدمتلری اولموشدور. او، ١٨٨٣ــنجی‌ایلدن ١٩٠٣ــنجی ایله‌دك، ٢٠ایل عرضینده چوخلی گوزل‌اثرلر، خصوصیله اوپورتونیستلره، ماخیست‌لره، خلق‌چیلره قارشی اثرلر ویرمیشدیر.

لاکن ١٩٠٣ــنجی ایلدن اعتبارا پلخانوف تاکتیك و تشکیلات مسئله‌لرینده ان‌گولونج‌بیر شکلده تردداییدیر...». (و.ای.لنین.اثرلری، ٤ــنجی نشری، ٢٠ــنجی‌جلد، صحیفه٣٧١).

او،١٩١٨ــنجی ایلین مه‌آیینین ١٨ــده(١٢٩٧ــنجی ایل اردیبهشتین ٢٧ــده) فنلاندda ئولور. اونون آرزوسونااساسا جنازه‌سی سونرادان لنینگرادا گتیریلیب وولکوف قبرستانلیغیندا بلینسکی‌نین قبری یانیندا باسدیریلمیشدیر. (د.ف.)،ــ٣٦.

۲۹ رس‌دك‌پ خارجی بولمه‌لرینین کونفرانسی ۱۹۱۵ـنجی ایل فئوریه‌نین ۲۷ـدن مارسین ٤ـدك (ینی‌اسلوب‌ایله) (۱۳ـ۷اسفند ۱۲۹۳ـنجی‌ایل) برنده (سویسده) اولموشدور. کونفرانس لنینین تشبثی ایله چاغیریلمیشدی و محاربه زمانی عموم‌روسیه کونفرانسی چاغیرماق ممکن اولمادیغینا گوره‌بو کونفرانس بولشویکلرین عموم پارتیا کونفرانسی اهمیتی داشییردی. کونفرانسدا پاریس، سوریخ، ژنو، برن و لوزان بولشویك بولمه‌لرینین، هابئله «بوژیییسك» قروـ پونون نماینده‌لری اشتراك ایدیردیلر. لنین کونفرانسدا مرکزی کومیته‌نی و مرکزی اورقانی («سوسیال‌ـدموکرات») تمثیل ایدیردی، کونفرانسین ایشینه رهبرلیك ایدیردی، گونده‌لیگین اساس مسئله‌سی اولان «محاربه‌وپارتیانین وظیفه‌لری» مسئله‌سی حقینده معروضه‌چی ایدی. کونفرانس محاربه حقینده‌لنینین یازدیغی قطعنامه‌لری‌قبول‌ایتدی. (و.ای.لنین. اثرلری،٤ـنجی‌نشری، ۲۱ـنجی‌جلد، صحیفه٤٨٧)،ـ۳۷.

۳۰ محاربه ایدن ایکی قروپ‌ـبیرینجی دنیا محاربه‌سینی (۱۹۱٤ـ ۱۹۱۸) بیرطرفدن آلمان‌و اطریش، دیگرطرفدن‌ایسه فرانسه، انگلیس و روسیه حاضرلاییردی. ۱۹۰۷ـنجی ایلده (۱۲۸۵ـ۱۲۸٦) اوچلر سازشی ویاآنتانت، یعنی انگلیس، فرانسه وروسیه اتفاقی میدانا گلدی. آلمان، اطریش‌ـمجارستان و ایتالیا باشقا بیر امپریالیست‌اتفاقی دوزلتدیلر. لاکن ایتالیا محاربه باشلایارکن بو اتفاقدان چخدی و سونرا آنتانتا قوشولدو. محاربه‌ده آلمان‌ـاطریش‌ـمجارستانا بلغارستان ایله تورکیه کومك ایدیردی.

دنیانی ینیدن بولوشدورمك اوستونده گیدن‌بو سویغونچولوق محاربه‌سی بوتون امپریالیست ئولکه‌لرینین‌منافعینه توخونوردی، بونا گوره‌ده سونرالار ژاپون، آب‌او بیرسیرا باشقا دولتلر بومحاربه‌یه قوشولدولار.(د.ف.)،ـ۳۸.

۳۱ «سوسیالیزم و محاربه» کتابچاسی ۱۹۱۵ـنجی ایلین سپتامبریندا (۱۲۹٤ـنجی‌ایلین شهریورـمهر آیلاری)آلمان‌دیلینده نشر ایدیلمیش و سوسیالیستلرین سیممروالد کونفرانسی نماینده‌لرینه پایلانمیشدی؛ ۱۹۱٦ـنجی ایلده(۱۲۹٤ـ۱۲۹۵) فرانسه‌دیلینده‌نشر ایدیلمیش‌ـ دیر. (و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۲۱ـنجی‌جلد، صحیفه ٤۹۲)،ـ٤۰.

•

مینیموم پروقرام، رس‌دك‌پ‌ـنین ایلك پروقرامی.

۳۲ ۲ـنجی قورولتایدا (۱۷ (۳۰)ژوئیه۱۹۰۳ـنجی ایل) (۷مرداد ۱۲۸۲ـنجی‌ایل) قبول ایدیلمیشدیر. بوپروقرام ایکی‌حصه‌دن‌ـحداکثر و حداقل‌دن‌ـعبارت ایدی. حداکثر پروقرامدا کارگرطبقه‌سی پارتیاسینین باشلیجا وظیفه‌سیندن ـسوسیالیست انقلابیندان، سرمایه‌دارلارین حاکمیتینی ییخماقدان، پرولتار دیکتاتورلوغو قورماقدان دانیشیلیردی. حداقل پروقرامدا پارتیانین، هله سرمایه‌دارلیق قورولوشو ییخیلانادك. پرولتار دیکتاتورلوغو قورولانادك حیاتا کچیریلمه‌لی اولان انی‌یاخین وظیفه‌لریندن:چار مطلقیتینی ییخماقدان، دموکراتیك جمهوری قورماقدان، کارگرلر ایچون ۸ساعتلیك ایش‌گونو قویماقدان،کندده تحکیم‌چیلیگین بوتون قالیقلارینی محو ایتمکدن، ملکه‌دارلارین‌کندلیلردن زورلا آلدیق‌ـ لاری تورپاقلاری («کسیك‌لری») کندلیلره قایتارماقدان دانیشیلیردی.

سونرالار بولشویکلر («کسیك‌لرین») قایتاریلماسی طلبینی بوتون ملکه‌دار تورپاقلارینین مصادره‌ایدیلمه‌سی طلبیله‌عوض ایتدیلر. (د.ف.)،ـ٤۵.

۳۳ پارابلّلوم‌ك.ر.ـرادئك کارل‌ب.دیر. اونون «برن کشیکچیسی»ـ نین ۱۹۱۵ـنجی‌ایل ۲۵۳ـ۲۵۲ـنجی‌نمره‌لرینده ملی مسئله‌حقینده یازدیغینی و.ای.لنین تنقید ایده‌رك دییرکه، اونون نظری ««سوسیال‌ـ دموکرات نقطه‌نظری» دگیل، لیبرال‌ـبورژوآ نقطه‌نظریدیر، بین‌الملل‌ـ

چیلیك نقطه‌نظری دگیل، وئلیکوروس‌ـشوونیست نقطه‌نظریدیر». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی‌نشری،۲۱ـنجی‌جلد، صحیفه٤٢٦)،ـ٤٧.

۳۴ بین‌الملل میتینگ برنده انترناسیونال سوسیالیست کومیسیونونون گنیش مشاوره‌سی ایشله‌دیگی زمان اولموشدی. (باخ:و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۲۲ـنجی جلد،صحیفه۳۹۲)،ـ٤٩.

۳۵ «امپریالیزم سرمایه‌دارلیغین ان یوکسك مرحله‌سی» کتابی

۱۹۱٦ـنجی ایلین بیرینجی‌یاریسیندا(۱۲۹٤ـنجی ایلین‌سونو، ۱۲۹٥ـنجی‌ایلین اولی‌د.ف.)یازیلمیشدیر. امپریالیزمه‌عایددنیاادبیاتینی اوخوماغا لنین هله ۱۹۱٥ـنجی ایلده(۱۲۹٤ـ۱۲۹۳)ـنجی ایل) برنده، کتابی یازماغا ایسه۱۹۱٦ـنجی ایلین‌ژانویه‌سینده (دی‌ـبهمن ۱۲۹٤) باشلامیشدی. همین‌ایلین ژانویه‌آیینین آخرلاریندا لنین‌سوریخه گلمیش و سوریخ کانتون کتابخاناسیندا همین‌کتاب‌اوزرینده چالیش‌ـماقدا دوام ایتدیرمیشدیر. لنینین یوزلرجه اجنبی کتابدان، مجله‌دن، روزنامه و حسابلاما مجموعه‌لریندن ایتدیگی چخاریشلار، توتدوغو خلاصه‌لر، یازدیغی قیدلر، دوزلتدیگی‌جدوللر٤٠چاپ ورقیندن آرتیقدیر. همین ماتریاللار ۱۹۳۹ـنجی‌ایلده (۱۳۱۷ـ۱۳۱۸) «امپریالیزمه عاید دفترلر» آدی‌ایله آیریجا مجموعه شکلینده نشر ایدیلمیشدیر.

لنین ۱۹۱٦ـنجی‌ایل ژوئنین۱۹ـدا(ژوئیه‌نین۲ـده) (۱۲۹٥ـنجی‌ایل ۱۰تیر)اثری قورتارمیش و الیازماسینی «پاروس» نشریاتینا گوندرمیشدی. همین نشریاتدا اگله‌شن منشویك عنصرلر کاائوتسکی‌نین و روس منشویکلرینین (مارتوفو باشقالاری) اوپورتونیست نظریه‌ـلرینین کسگین تنقیدینی کتابدان چخارمیشدیلار. لنینین: «بویوبوب کچمه» (سرمایه‌دارلیغین بویوبوب سرمایه‌دارامپریالیزمینه کچمه‌سی) سوزونو «چوریلمه» سوزوایله، «ارتجاعچی‌کاراکتری» («افراط امپریالیزم» نظریه‌سینین ارتجاعچی کاراکتری)سوزلرینی «گری‌قالمیش کاراکتری» سوزلری ایله عوض ایتمیشدیلرو الی‌آخر. کتاب«امپریاـ

لیزم سرمایه‌دارلیغین ان ینی‌مرحله‌سیدیر» آدی‌ایله‌پتروگرادا ۱۹۱۷ـنجی ایلین اولینده (۱۲۹٥ـنجی ایلین‌آخرلاری) «پاروس» نشریاتی طرفیندن چاپ ایدیلمیشدی.

لنین روسیه‌یه گلدیکده کتابا مقدمه‌یازمیشدی. کتاب۱۹۱۷ـنجی ایلین سپتامبریندا (۱۲۹٦ـنجی ایلین شهریورـمهر آیلاریندا)چاپدان چخمیشدی (و.ای.لنین،اثرلری، ٤ـنجی‌نشری، ۲۲ـنجی‌جلد، صحیفه ٤٠٠)،ـ٥٣.

۳٦ سوپان‌آ. «اوروپا مستملکه‌لرینین اراضی جهتجه انکشافی. ۱۹۰٦» حقینده‌کی کتابیندان و.ای.لنین استفاده ایتمیشدیر. (باخ: و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی نشری،۲۲ـنجی جلد،صحیفه۲٦۷،۲۷۰ـ۲۷۱)،ـ٥٣.

۳۷ ریسسه‌ری.ـ «دوکتور ریسسه‌ر. آلمانین ایری بانك‌لاری و آلماندا تصرفاتین عمومی انکشافی ایله علاقه‌دار اولاراق اونلارین تمرکزی (٤ـنجی‌نشری)، ۱۹۱۲»ـآدلی اثریندن وباشقا اثرلریندن لنین استفاده ایتمیشدیر. (باخ:و.ای.لنین،اثرلری، ٤ـنجی نشری،۲۲ـنجی جلد، صحیفه ۲۱۲،۲۱٤،۲۲۲،۲۲۳،۲۲٤،۲۲۹،۲۳۱،۲۳۷، ۲٥۳،۲٥۷،۲٦۰،۲٦٤،۳۱٤،۳۱۸،۳۲۰)،ـ٥٣.

۳۸ یونی‌اوس‌ـآلمان سوسیال‌ـدموکراسی‌سیندا سول سوسیال‌ـ دموکراـتلارین باشچیسی اولان روزا لوکسمبورگ‌دور.(د.ف.)،ـ٥٥.

۳۹ پ.کییفسکی‌ـ «ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقی حقینده پ.کییفسکی‌نین (ی.پیاتاکوفون) مقاله‌سیندن بحث اولونور: لنین همین مقاله‌نی «سوسیال‌ـدموکراسی مجموعه‌سی»ـنین ۲ـنجی نمره‌سینده‌چاپ ایتدیرمگی نظرده‌توتموشدی.مجموعه‌نین‌ینه همین‌نمره‌ـسینده پیاتاکوفون اوپورتونیست موقعینی لنینین افشاایدن «مارـکسیزمین عیبه‌جرلشدیریلمه‌سی حقینده‌و «امپریالیست اقتصادچیلیغی»

حقینده» آدلی‌مقاله‌سی درج ایدیلمه‌لی ایدی. «سوسیال‌ـدموکراسی مجموعه‌سی» ـنین ۳ـنجی‌نمره‌سی نشر ایدیلمه‌میش قالدی». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی‌نشری، ۲۳ـنجی‌جلد، صحیفه ٤١٢ـ٤١٣)، ـ٥٧.

۴۰ «پرولتار انقلابینین حربی پروقرامی» مقاله‌سی دنیا امپریا‌ـلیست محاربه‌سی دوروندە (١٩١٤ـ١٩١٨) (١٢٩٣ـ١٢٩٧) س.ـد.پروقرامینین‌ـ«خلقین سلاحلانماسی»ـماده‌سینه قارشی چخیب یانلیش «ترک‌سلاح» شعارینی ایره‌لی سورموش اولان اسکاندیناو سول سوسیال‌ـدموکراتلارینین مطبوعاتی ایچون ١٩١٦ـنجی ایلین سپتامبریندا (١٢٩٥ـنجی ایلین شهریور‌ـمهر آیلاری) آلمان دیلینده یازیلمیشدی.

١٩١٦ـنجی ایلین دسامبریندا (١٢٩٥ـنجی ایلین آذرـدی آیلاری) همین مقاله‌تکرار ایشله‌نیلدیکدن‌سونرا، «سوسیال‌ـدموکراسی مجموعه‌سی»ـنین ٢ـنجی نمره‌سینده ««ترک‌سلاح» شعاری حقینده» سرلوحه‌سی ایله‌چاپ ایدیلمیشدی (باخ:و.ای.لنین اثرلری، ٤ـنجی نشری، ٢٣ـنجی جلد،صحیفه ١٠٦ـ٩٥).

١٩١٧ـنجی ایلین آوریلینده (ینی‌اصوللا) (١٢٩٦ـنجی‌ایل اردیبهشت آیی)لنین روسیه‌یه یولا دوشمزدن بیرآزاول مقاله‌نین آلمان دیلینده‌کی متنینی "Jugend — Internationale" روزنامه‌سینین تحریریه هیئتینه ویرمیشدی. مقاله‌همین روزنامه‌نین ١٩١٧ـنجی‌ایلده (١٢٩٦) ٩و١٠ـنجی نمره‌لرینده چاپ ایدیلمیشدی.

"Jugend — Internationale" («جوانلار بین‌المللی»)ـبین‌ـالخلق سوسیالیست جوانلار تشکیلاتلاری اتفاقینین اورقانی اولوب، سیمروالد سول‌قروپوناقوشولموشدور؛١٩١٥ـنجی‌ایلین سپتامبریندان ١٩١٨ ـنجی ایلین مه آییناداك (١٢٩٤ـنجی ایلین شهریوریندن ١٢٩٧ـنجی ایلین اردیبهشتینه‌دك) سوریخده چخمیشدیر. "Jugend — Internationale" حقینده ویریلن قیمت ایچون باخ:

«جوانلارین بین‌المللی» مقاله‌سی (و.ای.لنین اثرلری، ٤ـنجی نشری، ٢٣ـنجی جلد، صحیفه ١٧٥ـ(٤١٥،١٧١)، ـ٥٩.

۴۱ میلیکوف پ.ن.ـبولشویکلردن گیزلی اولاراق پتروقراد کارگر و عسگر دپوتاتلاری سووه‌تی اجرائیه کومیته‌سینین ئسئر منشویك باشچیلاری ایله‌دولت دوماسینین موقتی‌کومیته‌سی آراسینداکی سازش اوزره ١٩١٧ـنجی‌ایل مارسین ٢ـده(١٥ـده) (١٢٩٥ـنجی ایل اسفندین ٢٤ـده)دوزلمیش‌بورژوآموقتی حکومتی نظرده‌توتولور. همین حکومته شاهزاده‌لووف، کادتلرین باشچیسی‌میلیوکوف، اوکتوبر‌ـیستلرین باشچیسی قوچکوفو بورژوازینین، ملکه‌دارلارین باشقا نما‌ـینده‌لری داخل ایدیلر. ئسئر کرنسکی حکومته «دموکراسی»ـنین نماینده‌سی صفتیله داخل‌ایدیلمیشدی. (و.ای.لنین اثرلری، ٤ـنجی نشری، ٢٣ـنجی‌جلد، صحیفه ٤٣٠)، ـ٦٢.

۴۲ پلخانوف‌ـباخ:نمره ٢٨ـ٦٢.

۴۳ پوتره‌ئسوف‌آ.ن. (تخلصی استاروو‌ه‌ر) (١٨٦٩ـ ١٩٣٤) (١٢٤٨ـ١٣١٣)روسیه سوسیال‌ـدموکراتیدیر. «ایسکرا» و «زاریا» روزنامه‌لرینین تشکیلینده اشتراك ایتمیشدیر. ٢ـنجی‌قورولتایدا (١٧(٣٠) ژوئیه ١٩٠٣ـنجی ایل) (٧مه١٢٨٢ـنجی‌ایل) منشو‌ـیکلره قوشولور و اونلارین مطبوعاتیندا امکداشلیق ایدیر.

اوکتوبر انقلابیندان سونرا خارجه مهاجرت ایدیر و کرنسکی‌نین هفته‌لیك «دنی» («گونلر») روزنامه‌سی ایله همکارلیق ایدیب، سووه‌ت روسیه‌سی علیهینه چخیش ایدیردی.(د.ف.)، ـ٦٢.

۴۴ همین مقاله فرانسه تروتسکیچیسی بوریس سووارینین ١٩١٦ـنجی ایلده (١٢٩٥) A nos amis qui sont en Suisse («سویسده‌کی دوستلاریمیزا») سرلوحه‌سی ایله‌درج ایدیلمیش آچیق مکتوبونا جواب اولاراق‌یازیلمیشدیر. لنینین‌سووارینه جوابی سانسور

طرفیندن ساخلانیلمیشدی‌ویازیلدیقدان‌بیرایل‌سونرافرانسه سوسیالیست‌ـ
سنتریستلرینین « La Vérité » («پراودا») روزنامه‌سینده‌چوخ
اختصار ایدیلمیش شکلده و تحریریه هیئتی‌طرفیندن ویریلن باشلیقلار
آلتینداچاپ ایدیلمیشدی. مکتوبون‌بوتون‌متنی« La Vérité »روز‌ـ
نامه‌سینین تصحیح ورقه‌لری شکلینده قالمیشدیر. (و.ای.لنین اثرلری،
٤ـنجی نشری، ۲۳ـنجی جلد،صحیفه٤۲٦)،ـ٦۳.

۴۵ «۱۹۰۵ـنجی ایل انقلابی حقینده معروضه» و.ای.لنین طرفیندن
۱۹۱۷ـنجی ایل ژانویه‌نین ۹ـدا (۲۲ـده) (۱۲۹۵ـنجی ایل
بهمنین ۲ـده) سوریخ خلق‌ایوینده سویس‌کارگر جوانلاری ییغینجا‌ـ
غیندا آلمان دیلینده اوخونموشدی. (و.ای.لنین اثرلری،٤ـنجی نشری،
۲۳ـنجی جلد، صحیفه٤۲۷)،ـ٦۵.

۴۶ میلیوکوف‌ـباخ: نمره٤۱،ـ٦٦.

۴۷ روسیه‌ده موجود اولان سیاسی پارتیالارین باشلیجا قروپلا‌ـ
شماسی و تمثیل ایتدیکلری طبقه‌لر آشاغیداکیلاردان عبارت ایدی:
آ،(کادتلردن ساغدا دورانلار). کادتلردن ساغدا دوران پارتیاو
قروپلار. بونلار تحکیمچی ملکه‌دارلارین و بورژوآزینین (سرمایه‌دار‌ـ
لارین) انگریده قالمیش طبقه‌لرینی تمثیل ایدیرلر.
ب،(کادتلر) کونستیتوتسیون‌ـدموکرات پارتیاسی (کادتلر، خلق
آزادلیغی پارتیاسی) و اونا یاخین قروپلار. بونلار بوتون بورژوآزینین
و بورژوآلاشمیش ملکه‌دارلارین نقطه‌نظرینی افاده ایدیرلر.
و،(س.ـد.وس.ـر.ـلر) سوسیال‌ـدموکراتلار، سوسیالیست‌ـ
انقلابچیلار و اونلارا یاخین قروپلار.
بونلار خیردا تصرفاتچیلارین، خیردا و اورتا کندلیلرین، خیردا
بورژوآزینین، همچنین کارگرلرین بورژوآزی تاثیری آلتینا دوشن
حصه‌سینین نقطه نظرلرینی تمثیل ایدیرلر.

ق،(«بولشویکلر»). کومونیست پارتیاسی آدلانماسی لازم‌گلن
و ایندی «مرکزی کومیته طرفیندن بیرلشدیریلن روسیه سوسیال‌ـ
دموکرات کارگر پارتیاسی»، جماعت آراسیندا ایسه «بولشویکلر»
آدلاندیریلان پارتیا.
بونلار شعورلی پرولتارلارین، مزدلی‌کارگرلرین، هابئله کندلیلرین
اونلارا یاخین اولان ازیوخسول حصه‌سینین (یاریم‌پرولتارلارین) نقطه
نظرینی افاده ایدیرلر. (باخ:و.ای.لنین اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۲٤ـ
نجی جلد، صحیفه۸۱ـ۸۰)،ـ٦۹.

۴۸ ایکینجی ویلهلم(۱۸۵۹ـ۱۹٤۱) ۱۸۸۸ـ۱۹۱۸ـنجی‌ایللرده‌پروس
پادشاهی وآلمان امپراطوری اولموشدور. بیرینجی دنیا محاربه‌سینین
آلوولاندیریلماسیندا فعال اشتراک‌ایتمیشدیر و۱۹۱۸ـنجی ایل۹نوامبر
انقلابی نتیجه‌سینده سلطنتدن کناراولموش وهلنده قاچمیشدیر
(د.ف.)،ـ۷۱.

۴۹ رس‌دك (بولشویکلر) پ پتروقراد عموم شهر کونفرانسی
۱۹۱۷ـنجی ایل آوریلین ۱٤ـ۲۲ـده (۲۷آوریل‌ـ۵مه)
(۸ـ۱۵اردیبهشت ۱۲۹٦) اولموشدور. کونفرانسدا ۵۷نماینده
اشتراک ایتمیشدیر. کونفرانسین گونده‌لیك مسئله‌لری بونلار ایدی:
حاضرکی دور:کارگر و عسگر دپوتاتلاری سوووه‌تینه مناسبت حقینده
و اونون ینیدن تشکیلی مسئله‌سی؛ پارتیا تشکیلاتینین قورولوشو:
باشقا مسلك‌لردن اولان سوسیال‌ـ دموکراسییه مناسبت؛ شهر سچگی‌ـ
لری؛ «پراودا» علیهینه تعقیب حقینده. حاضرکی دور مسئله‌سی حقینده
و.ای.لنین معروضه ایتمیشدیر.
کونفرانس لنینین آوریل تزلرینی بگه‌نمیش و ئوز ایشینده‌بو
تزلری اساس‌گوتورموشدور. کونفرانسین ایشینده‌ای.و.استالین‌اشتراك
ایتمیشدیر» . (و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۲٤ـنجی جلد،
صحیفه٦۱۵)،ـ۷۲.

۵۰ رس‌دك (ب)پ یددینجی (آوریل) عموم روسیه کونفرانسی ۱۹۱۷–نجی ایل آوریلین ۲٤–۲۹–دا (مه‌آییئین ۷–۱۲–ده) (۱۲۹٦–نجی ایل‌اردیبهشتین ۱٦–۲۱–ده) پتروقرادادا اولموشدور. کونفرانسدا حل‌ایدیجی سسله ۱۳۳و مشورتچی سسله ۱۸نماینده اشتراك ایدیردی: بونلار ۸۰مین پارتیا عضوونو تمثیل ایدیردیلر. بو، بولشویکلرین پارتیا قورولتاییی‌اهمیتی‌اولان ایلك‌آچیق‌کونفرانسی‌ایدی.

لنین کونفرانس گونده‌لیگینین بوتون اساس مسئله‌لری حقینده معروضه ایتمیش و نطق سویله‌میشدیر. کونفرانس محاربه حقینده، موقتی حکومته مناسبت حقینده، حاضرکی دور حقینده، پارتیا پرو– قرامینین گوزدن کچیریلمه‌سی حقینده، آقرار مسئله‌یه دایر، خیردا بورژوا مدافعه‌چی‌بلوکونا قارشی بین‌الملل‌چیلرین‌بیرلشمه‌سی حقینده. سووه‌تلر حقینده، ملی مسئله‌یه دایرو بورقبه‌یئرقین تکلیفی حقینده لنینین قطعنامه لایحه‌لرینی قبول ایتمیشدیر.

استالین کونفرانسدا نطق سویله‌ییب حاضرکی دور مسئله‌سینه دایر لنینین قطعنامه‌سینی مدافعه‌ایتمیش وملی مسئله‌یه دایر معروضه ایتمیشدیر. لنین و استالین کونفرانسدا سوسیالیست انقلابی علیهینه چخیش ایتمیش اولان کامنفو ریکوفون‌تسلیمچی، منشویك موقعینی افشا ایتمیشلر؛ پارتیانین ملی مسئله‌یه دایر سیاستی علیهینه چخانۓ مله محاربه ایللرینده بوخارینله بیرلیکده ناسیونال– شوونیست موقع توتان پیاتاکوفون باخیشلارینی امانسیز تنقید ایتمیشلر.پیاتا– کوفلا بوخارین ملتلرین ئوز مقدراتینی تعیین ایتمك حقوقی علیهینه ایدیلر. بولشویکلرین‌سیممروالدچیلارلا امکداشلیغا طرفداراولانو ینی، کومونیست انترناسیونالینین تشکیل ایدیلمه‌سی علیهینه چخان‌زینوو– یفین چخشینی لنین قطعی صورتده پیسله‌دی.

آوریل کونفرانسی لنینین آوریل تزلرینی ئوز ایشی ایچون اساس گوتوردی، انقلابین بوتون اساس مسئله‌لرینده‌پارتیانین خطینی معین ایتدی و بورژوا–دموکراتیك انقلابین بویوب سوسیالیست انقلابینا کچمه‌سی اوغروندا‌کی مبارزه‌ده پارتیایا استقامت ویردی...

(و.ای.لنین اثرلری، ٤–نجی‌نشری، ۲٤–نجی‌جلد، صحیفه۶۱۸–۶۱۷)، –۱۷۵.

۵۱ واداووزوف‌و.و.–«بورژوا دموکراتی» (لنین) کادتلره رغبت بسله‌ییر و اونلارین آردینجا گیدیردی. او، ژورنالیست ایدی. چارین علیهینه آچیق چخیش ایتمك و اثرلر یایماغین علیهینه ایدی.(د.ف.)،–۷۸.

۵۲ لیاخوف–(باخ:نمره٦)،–۸۱.

۵۳ کارگر و عسگر دپوتاتلاری سووه‌تلرینین بیرینجی عموم روسیه قورولتاییی۱۹۱۷–نجی‌ایل ژوئنین۳–دن۲٤–دك(ژوئنین۱٦– دان ژوئیه‌نین۷–دك)(۱۲۹٦–نجی‌ایل‌خردادین۲٦–دان تیرین۱٦–دك) پتروقرادادا اولموشدور. قورولتایدا ۱۰۰۰–دن‌آرتیق نماینده اشتراك ایدیردی. اوزمان سووه‌تلرده آزلیق تشکیل ایدن بولشویکلرین ۱۰۵ نماینده‌سی وار ایدی. چوخلوق ئسئرلرین و منشویکلرین الینده ایدی. قورولتایین گونده‌لیگینده بو مسئله‌لر وارایدی:موقتی حکومته مناسبت حقینده، محاربه‌حقینده،مجلس–موسساناحاضرلیق حقینده‌و باشقالاری. لنین قورولتایدا، موقتی‌حکومته مناسبت‌ومحاربه حقینده‌نطقلر سویله– میشدیر. بوتون اساس‌مسئله‌لرده بولشویکلرئوز قطعنامه‌لرینی‌ایره‌لی سوروردولر. اونلار محاربه‌نین امپریالیست کاراکترینی، بورژوازی ایله سازشچی‌لیگین فلاکتلی اولدوغونو افشا ایدیر و بوتون حاکمیتین سووه‌تلرین اختیارینا کچمه‌سینی طلب ایدیردیلر. قورولتای ئوز قرارلاریندا موقتی حکومته یاردیم گوسترمك موقعی توتدی، جبهه‌ده روس قوشونلارینین همین‌حکومت‌طرفیندن حاضرلانماقدا اولان هجومونو بگندی‌و حاکمیتین سووه‌تلره کچمه‌سی علیهینه‌اولدی».

(و.ای.لنین اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۲٥ــنجی‌جلد، صحیفه ٥۲۹)،ــ ۸۳.

٥۴ لیاخوفــ باخ: نمره ٦،ــ ۸۳.

٥٥ «۱۹۱۷ــنجی ایلین مه‌ــژوئن (۱۲۹٦ــنجی ایلین اردــ یبهشت، خرداد و تیرآیلاری) آیلاریندا آلبانی ایتالیا طرفیندن اشغال ایدیلمیشدی، یونانستاندا فرانسه و انگلیس قوشونلاری بیرسیرا شهرلری توتموشدی. دنیاامپریالیست محاربه‌سی دوروندە (۱۹۱٤ــ ۱۹۱۸) (۱۲۹۳ــ۱۲۹۷) ایرانین شمال و مرکزی حصه‌سی روس قوشونلاری طرفیندن، جنوب حصه‌سی ایسه انگلیس قوشونلاری طرفیندن اشغال ایدیلمیشدی (و.ای.لنین اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۲٥ــ نجی جلد، صحیفه ٥۳۱)،ــ ۸٤.

٥٦ بیرینجی عموم‌روسیه سووه‌تلر قورولتاییندا بولشویکلر فراکسیونی بوروسونونو بیرلشمیش‌بین‌المللچی‌سوسیالــدموکراتلار بوروسونون بیاناتی نظرده توتولور، بورادا جبهه‌ده موقتی حکومت طرفیندن حاضرلانماقدا اولان هجوم مسئله‌سینین قورولتایدا بیرینجی نوبه‌ده قویولماسی طلب ایدیلیردی. بیاناتدا گوستریلیردی‌که، بوهجوم متفق امپریالیزم ماقناتلارینین‌طلبی‌ایله حاضرلانیر. روسیه‌نین عکس انقلابچی دایره‌لری بو یوللا حاکمیتی حربیــدیپلوماتیکو سرمایه‌دار قروپلارین اختیارینا ویرمگی و صلح اوغروندا انقلابی مبارزه‌یه، روس دموکراــ سی‌سینین الده‌ایتدیگی موقعلره ضربه وورماغی نظرده توتور. بیانات کارگر طبقه‌سینه، اوردویا وکندلیلره ئولکه‌نین‌باشی اوستونو آلمیش اولان تهلکه حقینده خبردارلیق ایدیر و قورولتاییی عکس انقلاب تضییقی‌نین درحال قارشیسینی آلماغا چاغیریردی.
(و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی‌نشری، ۲٥ــنجی جلد، صحیفه ٥۳۱)،ــ ۸٤.

٥۷ ««دئلوناروداــ» گونده‌لیك روزنامه‌دیر، ئسئرلر فرقه‌سینین اورقانیدیر؛ دفعه‌لرله آدینی‌دگیشه‌رك، ۱۹۱۷ــنجی ایلین مارسیندان (۱۲۹٦ــنجی ایلین فروردینیندن) ۱۹۱۸ــنجی ایلین ژوئنینه‌دك (۱۲۹۷ــنجی ایلین مردادینادك) پتروقرادda چخیردی. ۱۹۱۸ــنجی ایلین اوکتوبروندا روزنامه سامارادا ینیدن (اوچ نمره‌سی چخمیشدیر) و ۱۹۱۹ــنجی ایلین مارتیندا مسکودا (۱۰ نمره‌سی چخمیشدیر) ینی‌دن نشر ایدیلیردی. محض اوزمان روزنامه‌عکس انقلابی فعالیتینه گوره باغلانمیشدیر».
و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۲٥ــنجی‌جلد، صحیفه ٥۳۱)،ــ ۸٤.

٥۸ «روسیه‌ده ۱۹۰٥ــ۱۹۰۷ــنجی (۱۲۸٤ــ۱۲۸٦) ایللر انقلابی شرق خلقلری آراسیندا انقلابی حرکاتا سبب اولدو. ۱۹۰۸ــنجی (۱۲۸۷) ایلده تورکیه‌ده بورژوا انقلابی اولدو. ۱۹۰٦ــنجی (۱۲۸٥) ایلده ایراندا بورژوآ انقلابی باشلانارق، ۱۹۰۹ــنجی (۱۲۸۸) ایلده‌ایران شاهینین‌دیوریلمه‌سینه سبب اولدو. ۱۹۱۰ــنجی (۱۲۸۹) ایلده چینده چین فئودالّلارینا‌و خارجی امپریالیستلره‌قارشی انقلابی حرکات گنیشلنه‌رك، چینده انقلابا و ۱۹۱۱ــنجی ایلین دسامبریندا (۱۲۹۰ــنجی ایلین آذرــدی آیلاری) بورژوا جمهوریسی یارانماسینا سبب اولدو.
و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۲٥ــنجی‌جلد، صحیفه ٥۳۲)،ــ ۸٥.

٥۹ ««زحمتکش و استثمار اولونان خلقین حقوق بیاننامه‌سی» لنین طرفیندن ۱۹۱۸ــنجی ایل ژانویه‌نین ۳ــده (۱٦ــدا) (۱۲۹٦ــنجی ایل بهمنین ۲٤ــده انقلابا‌و عموم‌روسیه‌مرکزی‌اجرائیه کومیته‌سی‌اجلاسیندا ایره‌لی سورولموشدور. «بیاننامه»ــنین عرماك اجلاسیندا یکدیللیکله قبول ایدیلن متنی لنینین یازدیغی اولکی متنیندن بیرقدر فرقله‌نیر. ۱۹۱۸ــنجی ایل ژانویه‌نین ٤ــده (۱۷ــده) «بیاننامه» «پراودا» روزنامه‌سینین ۲ــنجی نمره‌سینده چاپ ایدیلمیشدیر. ژانویه‌نین ٥ــده (۱۸ــده) «بیاننامه» سووه‌ت حاکمیتی‌آدیندان‌بولشویك فراکسیونی

طرفیندن مجلس موسسانین مذاکره ایتمه‌سی ایچون تکلیف اولونمو- شدور. عکس انقلابچی مجلس موسسان «بیاننامه»–نی مذاکره ایتمکدن امتناع ایتدی. بوندان سونرا بولشویکلر فراکسیونی مجلس موسسانی ترک ایتدی. ۱۹۱۸–نجی ایل ژانویه‌نین ۱۲–ده(۲۵–ده) «بیاننامه» ۳–نجی عموم روسیه سووه‌تلر قورولتایی طرفیندن تصدیق ایدیلدی».

(و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲٦–نجی جلد، صحیفه٥٦٦)،–۹۰.

٦۰ «ع‌ر‌م‌ا‌ك۱۹۱۷–نجی ایل دسامبرین ۲۲–ده(۱۹۱۸–نجی ایل ژانویه‌نین ٤–ده) (۱۲۹٦–نجی ایل آذرین ۱۳–ده) فنلاندین استقلا- لیتی حقینده ای.و.استالینین معروضه‌سی اوزره (باخ: ای.و.استالین، اثرلری، ٤–نجی جلد، ۱۹٤۷، صحیفه. ۲۸–۳۰) «فنلاندین استقلالیتی حقینده انقلابی حکومتین بیاننامه‌سی»–نی قبول ایتدی». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲٦–نجی جلد، صحیفه٥٦٦–٥٦۷)،–۹۰.

٦۱ «ایراندان روس قوشونلارینین چخاریلماسی ایچون پلان ترتیب ایتمک حقینده ایران حکومتینه سووه‌ت حکومتی‌نین تکلیفی ۱۹۱۷–نجی ایل دسامبرین ایکینجی یاریسیندا (۱۲۹٦–نجی ایل دی آیبندا) ویریل- میشدی».

(و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲٦–نجی جلد، صحیفه٥٦۷)،–۹۰.

٦۲ « «تورکیه ارمنستانی» حقینده» ای.و.استالین طرفیندن یازیلمیش دکره‌ت ۱۹۱۷–نجی ایل دسامبرین ۲۳–ده(۱۹۱۸–نجی ایل ژانویه‌نین ٥–ده) (۱۲۹٦–نجی ایل دی آیینین ۲۰–ده) خلق کومیسارلاری یانوارین ۱۱–ده) خلق کومیسارلاری سووه‌تی‌نین اجلاسیندا مذاکره ایدیلمیش و۱۹۱۷–نجی ایل دکابرین ۲۹–(۱۹۱۸–نجی ایل یانوارین ۱۱–ده) خلق کومیسارلاری سووه‌تی طرفیندن تصدیق اولونموشدو. دکره‌ت ۱۹۱۸–نجی ایل ژانویه‌نین ۱۳–ده (۱۹۱۷–نجی ایل دسامبرین ۳۱–ده) «پراودا» روزنامه‌سینین ۲۲۷–نجی نمره‌سینده چاپ اید-

یلمیشدیر». (باخ: ای.و.استالین، اثرلری، ٤–نجی جلد، ۱۹٤۷، صحیفه ۳۱–۳۲).

(و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲٦–نجی جلد، صحیفه٥٦۷)،–۹۰.

٦۳ ع‌ر‌م‌ا‌ك–ین، مسکو سووه‌تینین فابریك–زاوود کومیته‌لری و همکارلار اتفاقلارینین بیرگه اجلاسی خارجی حربی مداخله وآغ قواردیاچیلارین قیاملاری نتیجه‌سینده ئوز اساس ارزاق، خام‌مال و یاناجاق منطقه‌لری ایله علاقه‌سی کسیلمیش اولان سووه‌ت رسپوبلیکاسینین آغیر وضعیتی ایله علاقه‌دار اولاراق ۱۹۱۸–نجی ایل ژوئیه‌نین ۲۹–دا(۱۲۹۷–نجی ایل مردادین ٦–دا) چاغیریلمیشدی. بیرگه اجلاس لنینین معروضه‌سی اوزره، کومونیستلر فراکسیونونون تکلیف ایتدیگی قطعنامه‌نی یکدیل- لیکله قبول ایتمیشدیر». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲۸–نجی جلد، صحیفه ٥۱۹)،–۹۱.

٦٤ ۱۹۱۸–نجی ایلین یاییندا (۱۲۹۷–نجی ایلین یاییندا سووه‌ت باکی‌سینی دشمن قوه‌لری–آلمان–تورك قوشونلاری، مساواتچیلارین و انگلیس مداخله‌چیلرینین قولدور دسته‌لری محاصره‌یه آلمیشدیلار. بولشویکلرین رهبرلیگی آلتیندا باکی خلق کومیسارلاری سووه‌تینین سلاحلی قوه‌لری خارجی مداخله‌چیلرین و داخلده‌کی عکس انقلابچیلارین بیرلشمیش قوه‌لرینه قارشی آغیر شرایطده قهرمانجاسینا مبارزه آپاریردیلار. («و.ای.لنین آذربایجان حقینده»، باکی، ۱۹٥۸، صحیفه ۲۰۷)،–۹۱.

٦٥ ورسال صلحو–بیرینجی دنیا محاربه‌سینین قورتارماسینی عکس ایتدیرن «ورسال صلح مقاوله‌سی» ۱۹۱۹.٦.۲۸–نجی (۱۲۹۸.٤.٦) ایلده امضا ایدیلمیشدیر. مقاوله‌نی بیر طرفدن آب‌ا، انگلیستان، فرانسه، ایتالیا و ژاپون، عین‌زماندا اونلارلا بیرلشن ۲۲دولت، دیگر طرفدن تسلیم اولموش آلمان امضا ایتدیلر.(د.ف.)،–۹۲.

٦٦ «برست صلحو–جوان سووەت‌دولتی‌ایله‌آلمان آراسیندا ۱۹۱۸.۳.۳–نجی (۱۲۹٦.۱۲.۲) ایلده برست–لیتووسك شهرینده‌صلح مقاوله‌سی باغلانیر. همین مقاوله ۱۹۱۸–نجی ایل مارس آیینین ۱٤–ده (۱۲۹٦.۱۲.۲۲) مسکودا چاغیریلمیش دوردونجو عموم‌روسیه فوق‌العاده سووەتلر قورولتاییی طرفیندن تصدیق ایدیلیر. آلمان‌ایسه همین مقاوله‌نی ۱۹۱۸.۳.۱۷ (۱۲۹٦.۱۲.۲۵) تاریخده تصدیق ایتدی. مقاوله‌ایله علاقه‌دار و.ای.لنین «اوغورسوز صلح» آدلی مقاله‌سینده دییردی: «گوجلو ئوز دیزینی ضعیفین دوشونه دیره‌دیگی بیر زماندا اوغورسوز، حدسیز درجه‌ده آغیر، سون‌درجه حقارتلی صلح امضالاماق عقله سیغماز درجه‌ده، ایشیدیلمه‌میش‌درجه‌ده آغیردیر.لاکن امیدسیزلیگه قاپیلماق اولماز... غالبلرطرفیندن وحشیجه‌سینه رحم‌سیزلیکله ازیلن خلقلر ئوزلرینی توپلایا بیلمیش‌و آیاغا قالخمیشلار». (و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۲۷–نجی‌جلد، صحیفه۳۵).

سووەت دولتی بوغیربرابرو سویغونچولوغا اساسلانان مقاوله‌نی آز سونرا ۱۹۱۸.۱۱.۱۳–نجی (۱۲۹۷.۸.۲۱) ایلده لغو ایتدی. (د.ف.)،–۹۲.

٦٧ شرق خلقلری کومونیست تشکیلاتلارینین۲–نجی‌عموم‌روسیه قورولتاییی ۱۹۱۹–نجی‌ایل‌نوامبرین ۲۲–دن دسامبرین ۳–دك(۱۲۹۸–نجی‌ایل آبانین ۲۸–دن‌آذرین ۱۱–دك)مسکودا اولموشدو. قورولتای عرفه‌سینده، نوامبرین ۲۱–ده(آبانین۱۷–ده) لنینین صدرلیگی و استالینین اشتراکیله مك‌عضولرینین بیرقروپ قورولتای نماینده‌لری ایله حاضرلیق مشاوره‌سی اولموشدو. قورولتایدا تورکستان، آذربایجان، خیوه، بخارا، قیرغیزستان، تاتارستان،چوواشی، باشقیردستان، قافقاز و الاآخر مسلمان کومونیست تشکیلاتلارینین ۸۰قدر نماینده‌سی اشتراك ایدیردی. قورولتاییی‌رك(ب)پ‌مك–نین تاپشیریغی‌ایله‌آچان ای.و.استالین قورولتایین وظیفه‌لری حقینده گیریش نطقی سویله‌میشدی. (باخ: ای.و.استالین، اثرلری، ٤–نجی جلد، ۱۹٤۷، صحیفه۳۱۰–۳۱۲)

و.ای.لنین حاضرکی وضعیت حقینده قورولتایین‌بیرینجی گونو معروضه ایتمیشدی.

قورولتای، شرق‌خلقلری‌کومونیست‌تشکیلاتلاری‌مرکزی بوروسونون ایشی حقینده حساباتی دینله‌میش و مذاکره ایتمیشدی. ینی بورو سئچمیش و شرقده‌پارتیاوسووەت ایشینین‌وظیفه‌لرینی‌معین ایتمیشدی. (و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی‌نشری،۳۰–نجی جلد،صحیفه۵٦۰)،–۹۳.

٦۸ کومونست انترناسیونالینین۲ـنجی‌کونقره‌سی۱۹۲۰ـنجی‌ایل۹ژوئیه–۷ اوتدا (۱۲۹۹ـنجی‌ایل۲۷تیر–۱٦مردادda)اولموشدور. کونقره‌سی پتروقرادda آچیلمیشدی؛سونراکی‌اجلاسلاری‌مسکوداکچیریلمیشدی.ایکینجی ۲ـنجی‌کونقره‌سده ۳۷ئولکه‌نین‌کارگرتشکیلاتلارینی‌تمثیل‌ایدن۲۰۰ـدن چوخ نماینده اشتراك ایدیردی. کومونیست فرقه‌لری و تشکیلاتلاریندان گلن نماینده‌لرله (۳۱ئولکه‌دن)یاناشی‌اولاراق کونقره‌سین‌ایشلرینده: آلمان مستقل سوسیال–دموکرات فرقه‌سیندن، ایتالیاو فرانسه سوسیالیست فرقه‌لریندن، دنیاصنایع کارگرلریندن (استرالیا، انگلیستان، ایرلند)، اسپانیا ملی امك کونفدراسیونوندان وباشقا تشکیلاتلاردان نماینده‌لر اشتراك ایدیردی.

کونقره‌سین چاغیریلماسی ایچون بوتون حاضرلیق ایشینه لنین رهبرلیك ایتمیشدیر. کونقره‌سین بیرینجی اجلاسیندا لنین بین‌الخلق وضعیت وکومونیست انترناسیونالینین‌اساس وظیفه‌لری حقینده‌معروضه ایتمیشدی. لنین‌کونقرسده، ۳–نجی‌انترناسیونالا سوخولماق ایسته‌ین اوپورتونیست، سنتریست فرقه‌لره قارشی امانسیز مبارزه آپارمیش‌و بیرسیرا کومونیست تشکیلاتلارینداکی آنارشیست–سیندیکالیست میل‌لرینی و «سول» تفرقه‌چیلیگی کسگین تنقید ایتمیشدیر؛ معروضه‌لر ایتمیش، نطقلر سویله‌میش(باخ:و.ای.لنین، اثرلری، ٤–نجی نشری، ۳۱–نجی‌جلد، صحیفه۲۰۹–۲٦۲)و آشاغیداکی‌کومسیونلارین ایشلرینده اشتراك ایتمیشدیر: بین‌الخلق وضعیت وکومینترنین اساس وظیفه‌لری، ملی‌مسئله ومستملکه مسئله‌سی، آقرار مسئله‌سی، کومو–

نیست انترناسیونالینا قبول شرطلری. کومونیست انترناسیونالی ۲ــنجی کونقره‌سینین‌اساس وظیفه‌لری،ملی مسئله‌ومستملکه‌مسئله‌سی، آقرار مسئله‌سی وکومونیست انترناسیونالینا قبول شرطلری حقینده لنینین تزلری کونقره‌سین قرارلاری اولاراق تصدیق ایدیلمیشدیر.

و.ای.لنین و ای.و.استالین‌رک(ب)پ‌نماینده هیئتی اولاراق کومونیست انترناسیونالی اجرائیه کومیته‌سینین ترکیبینه سچیلمیشدیلر.

۲ــنجی کونقره‌س‌کومونست‌انترناسیونالینین‌پروقرامی، تشکیلات پرینسیپلری، استراتژی و تاکتیکی‌نین اساسلارینی قویدی. (و.ای.لنین. اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۳۱ــنجی‌جلد، صحیفه٥٦٤ــ٥٦٥)،ــ۹٦.

٦۹ ملی مسئله‌و مستملکه مسئله‌سی‌کومیسیونوکومونیست انترناسیونالی ۲ــنجی‌کونقره‌سی طرفیندن‌آشاغیداکی‌ئولکه‌لرین‌کومونیست‌فرقه‌لرینین نماینده‌لریندن تشکیل ایدیلمیشدی:روسیه، بولغارستان، فرانسه،هلند، آلمان، مجارستان، آبا، بریتانیا هندوستانی، ایران، چین، کوره، انگلیستان و باشقالاری.کومیسیون‌لنینین‌رهبرلیگی آلتیندا ایشله‌ییردی. لنینین ملی مسئله و مستملکه مسئله‌سینه دایر تزلری کونقره‌سین دوردونجو و بشینجی اجلاسلاریندا مذاکره ایدیلمیشس و ژوئیه‌نین ۲۸ــده(مردادین٦ــدا) قبول اولونموشدور.

(و.ای.لنین‌اثرلری، ٤ــنجی‌نشری،۳۱ــنجی‌جلد، صحیفه٥٦٥)،ــ۹۷.

۷۰ ای.و.استالین ۱۹۲۰ــنجی‌ایل نوامبرین ۱٥ــده(۱۲۹۹ــنجی ایل آبانین ۲۳ــده) باکیدان و.ای.لنینه گوندردیگی تلگرافدا قافقازداکی فولدور دسته‌لرینه قارشی موفقیتلی مبارزه آپاریلدیغینی‌و اصلینده آنتانتین الینده آلت اولموش منشویک گورجستانی طرفیندن باکییا مجوم ایدیله‌جگی حالدا باکینی موفقیتله مدافعه ایتمک ایچون قافقاز جبهه‌سینین قوشون حصه‌لرینی گوجلندیرمک لازم‌اولدوغونو خبر ویرمیشدیر.

(و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی‌نشری،۳۱ــنجی‌جلد،صحیفه٥۷۰)،ــ۱۰۰.

۷۱ ۸ــنجی‌عموم روسیه‌سووه‌تلرقورولتایی۱۹۲۰ــنجی‌ایل دسامبرین۲۲ــ ۲۹ــدا (۱۲۹۹ــنجی ایل دی‌آیینین ۱ــ۷ــده) مسکودا اولموشدور. قورولتایدا ۲٥۳۷نماینده اشتراك ایدیردی: ۱۷۲۸نفری حل‌ایدیجی سسله، ۸۰۹نفری مشورتچی سسله.

خلق کومیسارلاری سووه‌تینین فعالیتی حقینده لنینین معروضه‌سی اوزره قورولتای یکدیللیکله سووه‌ت حکومتینین فعالیتینی بگه‌نن قطعنامه قبول‌ایتدی.

۸ــنجی سووه‌تلرقورولتایی ئولکه‌نین‌الکتریك‌لشدیریلمه‌سی‌حقینده لنین طرفیندن ایره‌لی سورولن پلانی‌ــقوائل‌رو(гоелро)(روسیه‌نین الکتریك‌الشدیریلمه‌سینه دایردولت کومسیونو) پلانیــ و الکتریك‌ــ لشدیرمه حقینده‌کی معروضه اوزره لنین‌طرفیندن‌یازیلمیش قطعنامه‌نی قبول‌ایتدی (باخ:و.ای.لنین، اثرلری، ٤ــنجی نشری، ۳۱ــنجی جلد، صحیفه ٥٤۹ــ٥٥۰). قورولتای ایشله‌دیگی زمان لنین رك(ب)پ فراکسیونونون اجلاسلاریندا دفعه‌لرله چخیشس ایتدی. فراکسیونون ۲۱دسامبرداکی (۲۹آذر) بیرینجی اجلاسیندا لنین امتیازلار حقینده معروضه ایتدی. فراکسیونون ۲۲دسامبر (۱دی) اجلاسیندا لنین‌خارجی و داخلی سیاست مسئله‌لری حقینده نطق‌سویله‌دی.

کندلی تصرفاتینی محکم‌لتمك‌و انکشاف ایتدیرمك تدبیرلری‌حقینده خلق کومیسارلاری سووه‌تی‌طرفیندن ۱۹۲۰ــنجی ایل‌دسامبرین۱٤ــده (۱۲۹۹ــنجی ایل‌آذرین ۲۲ــده)قبول ایدیلن‌قانون لایحه‌سی قورولتایین مذاکره‌سینه ویریلمیشدی. قانون لایحه‌سینین اساس مدعالاری لنینین اشتراکی ایله ۱۹۲۰ــنجی ایل‌دسامبرین ۲۲ــده کندلی‌نماینده‌لرینین مشاوره‌سینده و دسامبرین ۲٤ایله ۲۷ــده قورولتایین رك(ب)پ‌فراکسیونوندا مذاکره ایدیلدی. قانون‌لایحه‌سی ۱۹۲۰ــنجی ایل دسامبرین ۲۸ــده(۱۲۹۹ــنجی‌ایل دی‌آیینین ٦ــدا) قورولتای طرفیندن یکدیللیکله قبول ایدیلدی.

۸ـنجی سووه‌تلر قورولتایی رس‌فس‌ر ایله اوکرائین س‌س‌ر آراسیندا اتفاق مقاوله‌سینی تصدیق ایتدی.
(و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی‌نشری، ۳۱ـنجی‌جلد، صحیفه ۵۷۲)، ـ ۱۰۱.

۷۲ کومونیست انترناسیونالینین ۳ـنجی کونقره‌سی ۱۹۲۱ـنجی‌ ایل ژوئن آیینین ۲۲ـدن ژوئیه‌نین ۱۲ـدك (۱۳۰۰ـنجی‌ ایل تیرآیینین ۳۰ـدان مردادین ۱۰ـدك) مسکودا اولموشدور. کونقره‌سین ایشینده ٤۸ ئولکه‌نین کومونیست، سول سوسیالیست و سوسیالیست فرقه‌لرینین نماینده‌لری و بین‌الخلق جوانلار و قادینلار اتفاقلارینین نماینده‌لری اشتراك ایدیردیلر. کومینترنه یاخین‌اولان قروپلارین نماینده‌لری‌ده کونقره‌سه دعوت ایدیلمیشدیلر.

کونقره‌سده روسیه کومونیست (بولشویکلر) پارتیاسینی ۷۲ نماینده تمثیل ایدیردی. نماینده هیئتینه لنین رهبرلیك ایدیردی.

لنین کونقره‌سه فخری صدر سچیلدی.او، کونقره‌سین بوتون ایشینه رهبرلیك‌ایدیردی. «کومونیست‌انترناسیونالینین ۳ـنجی کونقره‌سینده رك‌پ‌تاکتیکی حقینده معروضه‌نین تزلرینی» لنین حاضرلامیشدی. لنین کونقره‌سده ایتالیا مسئله‌سینه دایر نطق سویله‌دی؛ کومونیست انترناسیونالینین تاکتیکینی مدافعه‌ایتمك ایچون نطق‌سویله‌دی؛ رك(ب)پـنین تاکتیکی حقینده معروضه ایتدی. لنین ژوئیه‌نین ۱۱ـده (مردادین ۹ـدا) کونقره‌سین بعضی نماینده هیئتی عضولرینین اشتراك ایتدیگی مشاوره‌ده نطق سویله‌دی.

کومینترنین ۳ـنجی کونقره‌سی،رك(ب)پـنین‌تاکتیکی‌حقینده‌لنینین معروضه‌سینی دینله‌ییب بوتاکتیکی بیرسسله بگه‌ندی: رك(ب)پـنین پرولتار دیکتاتورلوغونو محکم‌لتمك مقصدینی گودن اقتصادی سیاستینی بگه‌ندی، بوتون دنیا پرولتاریلارینی سووه‌ت رسپوبلیکاسی کارگرو کندلیلرینین طرفینده دورماغا و اونلارین یولوایله گیتمگه چاغیردی.
(و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی نشری، ۳۲ـنجی جلد،صحیفه ۵۸٦ـ ۵۸۷)، ـ ۱۰۳.

۷۳ ۱۹۱۹ـنجی ایل‌آوریلین ۱۳ـده (۱۲۹۸ـنجی ایل فروردینین ۲۳ـده) آمریتسار شهرینده سلاحسیز هندلی کتله‌سینین انگلیس قوشونلاری طرفیندن گولله‌یه توتولماسی نظرده توتولور. بو قیرغین نتیجه‌سینده ٤۰۰نفر ئولدورولموش و۱۲۰۰نفر یارالانمیشدی. هندوستانین باشقا شهرلرینده‌ده بوکیمی حادثه‌لر باش ویرمیشدی.
(و.ای.لنین، اثرلری، ٤ـنجی‌نشری، ۳۲ـنجی‌جلد،صحیفه ۵۸۷)، ۱۰۳.

۷٤ «حسینوف‌م.د.ـ۱۹۱۸ـنجی (۱۲۹۷)ایلدن کومونیست پارتیاسینین عضوی‌دور.

۱۹۱۹ـنجی ایلده بولشویك «همت» تشکیلاتینین رهبر خادم‌لریندن ایدی. آذربایجان ك‌پ۱ـنجی قورولتاییندا آك(ب)پ‌مك صدری سچیلمیشدی. آذربایجاندا سووه‌ت حاکمیتی‌نین غلبه‌سی اوغروندا مبارزه‌ده رهبر صفتیله اشتراك ایتمیشدیر.

آذربایجاندا سووه‌ت حاکمیتی قورولدوقدان سونرا، ۱۹۲۱ـنجی (۱۳۰۰) ایله‌دك آذربایجان انقلاب کومیته‌سی صدرینین معاونی، عین زماندادا خلق مالیه کومیسارلاری وظیفه‌سینده چالیشمیشدی. ۱۹۲۲ـنجی (۱۳۰۱) ایلده خلق ملی‌ایشلر کومیسارینین معاونی، ۱۹۲۳ـ ۱۹۲۹ـنجی (۱۳۰۲ـ۱۳۰۸) ایللرده زس‌فس‌ر خلق‌کومیسارلاری سووه‌تی صدرینین معاونی، زس‌فس‌ر خلق خارجی ایشلرکومیساری و خلق مالیه کومیساری وظیفه‌سینده ایشله‌ییردی، ۱۹۳۰ـ۱۹۳٤ـنجی (۱۳۰۹ـ۱۳۱۳) ایللرده تاجیکستان ك‌پ‌مـنین بیرینجی کاتبی ایدی.

دفعه‌لرله آك(ب)پ‌مك سیاسی بوروسونون‌عضوی، رك(ب)پ‌مك‌ـنین قافقازو اورتاآسیابورولارینین عضوی، آذربایجان‌س‌س‌ر،تاجیکستان س‌س‌ر، زس‌فس‌رم‌اك‌ریاست هیئتلرینین‌عضوی و س‌س‌رام‌اك عضوی سچیلمیشدیر». («و.ای.لنین آذربایجان‌حقینده»،باکی، ۱۹۵۸ صحیفه ۲۱۷)، ـ ۱۰٦.

۷۵ «آخوندوف ر.ا.–۱۹۱۹–نجی (۱۲۹۸)ایلدن کومونیست پارتیاسینین عضویدور.

۱۹۱۷–نجی (۱۲۹٦)ایلدن انقلابی مبارزه‌ده فعال‌اشتراك ایتمیشدیر. ۱۹۱۸–نجی (۱۲۹۷)ایلده «باکی شوراسینین اخباری» روزنامه‌سینین رداکتورو‌ایدی.۱۹۱۹–۱۹۲۰-نجی (۱۲۹۸–۱۲۹۹) ایللرده «کومونیست و «حریت» روزنامه‌لرینین رداکتورو اولموشدور.

آذربایجاندا سووه‌ت‌حاکمیتی‌نین غلبه‌سیندن سونرا آك(ب)پ‌م‌ك–نین کندده ایش شعبه‌سینین مدیری، باکی‌پارتیا کومیته‌سینین کاتبی، «باکینسکی‌رابوچی»، «کومونیست»، «کندفقراسی» روزنامه‌لرینین رداکتورو وظیفه‌لرینده‌چالیشمیشدیر. ۱۹۲٤–۱۹۳۰–نجی(۱۳۰۳–۱۳۰۹) ایللرده مختلف وقتلرده آك(ب)پ‌م‌ك کاتبی و آذربایجان س‌س‌ر‌خلق معارف کومیساری اولموشدور. ۱۹۳۰–نجی ایلده ع‌اك(ب)پ‌زاقافقازیا ئولکه کومیته‌سینین کاتبی سچیلمیشدی. آذربایجان و زاقافقازیا پارتیا تشکیلاتلارینین قورولتای و کونفرانسلاریندا فعال اشتراك ایتمیش‌و ع‌اك(ب)پ–نین۱۰–نجی قورولتاییندان ۱۷–نجی قورولتاییناداك بوتون قورولتایلارا نماینده سچیلمیشدی».
(«و.ای.لنین آذربایجان حقینده»، باکی، ۱۹۵۸، صحیفه ۲۱۷–۲۱۸)،–۱۰٦.

مندرجات

صحیفه

تکنیکی رداکتور و
مصحح م. قوامی